

Wijkkijker

Textiel Race

Water in de wijk

Schrijfsters Osseveld-West

Maatregelen verkeerskruispunten Osseveld-Oost

Avondvierdaagse Osseveld-Woudhuis

Sterker stroomnet

Naar de top van de Alpe d'HuZes

Word 'Vriend van de Wijkkijker'. Scan de QR code of maak een bedrag naar keuze over via Vrienden van de Wijkkijker 2025, (NL10 RABO 0393 2530 07) en steun ons mooie wijkblad. Veel dank!

U heeft een Nee-Nee-sticker op de brievenbus en u wilt geen Wijkkijker meer ontvangen? Meld u dan af via bestuur@osseveld-woudhuis.nl

Ambagtsheer.eu Installatietechniek

Uw gecertificeerd en erkend vakspecialist voor al uw installaties: zonnepanelen, laadpalen, accu's, meterkastaanpassingen, huishoudelijke apparaten en bedrijfsmatige installaties.

Contactgegevens
Peter Ambagtsheer
Houttuinen-Noord 39
7325 RE Apeldoorn

www.ambagtsheer.eu
peter@ambagtsheer.eu
06-51448832

Zonnepanelen
en omvormers:
stevige korting!!

Erkend allround elektrotechnisch installateur
en InstallQ gecertificeerd.

Inhoudsopgave

5	Kijk op de Wijk(kijker)
6	Voorwoord voorzitter wijkraad
6	Rectificatie
6	Wijkraad zoekt bestuurslid communicatie
7	Wil jij ook schrijven voor de Wijk(kijker)?
7	Hoe vraag je subsidie aan voor een wijkactiviteit?
7	Wijk-ommetje: wandel je mee?
8	Roely, Henk en Maria nemen afscheid van de Wijk(kijker)
10	Opening uitbreiding Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch
11	Openbaar domein in beweging
12	Nationale Boomplantdag
13	Nieuwe speeltoestellen in Park Woudhuis
14	Soof vertelt verder: de grote HondenUitlaatPlaats test
16	Informatiemarkt in Het Bolwerk
17	Minibieb in de wijk
18	Nieuw: Avondvierdaagse Osseveld-Woudhuis
19	Openbaar domein in beweging (vervolg van pagina 11)
20	Nieuw: Klompenpad Kids omgeving Woudhuis
20	Salland: sloop en nieuwbouw
21	Paddentrek
22	In beweging met Roos Jensen
25	Even voorstellen: John van Heiningen
29	Stichting 'KLEEF!
29	Veilig Thuis ontvangt Apeldoornse Jongerenraad
31	Nieuwe bewoners in de wijk (deel 3)
32	Op reis door de tijd: waar is de Braamweg gebleven?
33	Omnisport
34	Textiel Race
37	Nieuws van kinderboerderij Laag Buurlo
38	Gespot in de wijk: Aziatische hoornaar
41	Fietsmaatjes Apeldoorn en omstreken
42	Bekende (straat)namen in de wijk Osseveld-West: Harriët Freezer en Jacqueline van der Waals
44	Afwijkend (column): Anna Bijns
44	Aan de slag met blad!
47	Kom naar Cultuur bij je Buur!
49	Dementie...en dan?
50	Water in de wijk
53	Soof vertelt verder (column)
54	Apeldoorn krijgt sterker stroomnet
58	Openbaar domein in beweging (vervolg van pagina 19)
59	Even voorstellen: Bas Kemps
63	Circusschool Apeldoorn
65	Egels in de wijk
66	Lopen naar de top van de Alpe d'HuZes
67	Reactie uit de wijk: planeet aarde als schietschijf?
68	Op stap met Jeannet Bouw
69	Opruimers gingen weer op pad
70	Een 'opkomer' in de wijk
73	Cursus 'G.E.N.I.E.T.' bij Talma Borgh
73	Beweegmakelaar
74	AZC naast de wijk
74	Nieuw: laagbouw aan de Dennenkamp
75	Colofon
76	Terug-BLIK 2024 Column van Erik Ruesink
77	Fotocollage geboorteaankondigingen
78	Wijkagenda

Kap Kastanjeboom Kasteelplein

Op **10 april 2025** organiseert de Wijkraad Osseveld-Woudhuis haar **jaarvergadering** in Het Bolwerk. Zie de ingevoegde flyer voor meer informatie. Check t.z.t. de sociale media en de website van de wijkraad: www.osseveld-woudhuis.nl

Op **6 september 2025** organiseert de Wijkraad Osseveld-Woudhuis voor de derde keer een informatieve **duurzaamheidsmarkt** in winkelcentrum 't Fort. In de lente/zomereditie van de Wijkkijker vertellen wij hier meer over.

Lees meer over de wijk op www.osseveld-woudhuis.nl

Kijk op de Wijk(kijker)

Tekst: Wendy Le Griep
Foto: Herma Oosterloo-de Jong

Laat ik dit voorwoord beginnen met jullie te bedanken. Jazeker! Op onze oproepjes in de herfsteditie van 2024 werd enthousiast gereageerd. Onze redactie heet met ingang van deze koele wintereditie Ilse Langevoort van harte welkom als nieuwe verslaggever voor de Wijkkijker. Zij zal zich met name focussen op flora en fauna.

Ook heten wij maar liefst 5 'nieuwe' tegenlezers welkom, die samen de artikelen verdelen bij het tegenlezen: Gerard Fritz, Linda Brouwer, Marcia van Aarsen, Pieter Verdoorn en Ton Strijbosch. Leuke anekdote: vier van deze vrijwilligers hebben of hadden al een 'relatie' met de Wijkkijker. Welkom allemaal!

Toch herhalen we in deze editie de oproep voor nieuwe handschriften, want de redactie kan nog verslaggevers gebruiken. Het is letterlijk zo dat meer handen lichter werk betekent. Wij staan altijd open voor tips over onderwerpen die zich lenen voor de Wijkkijker. Ook bij de totstandkoming van deze Wijkkijker hebben we dankbaar gebruik gemaakt van dergelijke tips. Zo konden we mede dankzij deze tips de bijdragen over de Aziatische hoornaar, minibieb Kookpunt, IVN paddenstoelengids John van Heiningen en een nadere kennismaking met wijkbewoners Bas Kemps en Jeannet Bouw opnemen in deze editie.

Inmiddels vorderen de bouwplannen voor de laatste beschikbare percelen in de wijk gestaag. Aan de Deventerstraat bouwt Domi Vivere een appartementencomplex voor senioren, aan de Vosweide laat woningbouwvereniging De Goede Woning straks een hoogbouwcomplex met 63 1- en 2-kamer appartementen verrijzen en aan de Dennenkamp schiet de bouw van 17 kleine eengezinswoningen door woningbouwvereniging De Woonmensen al lekker op. De renovatie van het buurtje aan Salland en de nieuwbouw van 64 wooneenheden startte met de grote sloop van de oude bebouwing. En dat allemaal in een wijk die jarenlang werd omschreven als "vol" en "af." Zo zie je maar: mettertijd kunnen zaken én plannen veranderen.

Dat geldt ook voor de financiën in de gemeentekas. Vanaf 2026 zal de gemeente Apeldoorn drastisch moeten gaan bezuinigen en dat heeft uiteindelijk ook gevolgen voor onze wijk. Wat precies wordt te zijner tijd besproken met het Buurteam en de Wijkraad Osseveld-Woudhuis. Voor 2025 ontvangt de Wijkkijker gelukkig nog subsidie. Opgeteld bij de inkomsten uit de advertentieverkoop en de welkome donaties van de 'Vrienden van de Wijkkijker' verwachten we er dit jaar financieel weer positief voor te staan. Dat is voor ons allemaal een goed begin van een nieuw Wijkkijker-jaar!

Graag wens ik iedereen weer heel veel kijk- en leesplezier met deze kleurrijke, informatieve feel good Wijkkijker. Tot ziens in de wijk!

Hartelijke groeten,
Wendy Le Griep, eindredacteur
06-50533266
wendy@legriep.nl

Voorwoord wijkraad voorzitter

Noteer op je kalender: jaarvergadering wijkraad op 10 april 2025 in Het Bolwerk!

Het voorjaar staat voor de deur! Dat vind ik altijd een fijne tijd van het jaar, maar voor ons als wijkraad is het ook een drukke tijd. Op 10 april organiseert de wijkraad in Het Bolwerk de jaarvergadering waarvoor iedereen bij dezen hartelijk is uitgenodigd. Officieel betreft dit trouwens een "algemene ledenvergadering", want de wijkraad is een vereniging. Meer informatie vind je ook op de flyer in deze Wijkkijker.

Bij het schrijven van dit voorwoord weten we al dat er van Stimenz twee gastsprekers zijn over initiatieven rond mentale weerbaarheid bij de jeugd. Namens de gemeente vertelt een spreker over de groenvoorzieningen. De wijkraad zelf geeft een financieel overzicht, en informatie over de statuten en het huishoudelijk reglement. Deze zijn pasgeleden beiden aangepast. De statuten en het huishoudelijk reglement zijn ter inzage terug te vinden op de website van de wijkraad.

Verder wil de wijkraad in het najaar, op 6 september, ook weer een duurzaamheidsmarkt organiseren, eventueel gecombineerd met een ander thema. Hierover volgt meer informatie op de sociale media en hopelijk al tijdens de jaarvergadering op 10 april.

Eén van de grootste aanpassing in de openbare ruimte van de wijk in het komende jaar is ongetwijfeld de bouw van het appartementen-complex voor sociale huur, gepland op de hoek van de Deventerstraat met de Laan van Osseveld. Wij houden de ontwikkelingen

6 Foto: Patrick Rodink

Rectificatie

In de herfsteditie van de Wijkkijker 2024 hebben wij in het artikel 'Saunameesters' op pagina 16-17 de verkeerde naam opgenomen van de sauna waar Katja werkt. Dit moet zijn: Sauna Drôme in Putten. Onze excuses voor de verkeerde benaming.

Wendy Le Griep, eindredacteur

rond die bouw in de gaten en ook wat dit gaat betekenen voor de verkeerssituatie ter plekke.

Oproep

Vorig jaar begonnen we een inventarisatie van de defibrillatoren (AED's). Voor een overzicht van de nu bij ons bekende AED's kunt u kijken op onderstaande website. Mist u een vermelding? Neem dan contact met ons op, dan vullen we de lijst zo snel mogelijk aan.

De wijkraad hoopt u te zien op de jaarvergadering van 10 april!

Jelmar

Voorzitter Wijkraad Osseveld-Woudhuis
voorzitter@osseveld-woudhuis.nl
osseveld-woudhuis.nl
osseveld-woudhuis.nl/wijkinfo

Wijkraad zoekt bestuurslid communicatie lets voor jou?

Binnen de Wijkraad Osseveld-Woudhuis missen wij een belangrijk teamlid voor onze communicatie. Het gaat om het bijhouden van de sociale media, het schrijven en plaatsen van bijdragen op onze (vernieuwde) website en helpen bij heel diverse communicatie-uitingen.

Misschien wil jij ons helpen om 'met de tijd mee te gaan'? Of heb je ideeën over inzet van andere media dan de huidige en deel je je kennis en kunde met ons? Wij startten in 2024 met een nieuwe samenstelling van de wijkraad. Drie nieuwe leden traden toe. Je komt in een fris en startend team terecht. Dus stuur zeker een berichtje naar mij, Rietje, als je ons team wilt komen versterken!

Rietje Licht
Secretaris Wijkraad
bestuur@osseveld-woudhuis.nl
osseveld-woudhuis.nl

Foto: WM Le Griep

Wil jij ook schrijven voor de Wijkkijker?

Nou, dat kán!

En er is ook wat te kiezen: je kunt incidenteel een artikel schrijven of juist structureel bijdragen, aan elke editie. Het is maar net hoeveel tijd je beschikbaar hebt en waarover je wilt schrijven.

Als vast redactielid kun je deelnemen aan de redactiesamenkomsten met andere redactieleden. Wij bespreken dan de onderwerpen voor de daaropvolgende Wijkkijker. Wie liever het 'vergaderen' overslaat, kan ervoor kiezen om als freelancer betrokken te blijven: je levert kopij aan wanneer jou dit schikt.

De onderwerpen waarover wij berichten zijn heel divers: ondernemers en/of bewoners met een bijzondere hobby, achtergrondverhalen over de geschiedenis van de wijk, ontwikkelingen rond het AZC, thema's die in heel Apeldoorn spelen specificeren voor onze wijk (denk bijvoorbeeld aan eenzaamheid, dementie, luchtvervuiling, waterbeheer, jongeren, nieuwbouw, inbraakpreventie, AED, zwerfafval, verkeer(sproblemen), winkelleegstand, groenbeheer, plaatsing van middenspanningsruimtes en dergelijke).

Belangrijk is dat alle bijdragen, interviews en verdiepende artikelen, een link met de wijk hebben. Die link kan de bewoner zijn die je interviewt, een ondernemer uit de eigen wijk of bijvoorbeeld een ontwikkeling die de belangen van onze wijkbewoners zal raken, direct of indirect.

Twijfel je nog of schrijven iets voor je is? Laten we dan in elk geval kennis met elkaar maken! En weet je al dat je voor de Wijkkijker aan de slag wil? Bel, app of mail mij dan!

Wendy Le Griep
Eindredacteur Wijkkijker
wendy@legriep.nl
bestuur@osseveld-woudhuis.nl
06-50533266

Hoe vraag je subsidie aan voor een wijkactiviteit?

Tot en met 2020 ontving de wijkraad op grond van de Verordening dorps- en wijkraden subsidie van de gemeente. Sinds 1 januari 2021 is de nieuwe subsidieregeling Gebiedsparticipatie van kracht. Subsidie wordt aangevraagd voor een straat, een buurt of voor heel Apeldoorn.

Afgelopen jaar was er in totaal €325.000,- beschikbaar voor initiatieven binnen de gemeente Apeldoorn. Per aanvraag kon maximaal €5.000,- worden toegekend. In november 2024 diende de Wijkraad Osseveld-Woudhuis een aantal subsidieaanvragen in bij de gemeente. Ze vroeg onder meer subsidie aan voor de productie van drie edities van de Wijkkijker.

Subsidie wordt aangevraagd per kalenderjaar. In principe vraag je subsidie aan vóór 1 november van het voorafgaande jaar.

Via apeldoorn.nl/meedenken-meedoen kun je kiezen voor de regeling gebiedsparticipatie. Na het invullen van een aantal algemene gegevens kun je de details van de aanvraag invullen met omschrijving en bijlagen ter onderbouwing. Deze subsidieaanvraag wordt door het subsidiebureau van de gemeente beoordeeld.

Iedereen die een idee heeft dat de inwoners van een straat of wijk ten goede komt, kan subsidie aanvragen.

Heb jij een plan of een idee, maar vind je het lastig om daarvoor subsidie aan te vragen? Neem dan contact op met Durk Tuinier, penningmeester van de Wijkraad Osseveld-Woudhuis. Hij helpt je bij de subsidieaanvraag.

penningmeester@osseveld-woudhuis.nl

Wijk-ommetje: wandel je mee?

Elke dinsdagavond lopen wij met een paar wijkbewoners van 19:30-20:30 uur een ommetje door de wijk. Wij starten vanaf Talma Borgh aan de Fortlaan in Het Woudhuis. Loop je met ons mee? Gezellig! Graag tot ziens!
Karin en Jeannet

Henk, Roely en Maria bedankt!

Beste wijkbewoners,

Met veel plezier heb ik 10 jaar lang in de redactie gezeten. Mensen en natuur liggen me aan het hart en daar heb ik met name over geschreven. Ik hoop dat u daar van genoten heeft.

Ik ben nu met mijn redactiewerk gestopt omdat m'n inspiratie wat tanende is om voor elke editie artikelen aan te leveren. Helemaal afscheid nemen doe ik niet. Als er een onderwerp is dat me aanspreekt en ook past bij onze wijk dan klim ik weer in de pen. Dus tot ziens in de wijk of in de Wijkkijker.

Een betrokken wijkgroet,
Roely Smit

Beste lezers,

Rijker worden door te geven. Je herkent het misschien. Bij mij werkte het ook zo. Ik gaf een deel van mijn tijd aan de Wijkkijker. En ik ontving er veel voor terug. In redactievergaderingen, tijdens het bezorgen, maar vooral in alle gesprekken met jong en oud. Soms over het gewone leven, soms heel intens tijdens een interview.

Dank, aan jullie allemaal. Voor jullie woorden, jullie openheid en jullie gezelligheid. Het ga jullie goed!

Henk Methorst

Ook Maria stopt met haar vrijwilligerswerk voor de Wijkkijker. Na 7 jaar alles te lezen en waar nodig te corrigeren, is het nu tijd voor ander vrijwilligerswerk.

Ze laat het 'tegenlezen' met een gerust hart over aan haar opvolgers.

Fijn om te merken dat meer wijkbewoners zo bezig zijn met en betrokken zijn bij 'onze taal.'

Bedankt!!

Roely, Maria en Henk zwaaien af bij de Wijkkijker

De Wijkkijker wordt geheel gedragen door vrijwilligers. Dit zijn veelal wijkbewoners, die zich in hun vrije tijd inzetten om een mooi, kleurrijk, informatief en goed gevuld wijkblad te maken, voor de bewoners van onze mooie wijk Osseveld-Woudhuis. We heten regelmatig nieuwe vrijwilligers welkom bij de Wijkkijker: als redactielid, fotograaf, columnist, bezorger of tegenlezer. Nu is het (helaas) tijd om afscheid te nemen van drie zeer gewaardeerde vrijwilligers: Roely, Maria en Henk.

Roely kwam bij de redactie als fotograaf, maar wilde ook wel een artikel schrijven. Zij begon met een interview voor de rubriek 'Creatief in de wijk.' In de 10 jaren die volgden breidde ze haar repertoire uit naar bijdragen over de flora en fauna in en om de wijk. Roely was en is ook actief in de wijk voor het IVN, Groot Schuylenburg, samen met scholen en ouderen.

Haar laatste grootse bijdrage leverde zij in nauwe samenwerking met Chantal Meijerink, Henk Barkhoff en Anton Dekker: de ontwikkeling van de Bomenroute door Het Woudhuis. Nu Roely haar handen vrij heeft om ander vrijwilligerswerk op te pakken, zet zij zich onder meer in voor 'Walk of Life,' waarvoor zij een oproep plaatste in de herfsteditie 2024 van de Wijkkijker.

Gelukkig neemt Roely nog niet helemaal afscheid van de Wijkkijker, zoals zij zelf in het kader aangeeft. Dankjewel, Roely, voor al je prachtige bijdragen! Graag tot ziens!

Maria versterkte de redactie als tegenlezer. Dat deed zij trouw en heel verdienstelijk. Met 7 jaar lang artikelen kritisch tegen het licht houden wist zij feitelijk altijd als eerste wat er in de Wijkkijker zou komen te staan. Zelf klom zij ook regelmatig in de pen. Dat lag en ligt haar ook goed. Als wijkvrijwilliger voor DenkTank Breed hielp Maria bij heel veel activiteiten voor de basisschooljeugd. Zo zag je haar bij de Buitenspeeldag, de groep

7-8 nieuwjaarsdisco in Het Bolwerk, hielp zij zwerfafval in de wijk opruimen en schoof en schuift zij aan bij diverse gesprekstafels en dialoogvensters.

Nu wil Maria graag ander vrijwilligerswerk doen. Dat heeft zij gevonden als trainer bij de 'Academie voor Zelfstandigheid' van 's Heerenloo, waar zij studenten met een verstandelijke beperking begeleidt, ook weer mooi en zinvol vrijwilligerswerk. Maria stopt niet helemaal bij de Wijkkijker, want de achterdeur staat altijd voor haar open.

Maria laat ongetwijfeld nog van zich lezen. Dankjewel Maria voor alle tijd en inzet als tegenlezer!

Henk is hier de Benjamin van het drietal, maar dat zegt gelukkig niets over de kwaliteit van zijn diepte-interviews. Henk startte een nieuwe rubriek, 'Aandachtig.' In deze rubriek ging hij aan de hand van 8 vragen in gesprek met wijkbewoners over wat hen dreef, met oog voor Zin, Ziel en Zaligheid.

Hiervoor interviewde hij bewoners uit onze wijken, geleid door hun geloof of juist levend zonder geloofsovertuiging. Zijn professie als predikant kwam hierbij natuurlijk goed van pas, maar hij waakte ervoor te preken of te willen overtuigen. Die balans hield hij goed in de gaten. De interviews waren altijd oprecht en wisten je als lezer te raken. Henk gaat na 3 jaar de wijk echt verlaten. In Veenendaal wacht een gemeente in een wijk in aanbouw op hem, compleet met buurthuis/ontmoetingscentrum. Een mooie kans die hij niet kan laten liggen.

Henk, dankjewel voor je prachtige diepte-interviews en natuurlijk ook fijn dat je samen met je zoons kon helpen bij de bezorging van de Wijkkijker! Wij wensen jou en je gezin veel goeds.

Namens de redactie,

Wendy Le Griep
eindredacteur
wendy@legriep.nl

Openbaar domein in beweging

Waar houdt de wijkraad zich zoal mee bezig?

Tekst : Marcel Jongman,
Egbert Douma en Gerrit Dalhuisen
Afbeeldingen: gemeente Apeldoorn

Afbeelding 1. De huidige situatie kruispunt Ontvangst/Veenhuizerweg.

Afbeelding 2. De toekomstige situatie kruispunt Ontvangst/Veenhuizerweg.

Verbeteren van de verkeersveiligheid op de kruispunten Ontvangst/Veenhuizerweg en Ontvangst/Zonnewende

De gemeente schakelde een extern bureau in voor een onderzoek naar de verkeersveiligheid op deze kruispunten. Op beide vonden de laatste jaren namelijk (te)veel ongelukken plaats. De Fietzersbond en onze wijkraad hebben intensief meegedacht en geadviseerd over (on)mogelijkheden voor aanpassing van de kruispunten.

Dit leidde tot een maatregelenpakket, dat de gemeente heeft voorgelegd aan de wijkraad. Die laatste kan zich in dit pakket aan maatregelen goed vinden.

Maatregelen kruispunt Ontvangst/Veenhuizerweg

Het fietspad langs de Monuta sluit niet meer met een schuine slinger aan op de Veenhuizerweg-Oost, maar deze wordt recht doorgetrokken (zie afbeeldingen 1 en 2).

Dit betekent dat de fietspaden vanuit de Veenhuizerweg (oost en west) haaks op De Ontvangst (noord en zuid) aansluiten. Daardoor ontstaan er twee T-splitsingen tussen deze fietspaden én wordt de rijsnelheid van fietsers getemperd.

Voor een 'kruisende automobilist' komt het fietsverkeer momenteel uit verschillende richtingen. De voorgestelde maatregelen zorgen er hopelijk voor dat hij of zij meer overzicht heeft, zodat je hier niet langer 'ogen te kort komt.' De hoge struiken zullen regelmatig worden gesnoeid en de voorrangregeling wordt zo duidelijk mogelijk weergegeven.

Park Woudhuis

In 2019 en 2020 nam de gemeente Apeldoorn zich voor om Park Woudhuis in zijn geheel te renoveren. Daar werden destijds mooie schetsen voor gemaakt: het groen zou worden verbeterd en het Park zou verschillende nieuwe functies krijgen. Een pluktuin, een speelplaats voor mindervaliden en andere wandel-

paden. Maar helaas: corona strooide roet in het eten. Maar de wijkraad hield vol en trok voortdurend bij de gemeente aan de bel om meer informatie over de stand van zaken. Inmiddels is duidelijk geworden dat de oorspronkelijke plannen te ambitieus waren. De gemeente moet bezuinigen en verkiest anno

2024-2025 een soberdere aanpak. Park Woudhuis onderging (en ondergaat) groot onderhoud. De aanwonenden zijn hiervan per brief op de hoogte gesteld. Hiernaast lees je meer over de plannen van de gemeente.

Van de gemeente Apeldoorn: nieuwe speeltoestellen in Park Woudhuis

Park Woudhuis is een belangrijke plek in uw buurt. Veel mensen komen hier om te wandelen, sporten en genieten van de natuur. Voor kinderen is het park een leuke plek om te spelen. Om het park nog mooier te maken plaatsen we nieuwe speeltoestellen en herstellen we de speelplek op de terp (verhoging).

Wat gaat er gebeuren?

Op de heuvel waar eerder een speeltoren stond komt een nieuw klimtoestel. Dit toestel is geschikt voor kinderen van alle leeftijden en zorgt voor veel speelplezier. We planten ook extra bomen rondom het toestel. Hierdoor past de heuvel nog beter in de natuurlijke omgeving.

Daarnaast plaatsen we op andere plekken in het park kleine nieuwe speeltoestellen, zoals een duikelrek, een balanceercombinatie en stapstenen. Zie de schets op de bladzijde hiernaast. We hopen dat deze toestellen veel speelplezier en avontuur brengen voor de kinderen in de buurt.

Heeft u vragen of opmerkingen? Neem gerust contact op met Femke Verhoef via f.verhoef@apeldoorn.nl.

Met vriendelijke groet,

Richard Veldman
Projectleider Ruimtelijk Ontwerp en Realisatie

Nationale Boomplantdag

Tekst en foto's: Daltonschool De Zonnewende

Op woensdag 20 november 2024 vond de jaarlijkse Boomplantdag plaats. Dit jaar werd het een onvergetelijke ervaring voor de 86 leerlingen van de groepen 6 van basisschool De Zonnewende. Gewapend met schepjes, laarzen en een flinke dosis enthousiasme gingen de kinderen aan de slag. Ze hielpen mee met het creëren van een veilige route voor de dassenfamilie en een groener Apeldoorn.

Onder begeleiding van leraren, ouders en leerlingen van het Yuverta, plantten de leerlingen zo'n 2000 jonge boompjes en meidoorns in het gebied bij de Deventerstraat, ter hoogte van het viaduct bij de A50 (richting Teuge).

Het doel van de Boomplantdag is niet alleen het vergroenen van de omgeving. De organisatie erachter wil ook kinderen bewust maken van het belang van bomen voor een gezond klimaat en een duurzame toekomst.

"Het was heel leuk om te doen en ik hoop dat de bomen groot worden", zei Daan (9), terwijl hij trots zijn zorgvuldig geplante boom inspecteerde. Zijn klasgenootje Dex (9) voegde hier aan toe: "Misschien kom ik hier over twintig jaar terug om te zien hoe groot mijn boom is geworden!"

De Boomplantdag werd afgesloten met warme thee en een lekkere fruitspies. Met handen en kleren vol aarde en hun harten vol trots keerden de kinderen van De Zonnewende terug naar school. Eén ding is zeker: deze jonge boomplanters hebben hun eerste zaadje geplant voor een duurzame wereld!

**Met vriendelijke groet,
Sylvan de Weert
Groepsleerkracht groep 6C
Daltonschool De Zonnewende**

Opening uitbreiding Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch

Het Apeldoornsche Bosch was een joods psychiatrische instelling en was van 1909 tot 1943 gevestigd aan de Zutphensestraat in Apeldoorn. Tegenwoordig is op die plek 's Heeren Loo (locatie Groot Schuylenburg) gehuisvest.

In de nacht van 21 op 22 januari 1943 werd Het Apeldoornsche Bosch door de Duitse bezetter ontruimd. Bijna 1100 mensen, onder wie zowel patiënten als medewerkers van de instelling, werden vervolgens gedeporteerd naar Auschwitz en daar vermoord. Later volgden nog twee transporten naar Westerbork, waarbij 265 mensen werden afgevoerd. Slechts 21 personeelsleden overleefden de oorlog.

Het Herinneringscentrum is gevestigd in de voormalige woning van Philip Fuldauer. Hij was pedagoog en directeur van het Paedagogium Achisomog, de kinder- en jeugdafdeling van Het Apeldoornsche Bosch.

Eerste steen gelegd

Burgemeester Ton Heerts sprak duidelijke taal op zaterdag 29 juni 2024: "Dankzij u komt er nu vol licht te staan op een gitzwarte bladzijde in de geschiedenis van Apeldoorn. Dat is wat we met duisternis moeten doen: vol het licht erop. Zodat we haar onder ogen kunnen zien en er mee in het reine kunnen proberen te komen. Zeker aan de vooravond van het jaar waarin we tachtig jaar vrijheid vieren." De burgemeester uitte eerder de wens dat alle Apeldoornse kinderen en jongeren minstens één keer Het Apeldoornsche Bosch bezoeken.

Nieuw paviljoen

Het Herinneringscentrum is inmiddels uitgebreid met een paviljoen dat ruim plaats biedt aan groepsbezoek, al dan niet in klassenverband. De opening van dit paviljoen vond plaats op 21 januari j.l., precies 82 jaar nadat de bezetter de joods psychiatrische instelling in de nacht van 21 op 22 januari op brute wijze ontruimde.

Opening 21 januari 2025

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet der Nederlanden opende het vernieuwde Herinneringscentrum. Tegelijkertijd werd in Nederland de Holocaust herdacht. In januari 2025 is het tachtig jaar geleden dat Auschwitz, dat wordt gezien als internationaal symbool voor de Holocaust, werd bevrijd.

Bronnen en nuttige websites:

- www.beladengeschiedenis-apeldoorn.nl
- www.apeldoornschebosch.nl
- www.apeldoornendeoorlog.nl
- www.gedenksteden-apeldoorn.nl
- <https://historiek.net/herinneringscentrum-apeldoornsche-bosch-heropend>
- <https://www.koninklijkhuis.nl/actueel/nieuws/2025/01/07>
- <https://www.apeldoorn.nl/actueel/heropening-herinneringscentrum-apeldoornsche-bosch>

Hierna bezochten Prinses Margriet en prof. mr. Pieter van Vollenhoven het centrum en kregen zij een rondleiding met uitleg over het voetstap-plein. Het plein telt 1400 voetstappen die het aantal slachtoffers symboliseren. Ze gingen ook in gesprek met jongeren, medewerkers en initiatiefnemers van het vernieuwde Herinneringscentrum.

Open huis en rondleiding

Op woensdag 22 en zondag 26 januari was het 'open huis' in het herinneringscentrum. Op die zondag konden geïnteresseerden zich aanmelden voor een rondwandeling over het voormalige terrein van Het Apeldoornsche Bosch, onder begeleiding van een gids.

Audiotour Apeldoornsche Bosch

De audiotour is gratis beschikbaar in de Apeldoorn Stories-app. In deze app zijn ook andere historische wandelroutes door Apeldoorn opgenomen: Beladen Geschiedenis, de Canadian Walk en de Victory Walk. De wandeling kan zowel vanaf Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch als vanaf Brasserie De Zon aan de Regenboogbrink gestart worden. Het routeboekje is gratis verkrijgbaar bij Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch en bij CODA.

Tekst: Marianne Hutters-Dijkhuizen
Foto's: Pieter Verdoorn

Soof vertelt verder

De grote HondenUitlaatPlaats-test

Ommeland, Lupineweg en de HUP langs de A50

Soof test voor de Wijkijker de HondenUitlaatPlaatsen (HUP) in de wijk en deelt met ons haar avonturen. Haar speelkameraadjes Chip en Sietse mochten ter illustratie met Wijkijker fotograaf Pieter Verdoorn en partner Rika mee de wijk in, op fotoshoot.

Ommeland

Moeizaam deurtje

Langs het Ommeland ligt ook een HUP. Het is een smalle strook die niet geschikt is voor alle honden. Er is weinig plaats om elkaar te passeren en als honden elkaar echt niet mogen, dan is dit wel een dingetje. De hele HUP is omgeven door hekwerk. Fijn, want zo kunnen de honden niet de weg op. Het enige nadeel is het deurtje. Het is zwaar en onhandig. Bovendien moet je bij het verlaten van deze HUP goed uitkijken voor verkeer (i.v.m. het dubbelzijdige fietspad), je hond begeleiden én het hekje open zien te krijgen en weer sluiten. Wat nu als je meerdere honden bij je hebt?!

Materialen

Prullenbakken zijn er niet. Deze zijn alleen aanwezig langs de kant van de Vlindertuin, wat me op hete dagen niet fijn lijkt voor de bankzitters daar. Langs deze HUP staan ook geen bankjes, laat staan dat er een speelplek is. We kunnen heel hard rechtdoor rennen en dat is het dan. Al met al gebruik ik deze HUP niet al te vaak. En als ik 'm gebruik, doe ik wat ik moet doen en ben ik snel weer weg. Als het hekje meewerkt dan, hè?

Al met al krijgt deze HUP maar 4 pootjes.

Lupineweg

Langs de Lupineweg is ook zo'n kleine HUP aanwezig voor een snelle pitstop. Als je wilt zou je een klein sprintje kunnen trekken, maar dan moet je wel écht willen. Het is een mooie schone HUP zonder veel poespas. Er is geen hek, maar wel een heg - en daar is dan verder ook alles mee gezegd.

Verderop is nog een HUP gecreëerd, naast het speelveld van de kinderen. Ook deze heeft een heg in plaats van een hek. Hierbij is ook alleen de pitstop gewenst en verder niets. Wel weer prullenbakken bij de speelplaats, dat dan weer wel.

Deze krijgen allebei 4 pootjes van mij.

Soof

HUP langs de A50

Via het Mariëllepark komen wij bij de HUP langs de A50. Als wij daar lopen - deze uitlaatplaats bezoek ik altijd zeer vroeg met mijn uitlaatmaatje Martijn - is het daar enkel verlicht door de lampen langs de snelweg. Maar zolang we onze neuzen achterna lopen is daar niets ergs aan.

Meestal is het daar goed vrij lopen, mits de duizendknoop en de vogelkers goed bijgehouden worden. Er is genoeg te snuffelen en zeker genoeg plek om lekker uit te razen. Maar je moet hier wél echt uitkijken voor de grasaar! Er is niet echt een pad, meer een olifantenpaadje dat je kunt volgen.

Tijdens nattere periodes kan deze uitlaatplaats nog weleens veranderen in een drassige modderpoel. Die is bijna niet te belopen, tenminste: voor mensen zonder lieslaarzen dan. Waar we in voorgaande jaren erg veel last ondervonden van de eikenprocessierups, lijkt deze volledig te zijn verdwenen. Maar eigenlijk durf ik dat niet hardop te typen, uit angst dat ze volgend jaar weer in volle glorie aanwezig zijn.

Er is genoeg wild aanwezig in de vorm van hazen, roofvogels en de nodige andere vogels en mijn helaas overleden maatje Sammy heeft hier in rustiger tijden weleens een hert gezien.

Materialen

Er zijn prullenbakken aanwezig en zelfs boomstammen waarop je je oefeningen kunt doen. Jammer dat deze nu vergeten en overwoekerd zijn. De hekjes zijn meestal gesloten, maar daar kun je niet vanuit gaan. Opletten dus, want op de weg die tussen de in tweeën gedeelde uitlaatplaats loopt wordt behoorlijk hard gereden. Er is gaas aangebracht onder het hekje, om te voorkomen dat iets kleinere honden zoals ik toch onder deze dingen door kunnen. Maar ook hier moet je baasje blijven opletten.

Zo stond ik laatst aan de andere kant van het hek bij de weg vrolijk naar mijn mens te zwaaien met mijn staart. Ze reageerde daar niet echt vrolijk op, moet ik eerlijk bekennen. Eigen initiatief wordt dus blijkbaar bij ons thuis niet gewaardeerd.

Zitmogelijkheden zijn er wel, maar dan aan het voetgangerspad. Dat bevindt zich aan de bovenzijde aan de andere kant van de HUP. Daarachter zit soms een ware vuilnisbelt verscholen. Soms best wel lekker, maar niet volgens mijn mens.

Divers

Deze HUP is door de vele paadjes en verschillende routes de favoriete uitlaatplaats voor mij. Het hoge gras en de oase van wilde bloemen maken het een plek om mij heerlijk uit te leven. Zeker vroeg in de ochtend is het grote grasveld een heerlijke plek om te rennen. Als de bezoekers nou nog het lef hadden om hun vuilnis ook echt in de daarvoor bestemde bakken en zakken te gooien, zou het helemaal een feest zijn. Deze honden-uitlaatplaats verveelt nooit; in iedere jaargetijde heeft zij haar eigen charme.

Al met al geef ik deze HUP 8 pootjes!

Het voetpad op de geluidswal is geen HUP, maar je mag hier wel lopen met je hond, uiteraard aangelijnd.

Foto: WM Le Griep

Informatiemarkt in Het Bolwerk

'Praat vandaag over morgen'

Tekst: gemeente Apeldoorn

Foto: Rob Voss

De informatiemarkt 'Praat vandaag over morgen' in Het Bolwerk op 28 november j.l. was een groot succes. Deze bijeenkomst stond in het teken van de voorbereiding op de dag van morgen. Alzheimer Nederland, Stichting de Kap, Stimenz, Talma Borgh en gemeente Apeldoorn waren de initiatiefnemers van de informatiemarkt in Het Bolwerk.

"We moeten de toekomst niet wegschuiven," gaf een bezoeker aan, "ik vind het verstandig om er nu al over na te denken."

Iedereen wil op een prettige manier leven, ook als je ouder wordt. Daarom is het belangrijk dat mensen zich op die leeftijdsfase voorbereiden, door erover na te denken en erover te praten met anderen. Een bezoeker van de informatiemarkt vertelde: "Ik denk na over verschillende zaken, zoals een kleinere woning en mijn gezondheid. Mijn tuin is mijn passie, maar ik kan die haast niet meer zelf onderhouden. Ik wil nu alvast dingen regelen." Een andere bezoeker vult aan: "Ik denk nu ook al na over mijn toekomst. Of ik bijvoorbeeld vrijwilligerswerk wil doen."

"Ik laat alle informatie thuis even op me inwerken"

De bezoekers van de informatiemarkt gingen naar huis met veel informatie om over na te denken. Informatiekramen van plaatselijke zorg- en welzijnsorganisaties werden bezocht en men kon luisteren naar verhalen en lezingen, of aanschuiven bij gesprekstafels. Bij de kramen werd o.a. informatie verstrekt

over (mantel)zorg, wonen, fit en vitaal blijven, welzijn, ondersteuning, ontmoeten, vrijwilligerswerk, dementie en zaken rondom het levenseinde. "Het is veel om over na te denken. Ik laat alle informatie thuis even op me inwerken", aldus een bezoeker.

Nadenken over later is nú al nodig

"Ik ben me meer bewust geworden van dingen," vertelde een bezoeker. "Van wat wel kan en wat niet kan." Nederland vergrijsd en de zorg verandert. Hierdoor is het verstandig om op tijd te kijken naar de eigen wensen en mogelijkheden. En ook op tijd keuzes maken hoort daarbij.

Hoe wilt u zelf oud worden?

De gemeente Apeldoorn besteedt aandacht aan de campagne 'Praat vandaag over morgen.' Zij doet dat samen met Apeldoornse organisaties die gericht zijn op zorg, welzijn, wonen en belangenbehartiging. Twee kleurrijke bankjes reizen door Apeldoorn langs de inmiddels 25 partnerorganisaties. Daar blijven ze telkens een paar weken staan. De bankjes nodigen inwoners die erop gaan zitten uit voor een gesprek over hun oude dag, met vragen, stellingen en dilemma's. Hoe wilt u zelf oud worden? Wat kunt u betekenen voor ouderen in uw omgeving? Wat verwacht u van uw naasten, uw buurt of van de overheid? En zijn die verwachtingen realistisch?

Wilt u meer informatie over de campagne 'Praat vandaag over morgen'? Kijk op www.apeldoorn.nl/praatvandaagovermorgen

Foto: WM Le Griep

Minibieb in de wijk

Tekst en foto's: WM Le Griep

Lizette Breebaart - "zeg maar Liz" - woont inmiddels alweer een paar jaar met haar gezin in onze wijk. Vanuit Breda bleven de lijntjes naar familie en vrienden in Apeldoorn kort en dus besloten ze terug te keren naar Osseveld-Woudhuis.

Liz: "Buurvrouw Yvonne Voorhorst-Drenth had een minibieb en dankzij haar raakte ik ook geïnspireerd. Ik heb hetzelfde soort kastje aangeschaft: mooi licht in gewicht, ruim, van kunststof en absoluut waterdicht. Het kastje hebben wij wel vastgezet, dan kan het ook niet 'spontaan aan de wandel gaan.' Ik kijk zeker om de dag of er boeken bij zijn gekomen of eruit zijn gehaald. Het loopt eigenlijk praktisch vanzelf."

Lekker wecken

"Ik doe heel veel aankopen tweedehands. Ik struin diverse kringloopwinkels af en ik vind via die route bijna alles wat ik nodig heb. Dat geldt zeker ook voor kookboeken, een grote hobby van mij, maar ook voor het vinden van échte weckpotten. In de winkels kun je voorraadpotten kopen, maar die zijn niet geschikt voor echt wecken. De officiële (o.a. Franse le Parfait of de echte WECK) potten wél en die worden gelukkig regelmatig in de kringloopwinkels aangeboden."

Neem een kookboek mee

"Boeken die ik niet meer nodig heb doneer ik aan de minibieb, maar ik krijg ook veel via via. Of ik vind bijvoorbeeld een partij die gratis wordt aangeboden op de Facebookpagina 'Weggeefhoek 055.' In mijn minibieb hoef je niet per sé iets te brengen voordat je mag lenen. Neem gerust een kookboek mee."

Minibieb 'Kookpunt' is gespecialiseerd in kookboeken. Breng of haal een boek aan de Zonnewende 187.

Er ligt een schriftje waarin je een persoonlijk berichtje kunt achterlaten. Dat schriftje mag je niet meenemen, hoor! Dat is helaas al een keer gebeurd; dat is jammer."

Spice Wise zonder zout

"De grote passie voor kookboeken kreeg ik, denk ik, mee van mijn Indische oma en mijn eigen vader, die trouwens ook erg lekker kookt. Op het moment dat ik het boek 'Spice Wise' in handen kreeg was ik óm: niet meer koken met behulp van zakjes en pakjes uit de supermarkt (waar veel zout in zit), maar met verse producten en echte kruiden. Mijn keukenlades liggen er vol mee. Heerlijk! En aangezien ik niet altijd de tijd heb om uitgebreid te koken ben ik gaan wekken. In Huize Breebaart is er altijd wel iets te eten, lekker én gezond! Soms koop ik 'afgekeurde' groenten in, die dan 'niet goed genoeg' zijn voor de supermarkten. Daar heb ik echt geen enkel probleem mee. De 50 kilo sperziebonen die ik recent opkocht van boer Kees had ik zó uitgedeeld aan vrienden! En natuurlijk heb ik ook een deel zelf geweckt."

Indische kookboeken

"Mijn kookboekenverzameling breidde zich gestaag verder uit. Met de komst van de slowcooker kwamen er nieuwe boeken bij. Door mijn liefde voor bakken groeide ook het aantal boeken dat ons huis in kwam. En sinds mijn lieve Indische oma is overleden heb ik mijn zinnen gezet op het verzamelen van Indische kookboeken. Tegenwoordig kun je veel recepten gewoon online vinden, maar ik ga liever voor papier. Ik vraag ook wel eens naar Engelstalige kookboeken. Die leg ik dan speciaal voor bewoners van het asielzoekerscentrum in de kast. Zij weten inmiddels ook de weg naar het kastje te vinden. Erg leuk!"

avond 4daagse

Nieuw: Avondvierdaagse Osseveld-Woudhuis

20 t/m 23 mei 2025

Tekst en foto's: Yvonne Voorhorst-Drenth

In de laatste herfsteditie van de Wijkkijker kon je lezen over de Minivierdaagse die ik vorig jaar zomer organiseerde voor een groep kinderen in de wijk. Die Vierdaagse werd op 17-20 juni 2024 gelopen en resulteerde in een breedgedragen wens om te komen tot een échte Avondvierdaagse, voor en door onze wijkbewoners in 2025. Als de wens en het enthousiasme daar zijn, waarom dan niet de schouders eronder zetten en proberen dit te realiseren? Als ik dit artikel schrijf, begin januari 2025, zijn de grote lijnen al duidelijk maar moet de verdere uitwerking nog plaatsvinden.

Eerst een terugblik

Op 22 november 2024 was het dan zover: ik zat om de tafel met vrijwilligers van DenkTankBreed, Accres en de directie en/of leden van de ouderraden van de zes scholen in onze wijk. De Wijkraad Osseveld-Woudhuis was helaas verhinderd en werd daarom apart geïnformeerd.

Alle scholen in de wijk doen mee!

De grote opkomst, de energie en het enthousiasme tijdens de vergadering maakten het tot een erg prettige en constructieve middag. Er werden ideeën uitgewisseld, vragen gesteld en afspraken gemaakt. Aan het einde van de middag was het duidelijk: alle 6 scholen/vestigingen in de wijk willen en zullen overstappen op de Osseveld-Woudhuis Avondvierdaagse die onder de vlag van DenkTankBreed en Accres georganiseerd zal worden.

Waarom een Osseveld-Woudhuis Avondvierdaagse?

Het organiseren van een avondvierdaagse in onze eigen wijken blijkt op veel vlakken een uitkomst te zijn. Ten eerste scheelt het voor ouders en kinderen veel reistijd, waardoor het gemakkelijker te combineren wordt met werk, avondeten en de bedtijd van kinderen. De toevoeging van een 2,5 kilometer lange route biedt uitkomst voor gezinnen met jonge of minder ervaren lopers. De toegankelijkheid van de routes maakt het meenemen van jongere broertjes/zusjes in een buggy, of deelname in een rolstoel laagdrempelig. Bovendien is het leuk om je eigen wijk te ontdekken; bijvoorbeeld de schoolpleinen,

speeltuinen waar je nog niet bent geweest, minibiebs, interessante bebouwing en kunst.

Alleen maar voordelen

Ook voor de scholen blijken er voordelen te zijn aan het organiseren van zo'n avondvierdaagse. De routes zijn zo uitgezet, dat ze op één avond allemaal langs dezelfde drinkpost komen die door een school voor alle deelnemers wordt gefaciliteerd. Op één avond één drinkpost bemensen op het eigen schoolterrein is natuurlijk veel eenvoudiger dan het regelen van ouders en/of leerkrachten op 2-3 posten per avond, vier dagen achter elkaar, op een externe locatie. De scholen bepalen gezamenlijk welke week en loopdagen het beste passen in de schoolagenda's. Voor verenigingen in de wijk is aansluiting bij dit evenement een mooie kans om zich te presenteren aan de wijkbewoners!

Tot slot is het mooi om een avondvierdaagse voor en door de wijk te hebben vanwege de betrokkenheid van buurtbewoners: help mee met de organisatie, loop een stukje mee of zwaai vanachter het raam! Verder zie je veel bekende gezichten, omdat vrijwel alle deelnemers in de buurt wonen én is er dankzij de deelname van Talma Borgh aan deze avondvierdaagse live contact tussen jong en oud.

Voor wie is de avondvierdaagse?

- Op dit moment zijn onderstaande doelgroepen bepaald: leerlingen van De Regenboog (locaties Woudhuis en Osseveld), De Zonnewende (locaties Keerkring en Ravelijn), IKC Vindingrijk of IKC De Bundel;
- kinderen die in Osseveld-Woudhuis wonen, maar buiten de wijk naar school gaan en
- bewoners van Talma Borgh.

Wanneer en waar is de wijk-avondvierdaagse?

De avondvierdaagse start op dinsdag 20 mei en wordt afgesloten op vrijdag 23 mei a.s. Bij het kiezen van de vierdaagse week hebben de scholen rekening gehouden met bijvoorbeeld feestdagen, thema afsluitingen, uitjes en toetsweken. Na een vermoeiende wandelweek is het fijn om direct het weekend in te gaan. Daarom hebben de scholen gekozen voor de dagen dinsdag tot en met vrijdag.

De routes starten en eindigen dagelijks aan de Ravelijn (omgeving Zonnewende (locatie Ravelijn)/IKC Vindingrijk/Het Bolwerk).

Hoe zit het met de afstanden, toegankelijkheid en veiligheid? De routes hebben een lengte van 2,5 km, 5 km en 7,5 km per avond. Ieder wijkdeel komt aan bod, omdat de routes zijn uitgezet in Osseveld-West, Osseveld-Oost en Het Woudhuis. Iedere deelnemer (ongeacht zijn leeftijd) is vrij om een loopafstand te kiezen die past bij het kind en de gezinssituatie. Er is dus géén minimum- of maximumleeftijd per afstand.

De routes gaan over voetpaden en zijn geschikt voor bijvoorbeeld buggy's en rolstoelen. Het oversteken van N-wegen (Deventerstraat, Zutphensestraat en Laan van Osseveld) wordt omwille van veiligheid vermeden, net als de spoorwegovergang aan de Lupineweg. Zoals van een evenement verwacht mag worden, wordt er uiteraard aan een EHBO-post (en andere voorzorgsmaatregelen) gedacht.

Krijgen de kinderen een medaille en wat zijn de kosten voor deelname?

Voor ouders en kinderen verandert er op dit gebied weinig ten opzichte van de afgelopen jaren, waarin bijvoorbeeld werd gelopen in Ugchelen of het Orderbos. Je ontvangt dezelfde officiële avondvierdaagsemedaille! De deelnamekosten zullen niet hoger liggen dan bij de andere avondvierdaagse-evenementen en scholen blijven financiële ondersteuning bieden voor deelnamekosten aan gezinnen waar dat nodig is.

Wil je meer weten?

Volg DenkTankBreed op de sociale media.

Of blijf op de hoogte via de media van de basisscholen.

Openbaar domein in beweging

(vervolg van pagina 10)

Maatregelen kruispunt Ontvangst/Zonnewende

Hier wordt het voetpad langs de oostkant van de Ontvangst langs de Zonnewende recht doorgetrokken. Nu zit er nog een 'sprong' in de doorgaande looproute die onlogisch is onderbroken en daardoor uitnodigt tot verkeerd (verkeers)gedrag. Voor de ingang van De Zonnewende komt nu een zebrapad met de bijbehorende voorrangsaanduiding.

Hiermee wordt de doorgaande looproute veel overzichtelijker - en de voorrangsregeling beter geregeld.

De gemeente hoopt in de loop van dit jaar de financiering voor de uitvoering deze maatregelen en de menskracht voor de voorbereidingen rond te krijgen. De start van de werkzaamheden volgt naar verwachting volgend jaar.

Afbeelding 3. De toekomstige situatie bij het kruispunt Ontvangst/Zonnewende.
Bron: Gemeente Apeldoorn.

Tekst: gemeente Apeldoorn
Foto's: Stichting
Landschapsbeheer Gelderland

Nieuw: Klompenpad Kids in Landgoed Woudhuizen

Een Klompenpad is een cultuurhistorisch wandelpad. Zoveel mogelijk oude voetpaadjes zoals jaagpaden, kerkenpaden en schoolpaadjes worden met hulp van de bewoners opgespeurd en hersteld. Met het zichtbaar maken en herstellen van oude paden wordt een deel van de identiteit van het historische landschap hersteld.

Opening Woudhuizerpad Kids

Voor het Landgoed Woudhuizen wordt zowel een Klompenpad als een Klompenpad Kids ontwikkeld. Een Klompenpad Kids is een korte route met extra speelgelegenheid en opdrachtjes voor kinderen. Op woensdag 19 februari 2025 was het zover, toen werd het Woudhuizerpad KIDS geopend. Dus klompen aan, rugzakje op en gaan!

Waarom een Klompenpad Kids?

Buiten zijn in de natuur is belangrijk en gezond voor kinderen. Het stimuleert hun motorische ontwikkeling, verbetert het concentratievermogen en gaat overgewicht tegen. Steeds meer kinderen groeien op in een stedelijke omgeving: de afstand tot de natuur neemt toe en kennis over de herkomst van voedsel neemt af. Klompenpaden zijn in de basis al interessant voor gezinnen met kinderen: struinen door de wei, klauteren over hekjes en lopen over boerenerven met jongvee zijn voorbeelden van natuurlijke speelaanleidingen. Aan de hand van opdrachten in een doe-boekje en weetjes in de app leren kinderen, maar ook hun (groot)ouders, en passant over natuur, landschap en de cultuurhistorie.

Kenmerken van een Klompenpad Kids

- De Klompenpaden Kids hebben hun eigen herkenbare oranje bewegwijzeringsbordjes en een eigen startpaneel;
- De wandelingen zijn 3 tot 5 kilometer lang en zijn meestal onderdeel van een bestaand Klompenpad;
- Om de kilometer wandelafstand is er een fysieke speelaanleiding. De speelaanleidingen passen bij het landschap en het verhaal van het gebied en;
- In het Kids doe-boekje en de app staan tussen de speelaanleidingen door extra opdrachtjes. In de app wordt meer uitleg gegeven over de geschiedenis van het landschap.

<https://slgelderland.nl/projecten/ontwikkeling-klompenpad-woudhuis>

Salland: sloop én nieuwbouw

De straat Salland bestaat uit 24 twee onder één kap woningen. Deze woningen worden momenteel gesloopt. De locatie wordt herontwikkeld door woningbouwcorporatie De Goede Woning.

Het nieuwbouwplan voor Salland voorziet in 64 nieuwe sociale huurwoningen, verdeeld over 32 beneden/bovenwoningen en 32 eengezinswoningen.

www.padden.nu/amfibieentrek
www.dierenbescherming.nl/in-actiekomen/vrijwilligerswerk/paddentrek

In de periode van half februari tot en met half april zou het zómaar kunnen dat je in de wijk Osseveld-Woudhuis op straat, de stoep of het fietspad een reislustige pad, kikker of salamander tegenkomt. In die periode trekken deze amfibieën namelijk van hun winterverblijf naar het water om zich daar voort te planten. Dit betekent dat ze routes volgen die leiden over wegen en stoepen. In dit artikel vertel ik jullie meer over de paddentrek en de hulp die ze krijgen van (gelukkig!) een grote groep vrijwilligers.

Ontwaken in het voorjaar

Wanneer de temperatuur na de winterperiode iets begint te stijgen naar zo'n 8-10 graden, komen amfibieën - waaronder padden, kikkers en salamanders- uit hun winterslaap om op weg te gaan naar hun geboorteplaats. Dat is het water waar ze als kleine amfibie geleefd hebben. Ze gaan daarheen om te paren. Amfibieën worden actief vanaf de schemering en hebben een voorkeur voor vochtig weer. Eenmaal uit hun schuilplaats komen ze allerlei obstakels tegen in de wijk: denk aan roosters, putten en stoepen. En omdat padden niet kunnen springen of tegen een trottoirrand kunnen klimmen is het gevolg dat ze in de roosters of putten vallen en er niet meer uit kunnen komen.

Een handje helpen

Gelukkig worden deze dieren door zo'n vijftigtal vrijwilligers uit verschillende wijken in Apeldoorn letterlijk een handje geholpen tijdens hun reis. Die vrijwilligers komen ondermeer uit De Maten, Welgelegen en Zevenhuizen en gaan in de avonden groepsgewijs op pad met materialen zoals emmers, zaklampen, schepnetjes en puthaken. Ze beschikken over deze materialen dankzij

Paddentrek door de wijk

Tekst: Ilse Langevoort
Foto's: Wolfgang Oude Aost en Jeannet Bouw

de samenwerking met de dierenbescherming en de gemeente Apeldoorn. Verder zorgt de gemeente voor het leegzuigen van de rioolputten en het plaatsen van trappetjes in putten zodat de padden omhoog kunnen klimmen. De vrijwilligers zetten de padden één voor één veilig op de stoep of in de berm, niet in het water. Dit gebeurt zorgvuldig met de hand of met een emmer om de padden zo weinig mogelijk stress te laten ervaren en de kans op kneuzingen en oriëntatieverlies te verkleinen. Automobilisten worden gewaarschuwd door verkeersborden.

Beschermd

De gewone pad en alle andere levende amfibieën in Nederland, zijn beschermd. Helaas loopt de landelijke paddenpopulatie toch drastisch terug als gevolg van - onder andere - een tekort aan voedsel. Padden eten insecten, maar door de afname van het aantal insecten is een gebrek aan voedsel voor de padden ontstaan. Andere doodsoorzaken zijn bijvoorbeeld overreden worden of een gebrek aan schuilplekken. En door de komst van nieuwbouw verdwijnen ook slotjes, greppels en moerasjes. Hoe mooi is het dan dat er mensen zijn die de padden helpen veilig over te steken om zo een groot aantal padden levend te houden.

Als buurtbewoner kun je zelf ook helpen. Padden houden niet van opgeruimde tuinen. Je kunt dus gerust je bladeren en ander tuin- en snoeiafval laten liggen. Laat ook wat stenen, boomstronken, schors, takken en hout achter waar de padden onder kunnen schuilen. Verder hebben padden een voorkeur voor vijvers, kleine poeltjes en wadi's. Maak jij ook een mooi rommelig plekje in je tuin voor de padden om ze een handje te helpen?

In beweging met Roos Jensen

Normaal gesproken doe ik niet aan goede voornemens, maar nu kan ik er niet langer omheen en zijn er geen excuses meer voor mij: na twee operaties en in totaal tien (!) weken niet kunnen sporten was ik mijn figuur kwijt. De kilo's vlogen er aan en ik bleef ook steeds moe.

Uit frustratie van het niet kunnen bewegen heb ik veel gesnaaid. Ook merkte ik dat mijn humeur er niet beter op werd. Ik liet me meeslepen in excuses: niet sporten, dan maar lekker snoepen! Gelukkig kan ik nu de knop omdraaien, gaat het beetje bij beetje beter met mij en ben ik een ervaring rijker.

Ik wil een plan maken: hoe kan ik meer bewegen?

- Ik wil twee of drie keer per week een paar uur hiervoor vrij maken.
- Ik wil meer naar buiten gaan en bewust de omgeving in mij opnemen.
- Ik wil ook steeds iets verder wandelen.
- Ik wil de oefeningen verder uitbreiden.
- Ik wil de oefeningen die in de vorige Wijkkijkers staan gaan herhalen, ook tijdens de wandelingen.

Natuurlijk is voeding een belangrijk onderdeel van mijn plan. Kijk gerust hoe ook jij met een paar stappen iets kunt veranderen. Met mij komt het goed en met jou ook!

Sportieve groeten van Roos Jensen

Oefening 1

Tijdens het bukken de billen goed naar achteren duwen. Ook leuk om gedurende meerdere tellen in je handen te klappen. Deze oefeningen zijn ook geschikt om zittend op een stoel te doen. Maar ga wel vóór op de stoel zitten!

Stap 1

- Ga rechtop staan, met je knieën iets gebogen.
- Breng beide armen naar voren en klap in je handen.

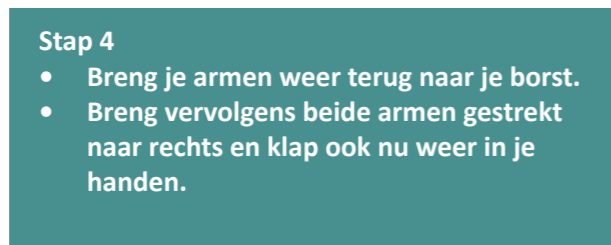
Stap 2

- Breng je armen terug naar je borst.
- Nu je armen omhoog brengen langs het hoofd en klap in je handen.

Stap 3

- Breng je armen terug naar je borst, breng ze nu naar links en klap in je handen.

Stap 4

- Breng je armen weer terug naar je borst.
- Breng vervolgens beide armen gestrekt naar rechts en klap ook nu weer in je handen.

Stap 5

- Breng je armen weer terug naar je lichaam, breng beide armen naar beneden en ook nu weer klappen.

Oefening 2

Deze oefeningen kunnen lopend of staand uitgevoerd worden. Tijdens het lopen, afwisselend knieën heffen en hakken en billen aanraken.

Rustig lopen en daarbij je knieën om en om optillen en aantikken met je hand. Dus links, rechts, links rechts: linkerhand naar linker knie brengen bij het optillen en de rechterhand naar de rechter knie brengen. Steeds om en om.

Daarna doorgaan met je hakken naar je billen. Links, rechts, links. Ook hier je linkerhand naar je linker hiel en je rechterhand naar je rechterhiel.

Oefening 3

We gaan opzij bewegen.

- Zet de voeten uit elkaar. Zorg dat je tenen naar voren wijzen tijdens de oefening. Dus niet stiekem opzij brengen!
- Je doet 6 stappen opzij met je bovenlichaam rechtop. Telkens de voeten aansluiten en je armen bij elke stap naar voren brengen en weer terug laten komen.
- De 6 stappen gaan ook weer terug. Dus heen en terug.
- De oefening herhalen, maar nu ook door je knieën gaan en je billen goed naar achteren brengen. Het bovenlichaam rechtop houden.
- Nu ook weer heen en terug.
- Herhaal dit een paar keer. Je mag de stappen opzij ook uitbreiden.

Succes!

Met bewegende groeten, Roos Jensen

TER LINDEN MEIJER TUENTER ADVOCATEN EN MEDIATION.

Wij ondersteunen u op de gebieden:

Personen- en familierecht: echtscheiding, omgang, alimentatie
Erfrecht: (onenigheid) afwikkeling erfenis, uitleg testament, bewindvoering
Migratierecht: visum, mvv, internationale echtscheiding

TOEGANKELIJK EN PROFESSIONEEL

Belt u gerust voor het maken van een afspraak voor een vrijblijvend eerste gesprek.

Linie 596, 7325 DZ Apeldoorn. Tel. 055-7600660. www.lmt-advocaten.nl

Authentiek vakmanschap
Passie voor uw vloer
Oog voor detail

Mark Nieuwenhuis
Lupineweg 54
06-26 26 43 23
info@perfectionparket.nl
www.perfectionparket.nl

drukkerij **de Bij**

Met ons drukwerk
uw doel bereikt

Drukkerij de Bij B.V.
Donauweg 2c
1043 AJ Amsterdam
T 020 613 66 99
drukkerij@debij.nl
www.debij.nl

**Even voorstellen:
John van Heiningen
Van chemisch analist naar
paddenstoelengids**

Tekst en foto's: Wendy Le Griep,
Sylvia van Ark, Vroege Vogels en Zoom.nl

Onderwerpen voor de Wijkkijker komen vanuit de wijk, worden aangedragen door andere redactieleden, komen voort uit onze eigen interesses of hebben een directe link met de actualiteit. Zo heel af en toe pruttelen onderwerpen al een tijdje in ons achterhoofd en steken dan ineens hun (paddenstoelen)hoedje omhoog, uit de grond.

Wie goed oplet, ziet het hele jaar door wel paddenstoelen, schimmels en houtbewoners, met de Grote Paddenstoelenpiek natuurlijk in de herfst. En dus starten wij vanaf deze wintereditie met een serie over de wereld van de paddenstoelen. Dit doe ik samen met John van Heiningen, wijkbewoner, paddenstoelenliefhebber, -kenner en natuurgids bij het IVN. Laat ik beginnen met John voor te stellen.

John komt oorspronkelijk uit het Westland, waar hij opgroeide als oudste zoon in een gezin met vier kinderen. Op de middelbare school had John veel interesse in het vak biologie. "Wij hadden een moderne docent, die enkele keren in het schooljaar met de hele klas opuit trok, de natuur in. Deze natuurlessen waren leuk én leerzaam. Ik bleef ook buiten schooltijd eropuit trekken. Zo verzamelde ik graag op het strand van Kijkduin schelpen, zeeschuim, knooppwier e.d.

Ik werd een heuse verzamelaar. Ik gebruikte mijn vondsten voor het maken van werkstukken. Ook schedels hadden mijn interesse en later leerde ik om kleine dieren, zoals vogels, te prepareren en op te zetten. Na mijn middelbare school is dit alles een beetje op de achtergrond geraakt, want mijn chemisch analistenopleiding vroeg veel tijd en aandacht."

Analistenwerk in het lab

John: "Op de middelbare school was ik ook goed in scheikunde. Dus best logisch dat ik daarmee verder wilde. Ik kwam na mijn analistenopleiding te werken bij Calvé in Delft, in het lab. Het waren jaren waarin ik veel monsters moest afnemen; van voedingsmiddelen, van diervoedingsmiddelen of van ladingen met oliën en van eindproducten zoals pindakaas bestemd voor de consumentenmarkt. Pindakaas werd gemaakt van pinda's uit bijvoorbeeld China, Noord-Amerika of Malawi. Wanneer er een schimmel in het product kwam dan kwamen gifstoffen, toxines, vrij en die wil je niet in je pindakaas hebben. Wij testten in het lab op aanwezigheid van die toxines. Na Calvé werkte ik korte tijd bij Wilton-Feyenoord, een scheepswerf. Hier deed ik onder meer onderzoek naar staalmetalen, lagers van machines en dergelijke."

Medisch labwerk als roeping

"De jaren die volgden waren hectisch. Mijn vader overleed al op jonge leeftijd en ik werd automatisch kostwinnaar. Ik ontmoette mijn toekomstige echtgenote, Ada, en we trouwden al jong. En vervolgens riep alsnog de dienstplicht. Gezien mijn opleiding en werkervaring kon ik in opleiding bij de medische troepen op de Juliana van Stolbergkazerne in Amersfoort. Hier werd ik opgeleid in een specialistisch lab ter ondersteuning van de medische dienst.

Met de nieuwste technieken bestudeerden wij bloedbeelden en onderzochten we alle menselijke vloeistoffen. Na 2 maanden kon ik door naar het Militair Hospitaal in Den Haag. Dit labwerk had echt mijn interesse gewekt en ik ben dan ook in een klinisch chemisch lab blijven werken, ook na mijn dienstplicht.

koraalzwammetje

tonderzwam

groene knolanemiet

vliegenzwam

vliegenzwam

inktviszwam

spijkerzwam en koeienboleet

moederkoorn

Ik ging naar het Westeinde ziekenhuis in Den Haag. In het Westeinde ziekenhuis onderzocht ik op verzoek bloed, serum, longvocht, buikvocht, alles wat het menselijk lichaam produceert. Na 12,5 jaar ben ik overgestapt naar het Rode Kruis Ziekenhuis in Den Haag en werd ik hoofd-analist. Dat waren goede jaren. Ondertussen breidde ons gezin zich uit en groeiden de kinderen op. Ada en ik kregen drie kinderen."

Van Den Haag naar Apeldoorn

Twee volwassen kinderen wonen inmiddels met hun jonge gezin in Oost-Nederland en vragen of hij en Ada dichterbij willen komen wonen. Ja, dat willen ze wel. Wanneer John en Ada in 2004 naar Apeldoorn verhuizen, heeft John een lang zwaar medisch traject achter zich, waardoor hij niet meer in staat is om te werken. Het zijn pittige jaren. Zoon Hennie verhuist mee. Ze strijken neer in de Stoomwezenstraat en later verhuizen zij naar De Maten, lekker dicht bij de kinderen én de kleinkinderen. Een nieuwe tijd breekt aan, waarin John ook kennis maakt met het IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid.

Een nieuw leven

"In 2005 zocht ik contact met het IVN. Ik gaf mij op voor de Groencursus en later volgde ik de opleiding tot natuurgids. Ik organiseerde daarna een cursus wilde planten en -bloemen, zette een klachtenafhandeling op voor de gemeente Apeldoorn voor meldingen van vleurmuizen overlast, een wisent project op de Veluwe én een paddenstoelencursus."

De opletende lezer komt nu pas het woord 'paddenstoel' tegen. Waar kwam die interesse vandaan? Van analist naar wandelgids, hoe dan? John: "Kijk, op de middelbare school had ik al veel interesse in de natuur, maar dat stond een aantal jaren zagezegd 'on hold'. Nadat ik moest stoppen met werken, was er weer meer ruimte voor die interesse."

Mooi én fotogeniek

"Paddenstoelen vind ik vooral heel erg mooi! En laten we eerlijk zijn, het zijn er ook héél erg veel, het hele jaar door. En hoe meer je er over leert, des te meer je er ook ontdekt, ziet en dat nodigt uit, moedigt aan om er nóg meer te willen vinden en te herkennen. Ook zijn paddenstoelen fotogeniek én ze blijven netjes stil staan als je een mooie foto van ze wilt maken." Dit laatste zegt John met een glimlach, want hij heeft ervaring met andere mooie fragiele levensvormen die veel lastiger te fotograferen zijn: vlinders. "Nee, die zitten niet stil voor het prefecte plaatje!" Tot slot noemt John de enorme variatie aan giftige en eetbare paddenstoelen. Misschien dat die toxines in de giftige paddenstoelen het hart van de voormalig chemisch analist weer sneller doen kloppen?

Tonderzwam

Nu we dan op het échte onderwerp van de serie zijn aangekomen, gaat John ook meteen helemaal los! John: "Over paddenstoelen is echt héél veel te vertellen. Wist je bijvoorbeeld dat de tonderzwam, een necrotrofe parasiet die leeft op en van de beuk, na het overlijden van de beuk een andere rol en functie krijgt? Wanneer de boom omvalt, hangt de tonderzwam op zijn kop en deze kan zijn sporen dan niet meer op de grond laten vallen. Dus vergroeit de tonderzwam met zijn voormalige gastheer. De zwam verandert van een necrotrofe parasiet die vegeteert op een levende boom, naar een saprofyt, die leeft van dood hout. De tonderzwam eet de boom op."

Vliegenzwam

Een andere anekdote die John graag met ons deelt gaat over de bekende vliegenzwam. Ja, ja, een giftige soort! John: "In het verleden werd de vliegenzwam gebruikt door de boeren die in hun stallen overlast hadden van vliegen en andere insecten. Zij sneden de hoed van de steel af en legden de hoed in een schaal met melk en

suiker. De melk en suiker waren de 'loksoep' voor de vliegen. De hoed zorgde ervoor dat de insecten dood neervielen zodra ze van het verleidelijke giftige goedje snoepten. De vliegenzwam leeft overigens in symbiose met een boom. Dit betekent dat 'de wortels' van de paddenstoel, het mycelium, contact maakt met de wortels van de boom en suikers aftapt. Suikers die de paddenstoel niet zelf kan maken, omdat de paddenstoel geen bladgroen heeft voor fotosynthese. De boom heeft op zijn beurt baat bij deze samenwerking, want de paddenstoel geeft anorganische voedingsstoffen aan de boom terug."

Niet in je pan

Giftige paddenstoelen spreken tot de verbeelding. John geeft graag nog een voorbeeld: "Giftige paddenstoelen lijken vaak op eetbare soorten en eetbare soorten lijken al gauw op giftige soorten, dus je moet een goede kenner zijn om het onderscheid te kunnen maken. Neem bijvoorbeeld de wilde champignon, die lijkt héél veel op de groene knolamaniet. Of is het andersom? De groene knolamaniet is super giftig, die wil je niet in je pan."

Moederkoorn, koraalzwammetje en inktviszwam

De werking van de verschillende giften heeft ook John zijn interesse. "Moederkoorn is een heel klein paddenstoeltje in de vorm van een hondennagel. Aren die hiermee besmet zijn, zijn giftig. De oude Romeinen gebruikten dit paddenstoeltje om bij een eetfeest hun vijanden te vergiften. Als ik wil weten van welke paddenstoelen John blij wordt als hij ze weer ziet, dan hoeft hij niet lang na te denken:

"Het kleverig **koraalzwammetje** met zijn grillige vormen en heldere kleuren is altijd weer een feest om aan te treffen. En wat dacht je van de **inktviszwam**? Deze zwam zie je maar zeer zelden. Maar in Gelderland zijn er plekken, bekend bij de echte liefhebbers, waar dit zwammetje zijn rode tentakels boven de grond laat zien. De inktviszwam ontstaat uit een eitje onder de grond en 'bloeit' maar enkele uren. Een zeer zeldzaam soort."

Jullie begrijpen, over dit onderwerp zijn we nog lang niet uitgepraat of uitgeleerd. Dan is het maar goed ook, dat we John vaker gaan spreken. Heb je paddenstoelen vragen voor John? Of heb je bijzondere paddenstoelen vondsten gedaan en wil je checken of je waarneming klopt?

Stel je vragen aan John via

johnvanheiningen2@hotmail.com

'Eén aanspreekpunt voor al je financiële zaken'

- Hypotheek
- Lenen
- Pensioen
- Verzekeren
- Financiële planning

Wil je ook onafhankelijk financieel advies? Ik kom graag bij je langs voor een kennismakingsgesprek.

055 2032 048

www.holtkampfinancieeladvies.nl

Financiële tips?

Volg Holtkamp Financieel Advies op

BEKIJK HIER DE ACTUELE AGENDA VOOR ALLE SPORTWEDSTRIJDEN EN EVENTS

Foto: Desiré Rouwenhorst

Veilig Thuis ontvangt Apeldoornse Jongerenraad

Tijdens de Week tegen Kindermishandeling (18 t/m 24 november) 2024 nodigde Veilig Thuis Noord Oost Gelderland de Apeldoornse Jongerenraad uit. Rond 30 jongeren tussen de 15 en 22 jaar brachten een bezoek aan het meld- en adviespunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Directeur-bestuurder Azime Gülhan ontving de jongeren en vertelde over het werk van Veilig Thuis. Wat gebeurt er eigenlijk als je ons belt? En wat doen we als we een melding van de politie ontvangen? Aansluitend gingen de jongeren, onder leiding van Titianne (Specialist Veiligheid Huiselijk Geweld/Kindermishandeling) met elkaar in gesprek. Titianne presenteerde een aantal stellingen en dilemma's. Waar ligt de grens? Wat is wel/geen kindermishandeling?

De Week tegen Kindermishandeling zorgt voor extra aandacht. Samen hebben we een verantwoordelijkheid om de veiligheid van kinderen te vergroten. Het thema van 2024 was: 'Laat me niet los.' Dit thema benadrukt dat we allemaal een rol hebben in het creëren van een omgeving waarin kinderen gelukkig en veilig kunnen opgroeien en ouders zich ondersteund voelen en om hulp durven vragen.

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor iedereen die met (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling te maken heeft. Niet alleen voor slachtoffers en plegers: Veilig Thuis is er ook voor bezorgde omstanders en professionals.

Wat gebeurt er als ik bel?
Je krijgt een medewerker aan de lijn die goed naar je verhaal luistert en vragen stelt. Je kunt bellen voor advies en hulp. Soms is het geven van een advies voldoende, soms is het verstandig om hulpverlening in te schakelen. Soms is een onderzoek van belang om meer informatie te kunnen krijgen. **Het doel is altijd geweld te stoppen.**

Overall in Nederland zijn Veilig Thuis organisaties. Veilig Thuis bel je via het landelijke nummer 0800-2000 (gratis). Veilig Thuis is altijd bereikbaar, 7 dagen per week, 24 uur per dag. Bel bij een levensbedreigende situatie altijd 112.

Een vermoeden is genoeg om jouw zorgen te delen. Iedereen heeft recht op een veilig thuis!

**Veilig Thuis
Linie 556
0800- 2000
www.veiligthuisnoordoost-gelderland.nl**

Stichting 'kLEEF!

We zijn van start gegaan: gespreksgroep voor jonge mensen die een ouder hebben verloren aan kanker.

Het verlies van een ouder is voor iedereen moeilijk, ongeacht je leeftijd. Maar sommige twintigers en dertigers vinden zo'n verlies erg ingrijpend omdat weinig vrienden iets soortgelijks hebben meegemaakt.

Wanneer je nog zo jong bent heb je wellicht meer tijd nodig om de nieuwe situatie te aanvaarden en er mee om te gaan. Er over praten met leeftijdgenoten die eenzelfde ervaring hebben kan fijn en helpend zijn. We verwachten immers dat we onze ouders zullen overleven. Daarom is omgaan met hun dood - en het ziekteproces dat aan kanker vooraf gaat - extra zwaar.

Je bent immers bezig zelf een volwassen bestaan op te bouwen. Contact met lotgenoten kan hierbij helpen. De groep is van start gegaan en komt met regelmaat op vrijdag in de namiddag bij elkaar.

Heb jij je ouder verloren en ben je een twintiger of begin dertiger en wil je in contact komen met lotgenoten? Meld je dan aan voor deze gespreksgroep.

**Bel of mail ons gerust:
055-5762676
info@stichtingkleef.nl
www.stichtingkleef.nl
Vosselmanstraat 4**

“Ik help met alle liefde en professionaliteit

SuAZe verzorgt de uitvaart op een manier zoals jij het wilt. Persoonlijk, transparant, flexibel en bovendien betaalbaar. Ik maak alles mogelijk en zorg dat het op de meest professionele manier wordt geregeld. Ik begeleid het hele proces met al mijn liefde en inzet, van de laatste verzorging tot het nagesprek.

Heb je behoefte aan een vrijblijvende kennismaking? Neem dan contact met me op.

SUAZE | **UITVAARTVERZORGING**
— Anita Zengerink - RU — | EEN MOOI AFSCHIED MET LIEFDE GEREGLD

Anita Zengerink

055 - 843 95 85 | info@suaze.nl | www.suaze.nl | Het Kasteel 113, 7325 PB Apeldoorn

PC-Opruimen.nl
Uw persoonlijke computerhulp
aan huis

Bij ons kunt u o.a. terecht voor:

- * Opschonen van PC, Mac of laptop
- * Oplossen van wifi-storingen
- * Virus/spyware/malware verwijderen
- * Randapparatuur aansluiten
- * Nieuwe computer installeren

Kijk voor meer informatie op
www.pc-opruimen.nl
Mail naar: info@pc-opruimen.nl
Bel ons op: 055-2058331

Dorcas
Kringloopwinkel Apeldoorn

**Winkelen met
een goed gevoel**

Dorcas Winkel Apeldoorn verkoopt tweedehands kleding, speelgoed, meubels, boeken en nog veel meer. Met de opbrengst helpt Dorcas jaarlijks ruim een miljoen kwetsbare mensen in 14 landen. Je kunt ook je eigen spullen inleveren bij de winkel.

Laan van Westenenk 108, Apeldoorn
T (055) 8200 538
dorcaswinkelapeldoorn@dorcas.nl
Geopend: woensdag t/m zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur

Dorcas
for those in need

Talma Borgh
een thuis voor welzijn met zorg

**Wonen, welzijn
en (thuis)zorg**

Fortlaan 47
7325 ZE Apeldoorn

T (055) 368 36 83

info@talma-borgh.nl
www.talma-borgh.nl

Nieuwe bewoners in de wijk (deel 3)

Tekst en foto's: Hans Verbeek en WMLG

Paul en Bernardine willen verhuizen uit De Maten naar Osseveld-Oost (deel 3). In de vorige nummers leerden we Paul en Bernardine kennen. Zij zijn van plan te verhuizen naar een appartement in de nieuwbouw van Dom Vivere aan de Deventerstraat.

Stand van zaken

"Bij het sluiten van het vorige nummer is duidelijk geworden dat het bouwproces" - zo zegt Paul - "ingewikkelder is geworden dan toen wij ongeveer 50 jaar geleden een huis kochten in De Maten." Paul verzucht: "Het is niet meer: teken een voorlopig koopcontract, maak een afspraak bij een bank, ga naar de notaris voor het tekenen van de koopakte en er wordt gebouwd. Ongetwijfeld gebeurde er achter de schermen nog veel meer. Toen al hadden ze in de gaten dat het te veel tijd kostte. "Er is gezocht naar een nieuwe snellere procedure. Er is immers woningnood, we willen snel kunnen bouwen, toch?"

Maar.... nu blijken allerlei instanties zich in het voortraject met "het project" bezig te houden. Wat wonderlijk is: er lijkt geen overall regie te zijn. Misschien is dit ook niet mogelijk of in ieder geval heel moeilijk, omdat betrokken partijen veelal autonoom zijn. Ze doen hun ding en nemen hun tijd zonder zich af te vragen welke consequenties hun handelen heeft voor andere betrokken partijen.

Een noodzakelijk betrokken partij kan bijvoorbeeld zomaar zeggen: "Ik heb nu geen tijd, kom over 3 maanden maar terug!" Dat is in dit project ook gebeurd, met als gevolg dat de sloop van de oude bebouwing pas in november jongstleden kon worden gestart. Op dit moment is de verwachting dat in week 2 van 2025 met de bouw kan worden begonnen. Op het moment dat deze Wijkkijker bij u op de mat ligt, zal misschien al meer zichtbaar zijn.

Gevolgen?

Voor Paul en Bernardine heeft het niet heel veel gevolgen. Hun oude huis is verkocht aan hun dochter, die nu in een huurhuis woont. De dochter hoeft de huur pas een maand voor de verhuizing op te zeggen en kan leven met het uitstel. De gezondheid van Bernardine is nu gelukkig stabiel, waardoor het wonen in hun huidige woning met verdiepingen nog geen probleem is. "Het is natuurlijk wel vervelend" zegt Paul.

De auteur (die ook de 70 lentes is gepasseerd) en Paul bespreken dan ook hoe verstandig het is om op tijd te kijken naar de toekomst. We realiseren ons ook dat lang niet iedereen in staat is dat te doen. Bijvoorbeeld omdat er geen geld voor is, geen mogelijkheden voor zijn of omdat de gezondheid al een te groot probleem vormt.

Uitstel van de opleverdatum van de bouw betekent ook dat er meer tijd is om besluiten te nemen over de vloer, de tegels, de keuken en de badkamer. Dat moeten de kopers zelf doen of zoals de verkoper het zegt: "De koper heeft de vrijheid keuzes te maken in de badkamer en de keuken." Paul en Bernardine zijn dat gaan doen door eerst een vloer uit te zoeken, door een ergotherapeut in te schakelen die bij de inrichting adviseert hoe om te gaan met toekomstige problemen: zoals een rollator of rolstoel in huis. Inmiddels zijn alle keuzes wel gemaakt. De bouw kan dus echt beginnen: Paul kan niet wachten!

Op reis door de tijd Onze wijk door de geschiedenis

Waar is de Braamweg gebleven?

In de twee vorige Wijkkijkers heb ik iets geschreven over de ontwikkeling van onze wijken Het Woudhuis en Osseveld. Daar kwamen enkele leuke reacties op. Eén van die reacties was de vraag waar de Braamweg is gebleven. Die zou pas in 1958 in Apeldoorn als straat vermeld staan en nu verdwenen zijn. Met de vraag of ik daar eens iets over zou willen onderzoeken en/of schrijven. Dat leek me een leuke uitdaging.

Als niet geboren Apeldoerner en pas sinds 2007 in Het Woudhuis wonend, zegt mij de Braamweg natuurlijk niets. De Braamweg zou een zijstraat van de Deventerstraat zijn geweest, tussen de percelen 405 en 423, en dat blijkt waar te zijn. Als je de prachtige website topotijdreis erbij pakt en ergens rond 1980 op de Deventerstraat bij genoemde percelen inzoomt, wordt de weg genoemd (zie linkerdeel van afbeelding 1).

Braamweg versus De Bron

Dan zie je ook dat die weg maar maximaal 50 meter oostelijk vanaf de uitgang van het fietspadje van de Kinderboerderij Laag Buurlo aan de overzijde van de Deventerstraat begon. Vergelijk je dat dan met dezelfde topografische kaart, maar nu in 2023 (afbeelding 1 rechts) dan wordt het duidelijk. In paars is in dit rechterdeel de Braamweg aangegeven en ja, die liep dus daar, waar nu de nieuwbouw van dat deel van Osseveld-Oost is. Sterker nog, het blijkt dat het huis van één van de leden van de redactie van de Wijkkijker, bijna op de oorspronkelijke Braamweg gebouwd is (De Bron).

Afbeelding 1. Links de Braamweg in Osseveld ergens rond 1980 en rechts is de Braamweg verdwenen met de nieuwbouw.

De kwekerij versus woningbouw

Als je naar de groene lijn kijkt en die vergelijkt met het linkerdeel van de kaart, dan zie je dat vlakbij waar de Braamweg vroeger eindigde op de Veenhuizerweg, ook nog een doodlopend weggetje liep naar de spoorlijn. Aan het eind van dat weggetje woonde in die tijd een oud-collega van mij. Je ziet daar (linker deel) in rood namelijk de kassen van voormalige kwekerij de Haan. Afbeelding 2 toont een luchtfoto van die kwekerij die in 1994 moest verdwijnen voor woningbouw. Die kassen die je op de foto ziet lagen dus zo ongeveer tussen de katholieke Daltonbasisschool de Zonnewende en de eerste woningen aan het spoor, waar nu een speelplekje is.

Rieten dak

Linksboven in de foto is net nog de kruising van de Veenhuizerweg met de Braamweg te zien. Je ziet op de foto vlakbij de kruising, een huis met een rieten dak. Dat is de in circa 1900 gebouwde boerderij aan de Veenhuizerweg 70. Deze is jammer genoeg enkele jaren geleden afgebrand. Daar staat nu een nieuwe woning met een prachtig rieten dak. Er staat momenteel nog één woning die voor het verdwijnen van de Braamweg reeds op de hoek met de Braamweg stond, te weten Veenhuizerweg 159 (gebouwd rond 1930). De Braamweg was oorspronkelijk een stoffige zandweg.

Afbeelding 2. Kwekerij De Haan, tot circa 1993.

Afbeelding 3. Veenhuizerweg nr. 159 (in blauw rondje) = hoek Braamweg/Veenhuizerweg.

De gemeente vond het niet nodig dat deze weg verhard werd, aangezien er maar een paar huizen stonden. Afbeelding 4 toont een oude foto van de Braamweg, toen nog een zandweg. Afbeelding 5 komt uit het archief van de Vereniging Oud Apeldoorn en is de autosloperij van Hennie Karssen aan de Braamweg nummer 3. Voor Hennie Karssen woonde hier de familie Barmantloo.

Rond 1990 is hier familie Pol (Bloemenhandel) komen wonen. Daar schuin tegenover zou ook nog de boerderij van de familie Ten Voorde hebben gestaan.

Aspergekwekerij 'de Braamhof' versus de Braamweg

De naam Braamweg bracht mij natuurlijk ook nog bij de bij onze wijkbewoners zeer goed bekend staande aspergekwekerij 'de Braamhof', die inmiddels een andere eigenaar heeft en zich nu bevindt aan de Deventerstraat 550 (bouwjaar 1998). Even verder zoeken en wat blijkt: op de hoek van de Braamweg en de Deventerstraat was vroeger ook een aspergekwekerij 'de Braamhof' (van de familie Van de Vegte), vandaar die naam. Dat moet wel dezelfde zijn. En dan is het cirkeltje rond. De huizen bij De Bron zijn van rond 2000. De huidige aspergekwekerij 'de Braamhof' is van 1998. De Braamhof moest dus verhuizen.

Alles is tijdelijk, niets is voor altijd

De moraal van dit verhaal is, dat wanneer een nieuwe woonwijk in het "buitengebied" van een stad of dorp gebouwd moet worden, altijd bedrijven, gebouwen en mensen dienen te verhuizen. En of dat altijd leuk is? Je hebt in het leven winnaars en verliezers zegt de filosoof. **Reageren op deze bijdrage? Of heb je ideeën voor een volgende bijdrage over de geschiedenis van onze wijk?**

Mail mij! Jan Timmner via j.timmner@upcmail.nl

Afbeelding 4. de onverharde Braamweg (foto origineel: Harold van Deventer, datum onbekend).

Afbeelding 5. Afkomstig uit het archief van de Vereniging Oud Apeldoorn van de autosloperij van Hennie Karssen (foto origineel: Gijs van Dusschoten).

In de startblokken!

Een nieuw jaar vol evenementen bij Omnisport Apeldoorn

Wat was 2024 een fantastisch jaar. Omnisport Apeldoorn stond bol van de sportieve hoogtepunten, bijzondere prestaties en onvergetelijke evenementen. Of het nu ging om (inter)nationale sportwedstrijden, muziek-evenementen of een boekenbeurs, Omnisport was het bruisende middelpunt van vele mooie momenten. En ook 2025 belooft weer een voltrefter te worden!

Met een agenda vol (sport)evenementen laat actie niet lang op zich wachten. Vooral atletiekfans zitten op het puntje van hun stoel met het EK Indoor Atletiek dat begin maart losbarst.

Maar dat is niet het enige! Muziek liefhebbers komen aan hun trekken met gezellige feesten in april en ook op het gebied van volleybal en baanwielrennen staat er dit jaar weer een hoop te gebeuren.

Zet deze evenementen alvast in je agenda:

6 t/m 9 maart	EK Indoor Atletiek
11 april	Hollandse Toppers
12 april	Back to the Disco

Voor een overzicht van alle evenementen ga je naar www.omnisport.nl/agenda.

Basiscursus computergebruik

Wil je meer weten over het gebruik van je computer, tablet of smartphone? Is (werken op) internet voor jou nog lastig? Meld je dan aan voor Klik & Tik. Tijdens deze basiscursus leer je in zes weken stap voor stap e-mailen, veilig zoeken op internet en internetbankieren. Een coach helpt je daarbij. Je gaat in een kleine groep en in je eigen tempo met dit oefenprogramma aan de slag. Heb je zelf een laptop of tablet, dan mag je die natuurlijk meenemen.

- Ontmoetingsplek Talma Borgh
- Fortlaan 47, Apeldoorn
- 3 april t/m 15 mei (let op: niet op 17 april)
- Donderdagochtend 10:00 tot 12:00 uur

Tekst: Wendy Le Griep i.s.m. leerlingen groep 7b van Daltonschool De Zonnewende
Foto's: Wendy Le Griep

In Nederland produceren we elk jaar zo'n 550 miljoen kilo textiel afval. Dat is 32 kg per inwoner. Helaas blijft veel daarvan nog thuis in de kast of op zolder rondslingeren. Of slechter nog, het wordt weggegooid bij het restafval.

Zonde, want zo kunnen waardevolle grondstoffen niet worden hergebruikt. Een verbeterde afvalinzameling en het verhogen van kennis is een eerste stap naar een circulaire economie: een economie waarin we oude gordijnen, kleding etc. gebruiken om nieuw textiel van te maken.

Textiel Race

Basisschoolleerlingen in de race voor hergebruik textiel

Wanneer de Wijkkijker een bezoekje brengt aan basisschool De Zonnewende ligt er een missie: de Textiel Race is in volle gang en dat belooft wat! Heb je nog niet van de Textiel Race gehoord? Dan praat ik je in deze bijdrage graag bij.

Het was leerling Noud uit groep 7, die voor de herfsteditie van de Wijkkijker de 'stoute schoenen' aantrok en een mailtje stuurde naar de redactie. Wij vinden het bij de redactie altijd leuk als bijdragen uit de wijk worden aangeleverd en al helemaal als dit op initiatief is van een jongere. Na een korte bijdrage in de vorige editie, volgt hier het hele verhaal. En hopelijk komt er een vervolg, want textiel inzamelen en zoveel mogelijk hergebruiken is onderdeel van een meer duurzame toekomst. En daar gaat het om bij de Textiel Race: textiel inzamelen en zo veel mogelijk hergebruiken.

De Textiel Race gastles

De leerlingen van groep 7b van De Zonnewende kregen een gastles over de mogelijkheden van hergebruik van onze gebruikte kleding als ook van huis- en keukentextiel. De gastles bood de kinderen heel veel informatie over de slechte arbeidsomstandigheden in het maakproces tot slechte kwaliteit van de materialen van de 'fast fashion'-industrie en de keuze voor het vernietigen van overproducties.

De Zonnewende was niet de enige basisschool in Apeldoorn die deze gastles kreeg. Ook leerlingen van andere scholen binnen en buiten de wijk staken de handen uit de mouwen: textiel inzamelen! Niet alleen bruikbare kleding werd ingezameld, maar ook knuffels, linnengoed, kapot textiel, lappen en dekens. Kortom, alles was wel zo'n beetje welkom. De actie duurde 3 weken, waarin de leerlingen zo veel mogelijk kilo's textiel moesten zien te verzamelen én publiciteit moesten zoeken voor hun actie.

Bekendheid geven aan de Textiel Race

Van De Zonnewende zette groep 7b zich in voor de inzameling, bewustwording en het repareren van kapotte kleding. Het werkgroepje met de taak om meer bekendheid te geven aan en publiciteit te zoeken voor de Textiel Race zocht op initiatief van Noud contact met de Wijkkijker. Zijn werkgroepje verslaggevers bestond uit nog 9 andere leerlingen: Dante, Isabelle, Jayme, Liam, Matthijs, Mika, Morris en Nick.

Noud: "Wij zijn allemaal verslaggevers en hadden het idee om te zorgen dat we bekender werden en dat was door in de krant of op tv te komen. We hebben verschillende berichten gestuurd. Ook het jeugdjournaal hebben we gemaaild. Leuk dat we in de Wijkkijker mogen!"

Leerlingen vertellen

Isabelle herinnert zich nog goed van de presentatie die ze op school kregen over hoe mensen, jong en ouder, in de recycling-industrie werken: "Je zag hoe ze het spul recyclen. Eerst gingen vrouwen alle kledingstukken sorteren en toen ging het naar een soort pletter en toen werd het helemaal plat en toen werd het in een

soort zak gestopt. Dat was het eerste filmpje en toen kwam er nog een filmpje en dat ging over kinderarbeid en toen moest een jongetje die Mohamed heette allemaal dingen naaien."

Morris staat vooral bij hoe veel **water** er nodig is voor de productie van slechts één spijkerbroek: "Ze moeten 7.000 liter water gebruiken om een spijkerbroek te maken en dat is heel veel!! Daarom doen we deze actie. We hebben veel textiel opgehaald en dat is top!"

Jayme vroeg aan iedereen die het maar wilde horen of zij hun textiel bij zijn basisschool wilden **inleveren**: "Als je textiel hebt lever het dan bij ons op De Zonnewende Ravelijn in. De Textiel Race is een actie voor mensen die geen kleren hebben. Dus als u textiel heeft lever het alstublieft dan bij ons in."

Nick benadrukte dat de Textiel Race ook een **wedstrijd** is en dat je met je punten ook deze wedstrijd kon winnen: "Het is een race waar je textiel moet inleveren om punten te verdienen en de school met de meeste punten wint."

Liam vertelde: "Eén kilo kleding is 10 punten. We hebben al heel veel punten en we maken van die textiel **nieuwe kleding**, want je kan kleding niet zomaar weggoaien."

Dante hoopt dat door beter **hergebruik** van textiel jonge kinderen in het buitenland niet meer hoeven te werken: "Sommige kinderen die weinig geld hebben moeten kleding maken. Als we minder kleding kopen en weggeven dan helpen wij kinderen die op een jonge leeftijd al moeten werken. Dan kunnen wij hen ook helpen."

Publiciteit zoeken

De verslaggevers-werkgroep had als taak om publiciteit te zoeken voor hun wedstrijd.

Dat deden ze op school én daarbuiten. Juist buiten school, want de kleding kon onder meer door de ouders worden ingeleverd. Publiciteit kon ook worden gezocht via de pers, via de lokale omroep, radio en tv. Dat bleek nog best lastig, want ook andere scholen in de regio zochten naar publiciteit. Allemaal voor het goede doel.

Wie kon er bijvoorbeeld als eerste een interview geven aan een regionale of lokale omroepzender? En hoe doe je dat dan? En wie doet dat dan? De verslaggevers waren er maar druk mee. Noud dacht volop na over de mogelijkheden voor publiciteit: "Wij zouden wel een YouTuber willen vragen of wij in een video samen zouden mogen optreden. Of in een radio-uitzending."

De ouders hadden in de eerste week al flink gedoneerd: er lag in de klas een beste berg zakken gevuld met kleding en keukentextiel. Isabelle wist nog wel een paar gekke opvallende items te noemen die waren ingeleverd: "Een paar eenden pantoffels, een bikini en een zwembroek!" Ongetwijfeld werd er nog véél meer ingeleverd. Maar die eenden pantoffels hebben ongetwijfeld snel een nieuwe eigenaar gevonden.

Het autobedrijf voor Apeldoorn

DUIDELIJK | DESKUNDIG | DICHTBIJ

BIJ ONS KUNT U TERECHT VOOR:

- ✔ Personenauto's
- ✔ Bedrijfsauto's
- ✔ Onderhoud
- ✔ Reparatie
- ✔ APK-keuringen
- ✔ Schadeafwikkeling
- ✔ Mobiliteitsgarantie
- ✔ Export-service
- ✔ Carwash

Kinderboerderij Laag Buurlo

Tekst: Bertus Pols
Foto's: Myrthe Overeem

Deze januari ochtend was het een witte wereld. Voor winterliefhebbers natuurlijk prachtig. Jammer dat dit snel tot een natte prut werd omgetoverd. Het natte sombere weer van 2024 wilde ons maar niet verlaten. Hopelijk komt er nog een vorstperiode mét veel zon. Ook in maart is dat nog mogelijk.

Avondopenstelling

Vlak voor de jaarwisseling openden we 's avonds de boerderij voor het publiek. Echt weer eens heel anders de kippen op stok te zien zitten en ook andere dieren in rust te zien. Dit alles onder het genot van een hapje en een drankje bij het kampvuur en bijpassende feestelijke kerstverlichting. Al met al een gezellige activiteit waarop veel leuke reacties kwamen. Zeker voor herhaling vatbaar!

Duurzame kerstbomen

Begin januari kwamen de eerste duurzame kerstbomen terug en gingen half januari vervolgens weer de grond in. Van de bomen die we begin 2024 hebben teruggeplant sloeg ruim de helft aan en konden aan 'hun tweede leven' beginnen. Hopelijk redden ook de nieuwe teruggeplante kerstbomen het. We gaan het aan het einde van dit jaar zien!

Jaarwisseling

De jaarwisseling verliep gelukkig redelijk rustig. We hadden net na de kerst de pony's en schapen al naar een rustig oord gestuurd. Voor het eerst in 39 jaar heb ik de jaarwisseling niet op de boerderij meegemaakt. Myrthe heeft deze taak een keer overgenomen. Voor mijn vrouw Britta en mij was dit best even wennen. Wij maakten nu geen deel uit van het vaste ritueel: om half 12 naar de stal, lampen en radio aan en alle dieren nog

wat extra hooi bijvoeren voor de afleiding. Deze jaarwisseling was het gewoon een hapje en een drankje en bijtijds onder de wol.

Dierenvoedselbank

4 Januari was de opening van de nieuwe locatie van de dierenvoedselbank op onze boerderij. Al meer dan een jaar waren de vrijwilligers van de Dierenvoedselbank op zoek naar een nieuwe locatie. Er was tussen ons al een vorm van samenwerking omdat één van onze vrijwilligers ook bij de dierenvoedselbank betrokken was.

Op de boerderij stond nog een oude zeecontainer voor opslag van materiaal. Met een beetje passen en meten konden we de materialen elders onderbrengen. De dierenvoedselbank verving vervolgens de oude container door een nieuwere. Ze hebben wel iets ruimte ingeleverd, maar met goed inrichten kon het toch allemaal net. Zo kunnen we samen voor nog meer mensen iets betekenen.

De vergunning voor de pluktuin is inmiddels eindelijk rond, zodat we in het voorjaar met vol enthousiasme aan de slag kunnen. Hopelijk kunnen we deze zomer jullie weer iets moois laten zien.

Vriendelijke dierengroet,
Bertus Pols, beheerder kinderboerderij

Contact: BPols@accres.nl
Bezoekadres: **Homerusstraat 8, 7323 PX Apeldoorn**
Website: kinderboerderijenapeldoorn.nl
Telefoon: **(055) 366 52 93**
Mobiel: **(06) 53 57 68 14**

Gespot in de wijk: Aziatische hoornaar

Een ongewenste gast die veel schade veroorzaakt. Bewoners, imker en gemeente werken samen in aanpak van kolossaal nest aan de Oostkreek

Tekst: Wendy Le Griep met een bijdrage van Jeffrey Willems, gemeente Apeldoorn
Foto's: Jannitta van den Brink, Wendy Le Griep, gemeente Apeldoorn, De Stentor en internet.

Oktober jongstleden was het even flink schrikken: een wijkbewoner aan de Oostkreek spotte een gigantisch nest van de Aziatische hoornaar. Zomaar, midden in de wijk, in een boompje op de parkeerplaats voor het huis.

Wijkbewoonster Jannitta van den Brink spotte het nest, maar rekende op een 'gewoon wespennest'. Zij wist op dat moment nog niet, dat imker Erwin Velthoen al wekenlang last had van de eigenlijke nestbouwers die dagelijks op rooftocht kwamen bij zijn bijenkasten, geplaatst in zijn tuin op het Hellend Veld aan de Zonnewende. Erwin wist al dat het om de Aziatische hoornaar ging, maar hij had de locatie van het nest nog niet kunnen vinden. In deze bijdrage komen Jannitta en Erwin aan het woord.

Hidden in plain sight

Erwin: "Een hoornaarnest in het najaar is gemakkelijker te spotten dan in het voorjaar. Dit komt omdat een voorjaarsnest nog heel klein is en een najaarsnest juist heel groot. Een groot nest (dan heb ik het over een nest ter grootte van een basketbal of kleine skippybal) hangt vaak hoog in een boom, waar je het slechts met moeite kunt spotten en met nog veel meer moeite kunt bestrijden. 'Ons' nest aan de Oostkreek was een perfect voorbeeld van 'hidden in plain sight'."

Op zoek naar het nest

Erwin zag op enig moment meerdere Aziatische hoornaars vliegen in zijn tuin. Dat is voor een imker absoluut schrikken, want Aziatische hoornaars lusten wel een bij. Meer dan één om precies te zijn. Een volgroeid nest kan in één seizoen met gemak een heel volk, of meerdere volkeren, doden en opeten. "Ik printte zelf een 3d val, speciaal voor de Aziatische hoornaar.

De lokstof in de val, bestaande uit een mengsel van bier, suiker en wijn, is woest aantrekkelijk voor deze ongewenste gast.

De Europese hoornaar heeft een groter lichaam en kan er niet in, terwijl bijen, hommels en wespen klein genoeg zijn om de val weer heelhuids te verlaten. De val werkte meteen perfect! Ik 'merkte' de hoornaars met een speciale stift en liet ze daarna weer gaan. Ik wachtte vervolgens op de terugkeer van gemerkte exemplaren.

Afhankelijk van de tijd tussen vertrek en terugkeer, kon ik inschatten op welke afstand het nest zich zou moeten bevinden. Klinkt logisch, maar bleek nog steeds lastig. Ik hield bij in welke richting de hoornaar vloog en berekende de afstand tot aan het nest. Ik heb meermaals geprobeerd het nest te vinden, maar helaas. Een bevriende imker bood uitkomst: hij had de materialen en de techniek in bezit om een exemplaar te zenderen.

Nadat we een Aziatische hoornaar hadden voorzien van een zendertje sprong ik op mijn fiets met in mijn hand de signaalontvanger. Ik fietste in dezelfde richting als het terugvliegende insect. Zo hoopte ik het nest te kunnen vinden. Tot nog toe was mij dit niet gelukt; met de zender hoopte ik het nest wél te kunnen vinden. Omdat het al oktober was, keek ik vooral naar de hoge bomen, want daar zou ik immers het nest moeten kunnen zien."

Erwin: "Het verraste mij toen de ontvanger de hoornaar signaleerde: het nest bleek zich niet in een hoge boom te bevinden, maar in een bescheiden boompje tussen de parkeervakken van de Oostkreek. Dit had ik absoluut niet verwacht!"

Verspreiding van de Aziatische hoornaar

Oostkreek bewoner Jannitta van den Brink had het nest ook gespot, maar nam aan dat het om een 'gewoon' wespennest ging. Het was voor haar even schrikken toen ze hoorde dat het om een ander soort wesp ging.

Erwin: "De Aziatische hoornaar is een invasieve soort. Dit betekent dat de wesp hier van nature niet vandaan komt. Het insect is in 2004 overgekomen uit Azië, vandaar de naam, en plantte zich voort in Frankrijk; vloog door naar België en kwam tenslotte aan in Nederland. De temperaturen voor het insect zijn hier passend en er is genoeg te eten. Als je bedenkt dat een koningin tot 100 kilometer ver vliegt om een nieuw nest te beginnen, dan begrijp je, dat ze zich snel hebben kunnen verspreiden. Aan ons de taak om het insect in aantallen te beteugelen, om te voorkomen dat het insect de overhand krijgt."

Wat eet de hoornaar?

Als je leest dat er hier voor de Aziatische hoornaar genoeg te eten is, dan vraag je je wellicht af wat de hoornaar zoal eet. Helaas eet de Aziatische hoornaar vooral andere insecten en dan ook insecten die we juist met het oog op de biodiversiteit koesteren zoals de honingbij, diverse hommelssoorten, solitaire bijen, (sluip)wespen enzovoort.

De Aziatische hoornaar eet niet de hele prooi op, alleen het borststuk, het lekkerste deel. Een heel nest eet op jaarbasis wel 11 kilogram aan insecten! Je begrijpt dat dit onder onze eigen insecten een enorme aderlating is, juist nu we zo weinig insecten hebben en we werken aan natuurherstel. De Aziatische hoornaar kunnen we waarschijnlijk niet in zijn geheel bestrijden, maar we kunnen het insect in aantallen wel trachten te beteugelen.

Europese hoornaar

Aziatische hoornaar

Win-win situatie

Erwin: "Als bestuur van de Imkervereniging Apeldoorn-Ugchelen schuiven we regelmatig aan bij een overleg met de gemeente. Omdat wij als vereniging kosten maken voor het traceren van de nesten, helpen wij de gemeente en de provincie in de wens voor bestrijding. Nu zijn die zender-tjes kostbaar in aanschaf, dus het zou prettig zijn als de gemeente ons daarin tegemoet kan komen. Wij beschermen onze eigen bijenvolkeren en de gemeente ontdekt sneller waar de nesten zijn en kan ze verdelgen. Een win-win situatie."

Wanneer moet een nest worden weggehaald?

Erwin: "Normaal gesproken is het de verantwoordelijkheid van de provincie om meldingen van hoornaar nesten op te pakken en deze te verdelgen. De provincie kan het aantal meldingen echter niet aan, de gemeente springt daarom bij. Specifiek bij een groot nest als aan de Oostkreek was haast geboden. De omwonenden hadden absoluut geen last van het nest, maar we hebben met elkaar afgesproken, dat een Aziatisch hoornaar nest niet op 10 meter van de mensen mag voorkomen, uit veiligheidsoverwegingen. Tsja, dit nest hing boven de parkeervakken, in de straat waar kinderen volop spelen, een straat waar alle ramen en voordeuren op uit komen. Dit was een bijzonder ongelukkige plek voor een nest."

Eerst inspuiten, daarna verwijderen

De gemeente Apeldoorn pakte de melding op en kwam de dag erna met een team van medewerkers om het nest in te spuiten. Met gif. Dit bleek zeer effectief. Een week later kon het team terugkeren om het nest met tak en al uit de boom te zagen. De grond lag bezaaid met dode hoornaars, in het nest zaten er nog veel meer. Best interessant zo'n nest. Dat vonden de gemeentemedewerkers ook en dus namen zij het gigantische nest ter grootte van een skippybal mee voor onderwijsdoeleinden.

Uitvliegen

In de maanden oktober en november verlaten de nieuwe volwassen koninginnen het nest en vliegen ze uit om een nieuw nest te beginnen. Een koningin kan tot wel 100 km ver vliegen voordat ze een geschikte nestplaats vindt. Dat de Aziatische hoornaar zich zo snel over Noord Europa verspreid is daarmee wel verklaard. Dit nest zal in elk geval geen koninginnen meer voortbrengen.

Erwin Velthoen bij zijn honingverkooppunt aan de Zonnewende 146. In zijn hand de 'val' voor de Aziatische hoornaar die hij zelf printte met een 3d printer.

Even voorstellen: Erwin Velthoen, wijkbewoner en imker

Erwin woont al zeker 20 jaar in de wijk, waarvan hij zo'n 8 jaar actief is als imker. Bij Albert Stoter aan de Veenhuizerweg volgde hij de opleiding tot imker. Inmiddels doceert hij zelf ook startende imkers. Met een groep van 18 'studenten' is zijn jaarrond opleiding al volgeboekt. Erwin heeft aan huis enkele kleine volken. De grote kasten staan in Park Zonnehoeve waar de Imkervereniging Apeldoorn-Ugchelen meer kasten heeft staan. Erwin verkoopt aan huis zijn 'eigen' bijenhoning aan de Zonnewende 146.

Waarneming.nl

Wie een Aziatische hoornaar ontdekt, kan de vondst melden op de website waarneming.nl. De foto's die je inzendt worden beoordeeld. Erwin deelde zijn eerste vondsten ook via deze route. Erwin: "Ik had contact met Michelle Smeets bereikbaar via waarneming@hoornaar.eu. Zij kon vervolgens bepalen of het inderdaad om de Aziatische hoornaar ging. Bij bevestiging pakken zij in samenspraak en samenwerking met de provincie de aanpak voor bestrijding op.

<https://waarneming.nl/observation/330526029/>

Erwin Velthoen
erwin@beemazing.nl
waarneming.nl
waarneming@hoornaar.eu

bewoonster Oostkreek

Het was de 13 jarige Lauren die het nest aan de Oostkreek ontdekte: "Ik was op de eerste verdieping en keek uit het raam. Bij de burens aan de overkant leek een grote bal in de boom te zitten, maar dat was geen bal." Lauren waarschuwt haar moeder Jannitta. "Inderdaad", zegt Jannitta, "in de boom bij de overburen zat een enorm nest. Ik dacht meteen aan een wespennest."

Jannitta waarschuwde de overburen dat er vlak voor hun huis een groot nest hing. "De burens hadden het nest nog niet opgemerkt. Later hoorde ik, dat zo'n nest in 3 maanden tijd uitgroeit van een nest ter grootte van een tennisbal tot het formaat skippybal, het formaat dat wij aantreffen. Alleen was de keuze voor het nest afwijkend, want dergelijke nesten vind je eigenlijk hoog in een boom, waar de bestrijdingsdiensten niet of maar moeilijk bij kunnen. Eigenlijk een geluk dat dit nest zo laag hing en dus gemakkelijk te bereiken was."

En vanaf daar is het een toevallige samenloop van tijdpaden, want met de ontdekking van het nest door Lauren en het waarschuwen van de burens door Jannitta, ontdekt ook imker Erwin samen met een collega imker het nest.

Jannitta: "Liepen er ineens allerlei mensen met sensors rond die boom. Ik wist niet wat ik zag! Die imkers waren zichtbaar héél blij dat ze het nest hadden gevonden! En kort daarna spoot de gemeente het nest in met gif. Dat heeft een week kunnen inwerken." In de week daarna kwamen de medewerkers van de gemeente het nest weghalen." Jannitta was toevallig thuis en heeft alles van dichtbij kunnen zien. Gelukkig was haar smartphone opgeladen en kon ze voor de Wijkkijker mooie foto's maken.

Jannitta: "Op de grond lagen hier en daar ook dode hoornaars. Een buurvrouw veegde ze in de voorgaande week regelmatig op, om te voorkomen dat er kindervoetjes mee in aanraking zouden komen. Het gif maakte de insecten 'hersendood', maar daarmee konden ze nog wel spastische bewegingen maken als ze op de grond lagen. Dat zag er heel raar uit. Ergens ook wel weer jammer dat dit moest.

Ik heb een stukje van het nest bewaard en aan de kinderen laten zien. Het is echt heel mooi. De gemeente heeft het nest meegenomen. Ik begrijp dat ze het willen gebruiken voor voorlichting."

Fietsmaatjes Apeldoorn en Omstreken

Fietsmaatjes Apeldoorn is er voor iedereen die graag buiten komt, in beweging is en houdt van sociaal contact. Wij bieden mensen die graag willen (blijven) fietsen, maar dit zelfstandig niet meer kunnen, fietstochten aan. Samen bewegen met een glimlach!

Helaas vernamen we medio 2024 van 's-Heerenloo dat we onze stalling zouden kwijt raken. In verband met een grote verbouwing moesten we de stalling ontruimen. Een zoektocht naar een nieuwe stalling begon direct. We zijn nu blij te kunnen melden dat wij begin 2025 bij Van Der Valk Hotel Apeldoorn onze nieuwe stalling konden openen!

Wij schaften een eigen demontabele stalling aan. Op dinsdag 17 december zetten wij - samen met een groep vrijwilligers - onze nieuwe stalling in elkaar. Dat was een flinke klus, maar dankzij alle hulp was de container in een halve dag al opgebouwd! Binnenkort kan er vanaf de Landgoedlaan in Apeldoorn weer worden gefietst. Ook vrijwilliger worden? Dat kan!

06-45637777
info@fietsmaatjesapeldoorn.nl
<https://fietsmaatjesapeldoorn.nl>

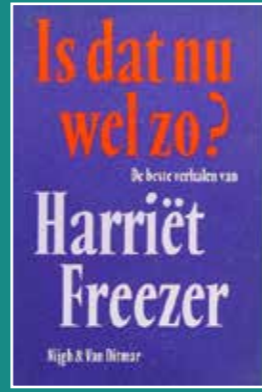
80 jaar bevrijding

Op 17 april viert Talma Borgh samen met basisschool De Regenboog dat Apeldoorn 80 jaar geleden bevrijd werd. Er zijn onder meer een fanfare, tekeningen en gedichten van de basisschoolleerlingen, een maquette van de bevrijdingsdag in Apeldoorn, oude jeeps en doedelzakspelers.

De viering start 17 april om 13.30 uur op de parkeerplaats bij de hoofdingang van Talma Borgh. U bent van harte welkom om dit met ons te vieren.

Met vriendelijke groet,
Marleen Klopman
Team Welzijn
Fortlaan 47 / (055) 368 3683
www.talma-borgh.nl

Bekende (straat)namen in de wijk Osseveld-West:

Harriët Freezer en Jacqueline van der Waals

Tekst: Joke van der Linden

Foto's: internet

Harriët Freezer

Wilhelmina Eybergen, roepnaam Miep, werd geboren op 6 november 1911 in Den Haag. Ze stierf in Utrecht 25 december 1977. Harriët Freezer was haar schuilnaam. Ze was feministe en publiciste over onderwerpen als maatschappij en emancipatie. Ze schreef ook columns en detectives.

Van Den Haag naar Wenum

Haar vader Marinus Levinus Eybergen, een Haagse Rijksambtenaar, stopte in 1923 met zijn baan, omdat hij zich teveel opgesloten voelde en een bedrijf als pluimveehouder wilde beginnen. Daarom vertrok hij met zijn vrouw Gerarda Huberta van Lingen, hun oudste dochter, Miep en een jonger zusje naar Wenum aan de Zwolseweg. Miep was toen 11 jaar. In haar boek 'Luchtkastelen op poten' (1952) beschrijft ze het leven daar. Er waren veel geldzorgen vanwege de zakkende eierprijs en er werd een 'ander Nederlands' gesproken in Wenum wat erg moeilijk voor Miep was; ze verstond er niets van. Toch beschrijft ze die tijd als 'onvergetelijk gelukkig door compleetheid, intensiteit en echtheid'.

In 1930 werd de financiële situatie van vaders onderneming onhoudbaar en het opsluiten van kippen ging diep in zijn hart ook niet samen met zijn eigen aversie tegen opgesloten zijn. Het gezin keerde terug naar Den Haag.

Zoekend

In Den Haag maakte Miep de HBS af en ging ze naar de tekenacademie. De ongedwongen sfeer sprak haar daar niet altijd aan; wel de communisten die ze daar leerde kennen. Pas toen ze las over de tirannieke aspecten van de Sovjet-Unie verloor ze haar sympathie. Ze werd kort Remonstrants, maar liet zich weer uitschrijven. Dat betekende meteen het einde van haar zoektocht naar een geloof of ideologie.

Van traditionele huisvrouw naar feministe

In Rotterdam ontmoette ze Maurice Vriesendorp. Ze trouwden in 1937 en gingen wonen in Bilthoven, met traditionele opvattingen over het huwelijk. De oorlog veranderde haar; ze ontwikkelde interesse voor de emancipatie. In de hongerwinter van 1944 moest ze, zwanger van haar vierde kind, op zoek naar eten. Ze heeft dat, ondanks de ellende, ervaren als een sterk gevoel van vrijheid. Voor het eerst was ze zelfstandig. Ze beschrijft dat in 1974 in 'Het Paarse kind'.

Ontwikkeling in haar werk

Han Hoekstra, toen redacteur van het Parool, daagde haar uit om een detective te schrijven. Dat deed ze voor het eerst onder de naam Harriët Freezer; eerst als een humoristische feuilleton, maar daarna al gauw in boekvorm: 'Raadsels in Randerveen'. Daarna werd ze journalistiek actief, met o.a. het 'Probleem van de week'. Ze begon zich te realiseren dat ze een vrouw was in een mannenwereld.

Onder invloed van Simone de Beauvoir's 'Le deuxième sexe' begon ze lezingen te geven. Ze scheidde van Vriesendorp en trouwde met Jan Wolsak, die veel betekende voor haar persoonlijke emancipatie. Ze nam autorijlessen, reisde zelfstandig en publiceerde veel. Vanaf 1968 verschenen onder haar naam vertalingen van de boeken van Roald Dahl zoals bijvoorbeeld Sjakie en de Chocoladefabriek. Na haar dood bleken die door haar dochter Huberte Vriesendorp vertaald te zijn op advies van de uitgever onder haar moeders pseudoniem.

Harriët nam actief deel aan de tweede feministische golf. Ze was in 1968 medeoprichtster met Joke Kool-Smit en Hedy D'Ancona van Man Vrouw Maatschappij. Ze zette het tijdschrift 'Onderwijs' op en was vanaf het begin (1972) betrokken bij het tijdschrift 'Opzij', waarvoor ze tot haar dood schreef.

Ze zat in radio-koffieprogramma's en sprak en schreef steeds meer over de vrouw. Ze schreef journalistieke stukken over de verhouding man-vrouw en stimuleerde ouderen meer voor zichzelf op te komen. Een bekend boek is 'Wat doen we met moeder met de feestdagen?'

In 1977 kreeg Miep een hersentumor. Ze overleed datzelfde jaar op 66 jarige leeftijd in het Diaconessen-ziekenhuis in Utrecht op kerstochtend 25 december.

Bekend en geprezen

Ze was erg populair. Toch vindt men haar werk te journalistiek. Het gaat te veel over het dagelijks leven. Dat kon haar niets schelen; ze vond zichzelf een huis-tuin-en-keukenfeministe. Een jaar na haar dood stelde 'Opzij' de jaarlijkse Harriët Freezer Ring in (tot 2007) voor de vrouw of organisatie die een belangrijke bijdrage leverde aan de vrouwenemancipatie. In 1990 verscheen een bundel met haar beste verhalen: 'Is dat nou wel zo?'

Op haar HBS aan het Prins Hendrikplein in Apeldoorn hangt incidenteel een portret van Miep/Harriët Freezer; een leerling die beroemd werd.

Jaqueline van der Waals

Jacqueline, kleine Lien of Lina, werd geboren op 26 juni 1868 als tweede meisje van drie. Ze werd gedoopt in de Waalse kerk in Den Haag als Jacqueline Elisabeth. Ze overleed aan maagkanker in 1922.

Zij was de dochter van de bekende hoogleraar Natuurkunde en Nobelprijs winnaar Johannes Diederik van der Waals. Over moeder Anna van der Waals is weinig bekend, ze was 9 jaar jonger dan haar man. Anna overleed in Amsterdam toen Jacqueline 13 jaar was, nadat ze samen lang en liefdevol voor hun moeder gezorgd hadden. Het vredige heengaan van hun moeder heeft een groot stempel gedrukt op Jacquelines leven en dichtkunst.

Jacqueline groeide op in Den Haag, later in Amsterdam. Ze was intelligent, had een levendige fantasie en schreef al jong verhaaltjes en versjes. Jacqueline trouwde niet. De drie ongetrouwde zussen verzorgden hun vader. Jacqueline werd lerares, ze viel weinig op, deed vertaalwerk en vertaalde gezangen, maakte gedichten en schreef proza. Ze reisde veel in Nederland. Verre reizen zoals nu waren nog niet gebruikelijk. Ze tekende, sportte en wandelde veel. Ze genoot van de natuur een deed veel sociaal werk.

Pseudoniem of niet

Van haar persoonlijk leven gaf ze weinig prijs. Ze schreef onder een pseudoniem U.E.V. (und ex vocibus; een uit de stemmen) haar eerste bundel 'Verzen'. Ursule Eleonora Velt is later de hoofdfiguur in 'Noortje Velt', voor een deel biografisch. Daarna schreef ze onder haar eigen naam. Later trok ze de vergelijking met het sprookje van Repelsteeltje wiens naam toch ontdekt werd.

Bron: "Jacqueline E. van der Waals, haar leven en werk (Callenbach)".

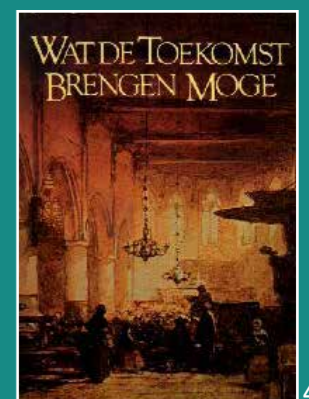
Werd geschreven door drs. Henk van der Ent met drs. J. Kramer-Vreugdenhil. Ze bespreken haar thema's, haar stijl, haar persoonlijkheid. Zij was bescheiden, gevoelig, was open en vooral moedig. Van der Ent: "Als persoonlijkheid was ze een voorbeeldige vrouw, als dichteres een open boek, als essayiste een stemhebbend figuur."

Haar levensthema's vind je vooral in haar gedichten. Dat zijn natuur, de dood (haar doodsgedichten) en haar verhouding tot God. Ze schrijft haar eigen innerlijke biografie in haar werk.

*Ik kan niet anders dan mezelf belijden,
Wanneer ik spreek, spreek ik mezelf uit,
Dan zoek ik soms, zo heimelijk mijn verblijden
Een smart te zingen, dat de ongewijden
Niets horen dan een lieflijk geluid....*

*****

Lees verder op de volgende pagina...

Waar gouden de portalen zijn
Hoe zullen daar de zalen zijn!
Ik zag aan het einde van mijn pad

Een kleine ronde poort,
Als blauw saffier in goud gevat,
En haastig, vol verlangen trad
Ik door de gangen voort.

Ik sprak: 'Als bij mijn aankomst wijd
Die poorten openstaan,
In welke grote heerlijkheid
Zal ik dán binnegaan,
Indien van goud de gangen zijn,
Hoe groot moet dan mijn verlangen zijn,
De zalen in te gaan!'

Tegelijkertijd spreekt zij niet alleen van de hemel, maar ook van de schoonheid van het leven. Als ze te horen krijgt dat ze ernstig ziek is (maagkanker) vind je in meerdere gedichten haar losmakingsproces terug. Erg mooi in de gedichten 'Annunciatie' en 'Sinds ik het weet'. Ze keert zich meer naar de schoonheid van de aarde, de natuur, de dingen, contacten waarbij ze tegelijk haar overgave vasthoudt.

'Sinds ik het weet, werd mij de overvloed,
De schoonheid en de zoetheid aller dingen,
Die mij alom omgeuren en omringen,
Nog wel zoo liefelijk en wèl zoo zoet

.....

Gevoel ik plots Gods glimlach over mij.'

Ze zag het, nieuw voor die tijd, als opdracht om over sterven te schrijven. Sterven zonder klacht want iedere klacht is ook een aanklacht, zo schrijft ze. Jacqueline had tijdens haar leven nauwelijks succes, maar de jaren daarna hebben velen hun eigen gevoelens over leven en dood herkend in haar beschrijvingen. Zij was heel 'echt'.

Haar kunstopvatting

Poëzie is de spiegel van de ziel. Ze schreef omdat ze vond die plicht van God te hebben, een roeping, om de eigen innerlijke ontroeringen weer te geven, om te spreken tot haar dood.

"Dank dat ik mocht spreken,
Eer het grote zwijgen komt,
Eer mijn stem zal breken,
En mijn woord verstomt."

De woorden van Jacqueline kunnen in allerlei fasen van het leven voor velen, niet alleen bij het sterven, richtinggevend zijn, troost en steun bieden.

Afwijkend: Anna Bijns

Tekst: Theo Groen
Afbeelding: internet

Column

Min of meer in prettige gedachten verzonken loop ik op weg naar het stationnetje Apeldoorn-Osseveld iets te ver door over het fietspad van het spoorviaduct en ben ik opeens in Osseveld-West. Na drie straten wandelen heb ik 'm door als ik de naam Ina Boudier Bakker op het straatnaambordje zie staan: alle straten zijn hier genoemd naar Nederlandse schrijfsters.

Ik schrik en onwillekeurig gaan mijn gedachten terug naar de middelbare school, in het bijzonder naar het vak Nederlands en meneer Minnema, de docent die toen dat vak gaf en een speciale voorkeur had voor schrijfsters uit het begin van de vorige eeuw.

Wat waren dat saaie boeken zeg! Zeker als je een aardig eind in de puberteit zat en aan heel andere dingen dacht. Ik kwam er toen niet doorheen: Ina Boudier Bakker, ik droom er nog wel eens van, Henriëtte van Eyk, Jacqueline van der Waals, Josien Reulink. Allemaal dames van keurige afkomst, bezig met problemen die vooral vervelend zijn voor keurige dames met keurige levens en rijke echtgenoten. Bedenk hierbij dat in die tijd kritische boeken over godsdienst en al te "realistische" boeken *not done* waren.

Anna Bijnsring

Dan zie ik een stukje verderop opeens het bordje met de straatnaam "Anna Bijnsring". Dat moet wel een bijzonder literaire dame zijn geweest als er een complete ring naar haar wordt genoemd! Deze schrijfster stond nooit in de lijstjes van meneer Minnema...

Dat klopt. Anna Bijns leefde van 1493 tot 1575 in Antwerpen. Haar vader was kleermaker, maar ook lid van de rederijkerskamer (een soort literaire kring). Hoewel vrouwen in die tijd niet geacht werden aan literatuur te doen, schreef Anna toen zijn 35 jaar oud was een bundel refreinen met als titel "Dit is een schoon ende suverlick boecxken inhoudende veel scoone constige refereinen van de eersame ende ingeniose maecht, Anna Bijns".

Het was een verrassend debuut: vrouwen werden toen geacht om geen literair werk te schrijven en zeker niet om hun eigen boeken positief aan te prijzen. Ook de inhoud was behoorlijk afwijkend: geen zoetsappige verhaaltjes, maar scherpe aanvallen op de protestantse ketterij. Maarten Luther werd stevig uitgescholden. De "Lutherschen" houdt zij verantwoordelijk voor alle misstanden in de maatschappij.

In het Oud-Nederlands geschreven, maar met enige moeite wel te volgen:

*"Och! dat pack des houwelycx is alte swaer;
sy wetent openbaer diet hebben gedragen.
Een vrouwe lydt menigen ancxt & vaer,
als een man, hier oft daer, gaet druck verjagen,
drincken & spelen, by nachten by dagen.*

**Fragment uit Anna Bijns' gedicht
"Het is goet vrouwe syn, veel beter heere."**

Anna Bijns schrijft ook behoorlijk realistisch over wereldse liefde, huwelijk en gezin. Pittige teksten met een serieuze of sarcastische ondertoon. Zij drijft de spot met alles op het gebied van de aardse liefde: minnaars zijn trouweloos, het huwelijk voert regelrecht naar slavernij en kweekt manwijven en pantoffelhelden, waardoor wanorde in het gezin ontstaat.

Maarten Luther krijgt er stevig van langs. Ze drijft de spot met godsdienst en gebruikt woorden die we tegenwoordig netjes als "schuttingtaal" benoemen (eeuwen voordat onze tijdgenoten dat aandurfd).

Anna Bijns was de eerste auteur in de Nederlandse literatuur die haar grote succes vooral dankte aan de drukpers. Haar talenten werden al vroeg volledig erkend, benut en vooral ook uitgebuit. Als vrouw mocht ze eigenlijk niet uitblinken in een literaire kunst (de rederijkerskamer bestond geheel uit mannen!). Maar zij overtrof alle andere schrijvers, inclusief haar mannelijke collega's.

Anna Bijns was ook lang actief als docent. Zij gaf tot op hoge leeftijd les aan haar stadsgenoten in lezen, schrijven, rekenen en godsdienst. Na haar overlijden in 1575 verdween zij in vergetelheid, om pas in de negentiende eeuw herontdekt te worden.

Verantwoording:

Het was niet meer mogelijk om Anna Bijns te interviewen. De informatie komt van diverse bronnen op internet. Haar boeken zijn nog steeds te koop (en gelukkig in een voor ons leesbare spelling) en het venijn spat nog steeds van de bladzijden.

Bronnen

- <https://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Bijns,%20Anna>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Anna_Bijns
- Online Dictionary of Dutch Women
- Afbeelding: "Anna Bijns 207 – Historia N.V. – Last Dodo"

Aan de slag met: blad!

Tekst: Marieke Sprey
Foto: Brenda Kroon

Boompjes en struiken in Tiny Forest 'Het Opkikkerbosje' kregen afgelopen november (en in januari) een extra bladlaag om de winter goed door te komen. We noemen dat 'mulchen'.

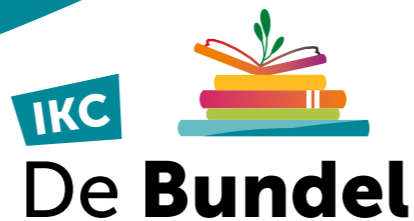
De gemeente Apeldoorn had een flinke berg blad gestort en leerlingen van basisschool De Regenboog-Woudhuis, groep 5, gingen de uitdaging aan om die berg te verspreiden over het Tiny Forest. En dat lukte voor een groot deel! Maar die berg blad bleek toch groter dan aanvankelijk gedacht.

Niet alleen de bomen en struiken profiteren van die extra bescherming tegen de kou; ook bodemdierpjes zijn er blij mee om te overwinteren onder een warm jasje. Het blad houdt bovendien ongewenste 'storingsplanten' tegen, zorgt dat het vocht in de grond blijft en levert voedingsstoffen aan planten en dieren.

In 2024 is er van alles gebeurd in het bosje: er is ruimte gecreëerd voor wilde flora ten behoeve van wilde bijen en vlinders en er zijn in het najaar fruitboompjes en heesters met plukfruit geplant.

Gewoon goed onderwijs

Op IKC De Bundel leren de kinderen met plezier in een gemoedelijke en rijke leeromgeving. We willen dat je kind leert en groeit en we maken van elke schooldag een mooie dag. Dat doen we met veel gedrevenheid, enthousiasme en kwalitatief goed onderwijs.

De Bundel is een kleinschalige openbare basisschool en Integraal Kindcentrum (IKC) waar je kind zich snel thuis voelt. In een rijke en uitdagende omgeving leren we alle kinderen zelfstandig en zelfredzaam te worden.

Met plezier naar school

Op De Bundel vinden we het belangrijk dat alle kinderen met plezier naar school gaan, want alleen dan ontstaat er ruimte om te leren. Je ziet en merkt het als je door de gangen loopt en in de lokalen kijkt: hier voelen de kinderen zich prettig en thuis.

Kwalitatief goed en kennisrijk onderwijs

Gewoon goed onderwijs, daar gaan we voor. Onze verwachtingen van wat kinderen kunnen, zijn hoog. Wat kan je kind en hoe haalt hij of zij het beste uit zichzelf? In een fijne omgeving met veel regelmaat en structuur helpen de leerkrachten je kind te leren en te groeien. We stemmen ons onderwijs af op het niveau dat bij je kind past en zorgen voor een rijk en uitdagend aanbod.

Traditioneel en vernieuwend

We hechten waarde aan tradities en gaan tegelijkertijd met onze tijd mee. Dat is te danken aan het hele team. We werken met coördinatoren op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling, taal, rekenen, ICT en meer- en hoogbegaafdheid, en zij delen hun kennis en expertise met collega's.

Kanjerschool; veilig en vertrouwd

Vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect zijn de kernwoorden van de Kanjertraining. Als je kiest voor De Bundel, dan kies je voor een school waar kinderen leren om respectvol met zichzelf en met elkaar om te gaan.

Kom sfeer proeven!

Hoe onze school echt is, ontdek je als je door de gangen loopt en de lokalen binnenstapt. Je bent van harte welkom om te komen kennismaken.

Iris Hollander,
directeur

Op IKC De Bundel

- ✓ Geven we kwalitatief goed en kennisrijk onderwijs;
- ✓ Vinden we taal en lezen heel belangrijk;
- ✓ Hebben we hoge verwachtingen van ieder kind;
- ✓ Helpen we kinderen te leren en te groeien;
- ✓ Zijn we vernieuwend en houden we tradities in ere.

IKC De Bundel

Anna Bijnring 201
7321 HG Apeldoorn
055 366 16 44
bundel@leerplein055.nl

instagram.com/@obsdebundel

facebook.com/obsdebundel

ikcdebundel.nl

CULTUUR
bij je
BUUR

Tekst: Heleen Brandt
Foto: Cultuur bij je Buur

Kom naar Cultuur bij je Buur! Op 12 en 13 april 2025

Voor de twaalfde keer wordt er in Apeldoorn het huiskamerfestival Cultuur bij je Buur georganiseerd. In het weekend van 12 en 13 april kun je gratis muzikale en culturele optredens in huiskamers, tuinen, zorginstellingen en galerieën bezoeken, ook in onze wijk. Ik praat met twee vrijwilligers, Jelmar Blauw en Margaret Bakker, over dit bijzondere én laagdrempelige evenement.

De organisatie wil graag kunst en cultuur stimuleren en sociale verbinding versterken. Door diverse optredens te bezoeken leer je Apeldoorn beter kennen. Cultuur bij je Buur geeft beginnende artiesten een kans. Dit jaar richt Cultuur bij de Buur vooral op jongeren en het samenbrengen van andere culturen.

Historie

Het evenement is 12 jaar geleden opgezet door Mari van Helvoort. Hij wilde een niet-commercieel, vooral kleinschalig en 'kneuterig' huiskamerevenement organiseren. Mari heeft gedurende 9 jaar deze 'kar' in zijn eentje getrokken. Drie jaar geleden wilde hij assistentie en werd er een werkgroep opgericht. De taken van Mari werden overgenomen door Margaret en Jelmar. Een kleine werkgroep ondersteunt bij de organisatie. Jelmar verzorgt de coördinatie van de artiesten en locaties en beheert de website. Margaret regelt de public relations en is verantwoordelijk voor de begroting.

Leuk weetje: beiden waren/zijn reeds als vrijwilliger betrokken bij een wijkraad: Margaret voor Brinkhorst/Orden en Jelmar voor Osseveld-Woudhuis.

Cultuur bij je Buur draait op enthousiaste vrijwilligers. Het tweedaags evenement ontvangt een kleine subsidie van de gemeente. Gigant ondersteunt door het regelen van het drukwerk, biedt marketing ondersteuning en stelt de locatie beschikbaar. In 2024 deden ruim 90 artiesten verspreid over bijna 70 gastlocaties aan het evenement mee; dit jaar streeft de organisatie naar 100 artiesten.

Het huiskamerevenement

Vanaf 1 december vorig jaar kunnen artiesten zich aanmelden voor Cultuur bij je Buur. Alle kunstenaars die een link met Apeldoorn hebben kunnen zich aanmelden. Het draait om muziek, kunst in al zijn vormen, theater en poëzie.

Mensen die het leuk vinden om hun locatie open te stellen voor deze dagen, kunnen zich vanaf 1 februari aanmelden. Eind maart 2025 sluit de inschrijving voor zowel de artiesten als voor de locaties.

Het bijzondere van Cultuur bij je Buur is dat de gastlocatie kan bepalen met welke artiest deze wil samenwerken. Daarna organiseren gastlocatie en artiest samen het optreden. Er kan ook worden gekozen voor kunst en muziek op dezelfde locatie. De gastlocatie ontvangt een door AH gesponsord pakket voor de gasten.

Aanmelden en meer informatie

Volg Cultuur bij je Buur op Facebook, Instagram of de website en houd de aankondigingen in de 'Stedendriehoek' in de gaten. Bezoek de website voor meer informatie of om je aan te melden als artiest of als gastlocatie. Hier vind je ook alle kunstenaars en locaties die je op 12 en 13 april kunt bezoeken. Veel plezier!

Het evenement kun je volgen op:
<https://culturbijjebuur.nl>

CARSLEUTEL, DE AUTOSLEUTEL SPECIALIST

Autosleutel stuk of kwijt?

WIJ MAKEN AUTOSLEUTELS VOOR ALLE MERKEN. ALLES UIT VOORRAAD LEVERBAAR. GROOTSTE VAN MIDDEN NEDERLAND!

U KUNT OOK TERECHT VOOR BATTERIJ WISSEL EN BEHUIZING VERVANGEN. SLEUTEL SERVICE KLAAR TERWIJL U WACHT.

BERIJKBAAR VIA WHATSAPP OF BEL ONS OP:

055 - 301 39 84

WWW.CARSLEUTEL.NL

VOLG ONS OP:

VEENHUIZERWEG 249C | 7325AM APELDOORN

Foto: Patrick Rodink

Dementie...en dan?

Op 28 november 2024 was er een bijeenkomst in Het Bolwerk met als thema: **praat vandaag over morgen. Daar waren diverse organisaties present met informatie en voorlichting over voorzieningen en/of hulp/zorgverlening voor als u ouder wordt. Zo ook Alzheimer Oost-Veluwe met voorlichting over beginnende dementie.**

Niet alle 13.000 bewoners van onze wijk Osseveld-Woudhuis hebben deze middag bezocht, dus bieden wij u hierbij de gelegenheid alsnog informatie in te winnen over dementie en de gevolgen van deze ziekte. Als u ermee geconfronteerd bent of wordt natuurlijk. Dat overkomt één op de vijf Nederlanders in zijn of haar leven!

Kent u iemand met dementie in uw buurt?

Dan kunt u iets voor hem of haar betekenen! Want iemand met (beginnende) dementie kan zichzelf meestal prima redden, maar soms kunnen zij wel wat hulp gebruiken van mensen uit hun omgeving. U kunt hen en hun mantelzorgers op allerlei manieren tot steun zijn. Een klein gebaar of een uurtje van uw tijd is vaak al genoeg.

Vindt u het spannend om contact te maken met iemand met beginnende dementie? In de gratis online training 'In je buurt' leert u dat het niet zo moeilijk is als u wellicht denkt. De training duurt ongeveer 10 minuten. U kunt deze vinden op: <https://www.samendementievriendelijk.nl/>

Als u iemand met beginnende dementie tegenkomt dan wilt u hem of haar graag op de juiste manier benaderen. Die mevrouw bijvoorbeeld, die tevergeefs aan de gesloten deur trekt. Of die meneer, die plotse-

ling boos en zonder te betalen het café uitloopt. Of de buurtbewoner die plotseling onzeker is over de weg naar huis. Leer hoe u hen op een goede manier aanspreekt. Hoe? Kijk op <https://www.samendementievriendelijk.nl/>

Op deze website staat ook de training "GOED"; omgaan met beginnende dementie. Daarin leert u in een aantal stappen hoe u omgaat met mensen met beginnende dementie.

Informatie en advies

Inwoners van de gemeente die geconfronteerd worden met de ziekte dementie en meer informatie willen, kunnen terecht op het Geheugensteunpunt. De coördinator kan u meer vertellen over de ziekte, de ondersteuningsmogelijkheden in uw gemeente en de activiteiten in het Geheugensteunpunt.

U kunt hiervoor een afspraak maken met de coördinator van het Geheugensteunpunt.

Coördinator: Rosalie Derksen
Telefoon: 06-18707366
Email: apeldoorn@hetgeheugensteunpunt.nl
Locatie: Multifunctioneel Centrum Orca
Adres: Germanenlaan 360

- <https://www.alzheimer-nederland.nl>
- <https://www.alzheimer-nederland.nl/regios/oost-veluwe>
- www.netwerkdementie.nl/geheugensteunpunt-apeldoorn.nl

Want wie weet, wilt u wel vrijwilliger worden. In dat geval van harte welkom!

U kunt zich melden bij:

Henk Aartsen
06-12244714
h.aartsen@alzheimerwilligers.nl

Water in de wijk

Tekst: Theo Groen
Afbeelding en foto's:
internet en W. Le Griep

In de vorige Wijkkijker, om precies te zijn in de rubriek "Afwijkend", stond een verhaaltje over de wadi's in de wijk Het Woudhuis, die bedoeld zijn om tijdelijk een teveel aan regenwater op te vangen. Ik merkte ook op (tikje flauw) dat de échte wadi's in Arabische landen veel droger zijn. En ook veel groter, zoals de Wadi Rum in Jordanië, die twaalf keer zo groot is als de stad Apeldoorn.

Maar serieuzer (en dichterbij!) is het probleem van waterbeheer op de lange termijn in Nederland. Waterbeheer heeft hier twee strijdige kanten. De eerste is veiligheid: bij een teveel aan water moeten we zorgen dat we droge voeten, vloeren en wegen houden. Dat gaat (en zeker ook in onze laaggelegen wijken aan de oostkant van Apeldoorn) over de mogelijkheid van overstromingen van de IJssel, met als oorzaak regenwater in Duitsland en smeltende sneeuw en gletsjers in Zwitserland (ja, de klimaatverandering). Daar komt bij dat de IJsseldijken van klei zijn gemaakt en dat krimpt nogal in tijdens warme periodes, wat de dijken minder stevig maakt.

Gelukkig heeft de gemeente Apeldoorn een plan voor de lange termijn gemaakt om verstandig én zuinig om te gaan met water. Het plan heet "Water in Balans". Het is gemaakt tegen de achtergrond van twee tegenstrijdige ontwikkelingen.

Twee ontwikkelingen

- De **eerste ontwikkeling** is dat de klimaatverandering gaat leiden tot meer en zwaardere buien, maar ook (door de temperatuurstijging) tot meer droogte. Dat betekent zorgen dat er voldoende water is, niet alleen voor huishoudelijk gebruik, maar ook voor de landbouw en industrie.

- De **tweede ontwikkeling** is dat de klimaatverandering ook kan leiden tot veel nattere perioden, met als heel andere opgave om in piekperioden met zware regenval overstromingen te voorkomen.

Deze twee opgaven zijn te groot voor één enkele partij en kunnen alleen lukken als alle betrokken partijen hier aan meewerken: overheden, bedrijfsleven, de agrarische sector en u en ik, de burgers. De gemeente Apeldoorn heeft uiteraard deze problematiek al langer in beeld. In 2022 verscheen het gemeentelijk rapport "Water in Balans", met als boventitel: "Gemeentelijk water- en rioleringsplan Apeldoorn 2022". Het is een langetermijn plan om de "uitdagingen" rond waterbeheer te herkennen en tijdig maatregelen te nemen.

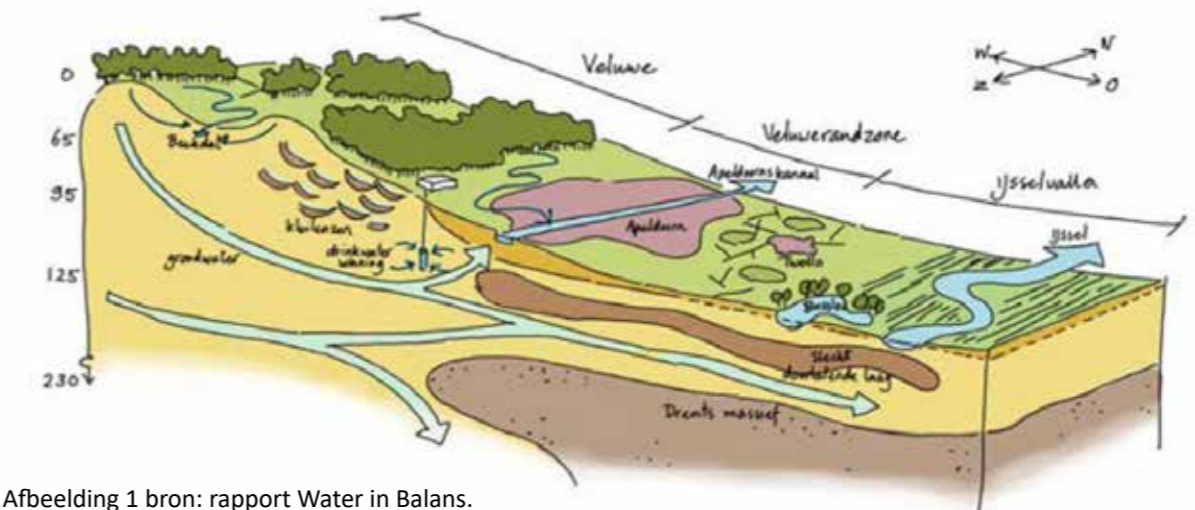
Klimaatshade

Het IPCC (het internationale klimaatpanel) waarschuwt voor ernstige klimaatshade als er geen maatregelen worden genomen. Zoals het er nu naar uitziet, wordt de neerslag steeds grilliger, met moeilijk te voorspellen droge perioden én met meer stortbuien.

Voor wie denkt dat het vanzelf goed komt is er slecht nieuws: we moeten nadenken en op tijd stevige maatregelen nemen. In het verleden lag de nadruk vooral op het probleem van teveel water (stortbuien met lokale overlast). In de nabije toekomst komt er een probleem bij: watertekort door meer droge perioden.

Dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor allerlei doeleinden, zoals voldoende drinkwater, het op peil houden van het grondwater en het watergebruik door boeren en industrie. Het weer over vier dagen goed voorspellen is al lastig voor het KNMI, maar het wordt nóg moeilijker.

"Natuurlijk als het kan, technisch als het moet"

Afbeelding 1 bron: rapport Water in Balans.

Meer natigheid

Het vervelende is dat water de merkwaardige eigenschap heeft dat het altijd naar beneden wil stromen. Lastig ook, want Apeldoorn heeft twee kanten. Aan de westkant is Apeldoorn hoog, in onze wijken is Apeldoorn laag. Grof gezegd wordt de natigheid hier (Het Woudhuis, Osseveld, landgoed Woudhuizen) groter en wordt de droogte erger aan de westelijke kant van de stad.

Met vijf maatregelen wil de gemeente Apeldoorn proberen om, zoals de titel van het rapport terecht aangeeft, "het water in balans te houden": dus niet te veel en niet te weinig.

- Herstel van het natuurlijke bodem- en watersysteem.
- Het voorkomen van schade door klimaatverandering (hoe vangen we extreme regenval op, inzetten op vergroening, water beter vasthouden na neerslag, meer groen aanleggen).
- Beperken van de "klimaatvoetafdruk" (zuinig zijn met water en energie).
- Versterking van de beleving van ruimtelijke kwaliteit en waterkwaliteit, herstel van beken en beekzones.
- Bescherming van gezondheid en milieu (afvalwater verwerken, minder emissies in oppervlaktewater, voorkomen van vervuiling).

Wat kun je zelf doen?

Te midden van alles wat de gemeente van plan is, is het ook nuttig om te weten wat we zelf als bewoners kunnen doen. Het kunnen heel simpele maatregelen zijn: afkoppelen van regenwater zodat het niet meteen in het riool verdwijnt en bijvoorbeeld inzetten op meer groene daken, regentonnen aansluiten op de afvoerpijpen (simpele ingreep, gratis water voor de tuin), meer groen in de tuin en op het dak en bestrating weghalen en (gevel)tuintjes maken. Ja, kleine beetjes, maar die helpen ook...

Gedrag

Je kunt zuiniger omgaan met water: lekkende kranen repareren, kraan niet onnodig laten lopen, korter douchen. Gemiddeld verbruikt een Nederlands gezin ongeveer 120 liter water per persoon per dag, wat neerkomt op ongeveer 43.500 liter per jaar, volgens onderzoek van het Nederlands Water Footprint Network.

Oeps, je indirecte watergebruik...

Je hebt alle tips "wat kun je zelf doen" goed begrepen. Je denkt dat je zuinig bent met het water dat uit je kraan komt. Je doucht niet te lang. Prima bezig! Maar je hebt ook een verborgen verbruik van water, want water is onmisbaar om je eten te produceren.

Je ziet het niet op je bord, maar de productie van vlees kost veel meer water dan de productie van plantaardige producten. Voor één kilo rundvlees is 15.000 liter water nodig. Reken maar even uit hoeveel water je op die manier onzichtbaar gebruikt...

De trend is nog steeds een toename van het vleesgebruik. Tussen 1980 en 2004 is de vleesproductie verdubbeld en de verwachting is dat rond 2050 de vleesproductie opnieuw verdubbeld is. Dat kan dus zo niet doorgaan. De hoeveelheid water die nodig is voor ons voedsel ("footprint") is behoorlijk verschillend per product:

Hoeveel water zit er "in" je eten?

- Kilo tomaten: 214 liter
- Eén avocado: tot 320 liter
- Tofu: 2000 liter per kilo
- Linzen: 50 liter per kilo
- Kikkererwten: 300 liter per kilo
- Amandelen: 4000 liter per kilo (bron: de hippe vegetariër)

Nogmaals alle verwijzingen op een rijtje:

- <https://paperontherocks.com/nl/2019/07/26/waterverspilling-papierindustrie-waterversbruik-productie-houtpulp-papier/>
- [AHN-viewer arcgisonline.nl](https://ahn-viewer.arcgisonline.nl)
- <https://www.apeldoorn.nl/DATA/TER/projecten/duurzaamheid/Gemeentelijk-water-en-rioleringsplan.pdf>

Afbeelding hoogtekaart: print van de AHN viewer, noordoosten van Het Woudhuis

Ook de Wijkkijker is niet helemaal onschuldig. Dat komt niet door de redactie, maar door het papier. Voor de productie van één A4 velletje is 10 tot 20 liter water nodig. Bedenk daarbij dat iedere inwoner gemiddeld 147 kg papier per jaar gebruikt.

Riolering ontlasten

De laatste stap in het watermanagement is de riolering. Apeldoorn heeft een rioolsysteem dat behalve water van woningen en bedrijven, ook het regenwater dat op verharde oppervlakten valt moet afvoeren naar het riool. Dat is fijn, maar dat rioolwater moet eerst gezuiverd worden voor het geloosd mag worden. Hoe meer verharde bestrating, hoe meer water in het riool komt en hoe duurder het zuiveren wordt.

Maar regen die op bijvoorbeeld grasvelden valt, zakt in de grond en verdwijnt gratis, via het grondwater, naar de IJssel. De gemeente wil daarom 30% van al het verhard oppervlak afkoppelen van de riolering. Het gaat om een flink stuk grond, in totaal 330 hectare (660 voetbalvelden voor de sportliefhebbers). Om dit te realiseren is het plan van de gemeente om jaarlijks zo'n 6 hectare verhard oppervlak af te koppelen van het riool. Dat ontlast het rioleringsstelsel en bespaart zuiveringskosten.

Dan de vraag die iedere echte Hollander op de lippen ligt: houd ik droge voeten in de toekomst? Ik heb goed nieuws, al blijft de toekomst voorspellen moeilijk. Het KNMI verwacht dat de zeespiegel de komende tachtig jaar verder zal stijgen, met 30 tot 110 centimeter. Hoe sterk de stijging is, hangt vooral af van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen.

De nieuwste voorspellingen zijn iets hoger dan de schattingen die in 2013 zijn gemaakt. Vooral de bovengrens voor een scenario waarin de hoeveelheid broeikasgassen blijft stijgen, is naar boven bijgesteld. Deze staat nu op 1,1 meter zeespiegelstijging in 2100 (ten opzichte van de het gemiddelde in de periode 1986-2005). Op de nog langere termijn zijn voorspellingen moeilijker.

Het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change, een werkgroep van experts van de Verenigde Naties) verwacht dat in het ergste scenario de zeespiegel in het jaar 2300 tussen de 2,3 en 5,4 meter is gestegen. In het meest gunstige scenario stijgt de zeespiegel slechts 0,6 tot 1,1 meter. Uiteraard zijn dit ruwe schattingen.

Wie voor zekerheid op de langere termijn gaat: je kunt zelf kijken hoe hoog je woont met de [AHN viewer op arcgisonline.nl](https://ahn-viewer.arcgisonline.nl). Waar ik woon in Het Woudhuis ligt het niveau van de straat 7,36 meter boven NAP. Voor de zekerheid met de AHN viewer ook gekeken hoe hoog ons dak is, mocht het echt spannend worden. Dat ligt 16,08 meter boven NAP, dus daar kunnen we even mee vooruit. Ook als de IJssel hoger komt te staan door smeltende Zwitserse gletsjers. Maar zuinig zijn met water is altijd goed.

De problematiek rond de klimaatverandering en watermanagement is ingewikkeld en heeft veel aspecten. In de volgende Wijkkijker kijken we in meer detail naar de concrete plannen van de gemeente.

Meer weten?

Ben je nu al nieuwsgierig? De plannen van de gemeente zijn voor iedereen te vinden op de website van de gemeente en daar redelijk compact weergegeven. Zie het kader aan het einde van deze bijdrage. Het rapport is duidelijk geschreven en geeft een compleet overzicht van de problematiek, de doelen die bereikt moeten worden en de strategie van de gemeente.

Soof vertelt verder

Bos, maar dan anders

Tekst: Marianne Hutters-Dijkhuizen

Het is een mooie herfstdag in de herfstvakantie. Een dag waarop het lijkt alsof de herfst ook mooi is. Je hoeft niet door regen en plassen te lopen om je behoefte te doen. Niet zo'n druilerig zonnetje, nee, het is heerlijk. Het vrouwmens en ik besluiten daarom een andere route dan normaal te kiezen. We willen eigenlijk naar het bos, maar hebben geen zin in vieze poten. Er schijnt bij ons in de buurt een 'semi-bos' te zijn.

We hebben ook een opdracht mee van ons meisje, dat geen zin heeft om mee te gaan om eikels te zoeken voor een schoolopdracht. Na een opmerking dat ze genoeg eikels in haar klas heeft zitten, besluiten wij dat dan maar zelf voor onze rekening te nemen. Ik beloof haar goed mijn best te doen.

Groot Schuylenburg

We komen bij bij Woonzorgpark Groot Schuylenburg in het Apeldoornsche Bosch terecht. Het is een prachtige bosrijke omgeving en onze poten blijven schoon doordat het volledig geasfalteerd is. Ik kies er voor door de gouden knisperende bladeren te lopen en nieuwe geuren tot mij te nemen. Het is eigenlijk gewoon een park, maar dat zeg ik natuurlijk niet tegen mijn vrouwmens, die het heerlijk vindt in het bos te lopen. Ik gun haar zagezegd ook haar lolletje. Zo ben ik.

Al gauw hebben we een hondenpoepzakje vol eikels en valt het ons eigenlijk nu pas op hoe prachtig we hier wandelen en ook nog eens hoe rustig. Af en toe komen we mensen tegen die in een soort clubje lopen en waarvan sommige heel hard roepen: "lief hondje!". Ik voel me vereerd en we lopen trots verder. Andere honden zie ik bijna niet. Ze lopen hier wel, want ik kan ze heel goed ruiken.

Het is jammer dat ik hier niet los door het gras kan rennen, maar dat is ook wel logisch. We zijn hier natuurlijk niet in een echt bos. Het valt mij op dat hier allerlei mensen wonen en werken. Ze bewegen zich voort op verschillende soorten voertuigen. Ook zijn er beelden en borden met tekst en uitleg. Een soort buitenmuseum. Het vrouwmens probeert af en toe iets op te steken van wat zich hier allemaal heeft afgespeeld, maar daar heb ik natuurlijk geen aandacht voor. Ik heb mijn eigen borden die ik moet lezen. Ook is er een kinderboerderij, met nóg meer luchtjes om te besnuffelen.

Het is een wereld op zichzelf

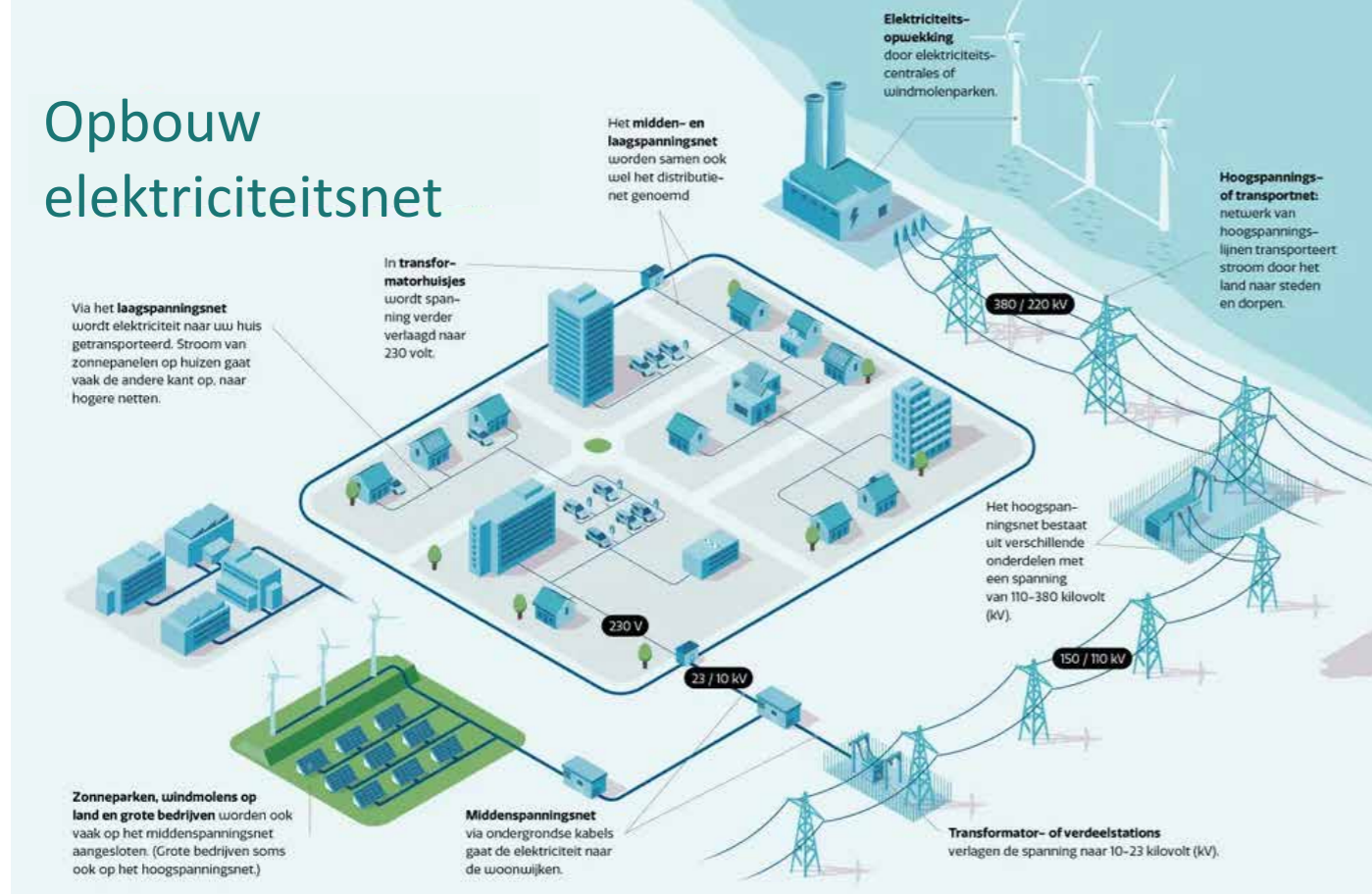
Kortom ik vind het prachtig om daar in te mogen wandelen en de geuren tot mij te nemen. Dit was misschien niet de boswandeling zoals de meeste mensen dat voor ogen zien, maar een hele goede tweede keus en we komen thuis met droge schone poten. Dat is voor een Griekse echt een verademing.

We gaan diezelfde week nog een paar keer naar dit "bos" en genieten ervan. Nu maar hopen dat het gauw lente en mooi weer wordt, daar heb ik zin in. Ik vind een weekje herfst namelijk heel gezellig, maar dan heb ik het wel weer gezien, op naar de zon. Ik blijf toch diep van binnen trouw aan mijn Griekse 'roots'.

Pootjes van Soof

Opbouw elektriciteitsnet

Apeldoorn krijgt sterker stroomnet

Tekst: Liander en gemeente Apeldoorn
Foto's: Liander, vereniging Eigen Huis

Apeldoorn krijgt er ruim 500 elektriciteitsruimtes bij. Nog eens 200 elektriciteitsruimtes worden aangepast. De trafohuisjes zijn nodig om stroomstoringen te voorkomen en te zorgen dat iedereen zeker blijft van elektriciteit. Transformatorhuisjes worden ook wel middenspanningsruimtes (MSR) genoemd.

Door woningbouw en verduurzaming is in heel Apeldoorn de behoefte aan elektriciteit gegroeid. Een zwaarder stroomnet is nodig om woningen en bedrijven in de toekomst van stroom te blijven voorzien. Tot 2050 verbetert Liander het stroomnet in Apeldoorn buurt voor buurt. Een verbetering van het stroomnet is nodig zodat we op de toekomst zijn voorbereid. De buurten waar het stroomnet als eerste verzwaring nodig heeft, komen als eerste aan de beurt.

Buurt voor buurt

Liander is verantwoordelijk voor de verzwaring van het elektriciteitsnet en de uitvoering van de werkzaamheden. De gemeente steunt Liander hierbij en ondertekende een overeenkomst waardoor elke buurt zoveel mogelijk in een keer kan worden aangepakt. Dit geeft minder overlast van de werkzaamheden omdat de stoep maar één keer open hoeft. Daarnaast blijven één op één vervangingen ook doorlopen. Dit kan nodig zijn bij nieuwbouw of urgente situaties.

Ruimtegebruik

In woonwijken zijn er weinig geschikte plekken voor nieuwe transformatorhuisjes. Dat komt doordat het onder de grond vol ligt met elektriciteitskabels, gasleidingen, waterleidingen, riolering en internetkabels. Ook boven de grond zijn de mogelijkheden beperkt. Bij de plaatsing van de elektriciteitsruimtes is gezocht naar plekken die zorgen voor een sterk elektriciteitsnet én die zo min mogelijk hinder brengen voor de buurt. Dit betekent dat er zo veel mogelijk rekening is gehouden met groen, verkeersveiligheid en uitzicht vanuit woningen. Voor het plaatsen van de elektriciteitsruimtes is geen vergunning nodig.

Veel gestelde vragen aan Liander

Wanneer is mijn buurt aan de beurt?

Op de website van Liander kunt u zien of uw buurt al aan de beurt is en waar het stroomnet in Apeldoorn wordt versterkt. Het kan nog wel een paar jaar duren voordat het zover is. Woont u bij een plek waar een middenspanningsruimte komt? Dan ontvangt u hierover vooraf een brief met informatie van Liander. Zij houden u ook op de hoogte van de werkzaamheden.

Wat gaan we doen?

Om het stroomnet klaar te maken voor de toekomst, zijn we steeds vaker buiten aan het werk. We trekken kabels, bouwen elektriciteitshuisjes en realiseren nieuwe elektrische aansluitingen. De elektriciteitshuisjes - ook wel elektriciteitsruimtes genoemd - zijn een belangrijke bouwsteen van ons energienetwerk. We staan dus voor een gigantische verbouwing. Dit is nodig om ons stroomnetwerk tot aan de voordeuren betrouwbaar en krachtig te houden.

Voordelen van de buurtaanpak

- Overlast voor bewoners wordt kleiner, doordat we werkzaamheden voor uitbreiding van het stroomnet combineren.
- Slimmere samenwerking met de gemeente door een plan per buurt.
- Snel het net uitbreiden om nieuwe ontwikkelingen in de wijk mogelijk te maken.
- Kortere kabels, meer elektriciteitsruimtes.

Kortere kabels

Via elektriciteitskabels wordt de stroom door de buurt verdeeld. Hoe langer de kabel is, hoe sneller de spanning afneemt. Terwijl we steeds meer stroom nodig hebben. We maken de kabels daarom korter en daarmee krachtiger. Dit doen we door meer elektriciteitsruimtes tussen onze kabels te plaatsen. We kijken samen met de gemeente zorgvuldig naar de locatie van die ruimtes.

Wij vinden het ook belangrijk dat de elektriciteitsruimtes passen in het (stedelijke) landschap. De elektriciteitsruimtes hebben een standaard maat. Wel is er voor gemeenten de optie om hier zaken in aan te passen. Zodat het beter past in de omgeving. Denk aan het materiaalgebruik aan de buitenkant en de kleur van het gebouw, de deur en de roosters.

Wat levert het op?

Door het plaatsen van nieuwe elektriciteitsruimtes, worden de huidige ruimtes ontlast. U en uw burens kunnen dan voldoende stroom ontvangen. We kijken naar de buurten die dit het hardst nodig hebben. Dat doen we op basis van het verwachte verbruik met de plannen van de gemeente of van woningbouwverenigingen. Het is nodig om deze plannen goed op elkaar af te stemmen.

Zo blijft iedereen toegang houden tot energie en kunnen we verder verduurzamen.

Gaat iedereen er iets van merken?

De werkzaamheden brengen ook overlast met zich mee. In elke buurt hebben we ruimte nodig voor kabels en ruimtes. Dan gaat de straat open, soms zelfs tot in de voortuin. We houden zoveel mogelijk rekening met de omgeving. En we vragen om begrip en samenwerking. Zodat iedereen toegang blijft houden tot energie.

Het zal niet altijd mogelijk zijn om rekening te houden met andere werkzaamheden. Daarvoor is onze opgave gewoonweg te groot. Hoe dichterbij de uitvoeringsdatum, hoe minder ruimte er is om af te wijken van de planning. Daarom is het zo belangrijk om op tijd met elkaar in overleg te gaan over de werkzaamheden.

Hoe kiezen we de plek voor een elektriciteitshuisje

Onze projectmanagers zoeken in overleg met de gemeente naar een geschikte plaats voor elektriciteitsruimtes. Het aantal elektriciteitshuisjes en de plaats daarvan hangt onder andere af van het aantal woningen dat stroom nodig heeft en de ontwikkelingen in uw buurt. Denk bijvoorbeeld aan het laden van elektrische auto's, het aantal zonnepanelen en airco's of hoeveel mensen elektrisch koken. Ook kijken we uiteraard naar een locatie die de minste overlast veroorzaakt.

Onze criteria bij het kiezen van een plek:

- Eén elektriciteitshuisje kan gemiddeld 100 woningen van stroom voorzien.
- Hierbij gaan we uit van het gemiddelde stroomgebruik van een woning in de toekomst.
- Er zit gemiddeld 150 meter tussen de woningen en het elektriciteitshuisje. Zo kunnen we garanderen dat alle woningen in uw buurt een betrouwbare stroomvoorziening hebben.
- De kabels van het elektriciteitshuisje naar de woning moeten zo kort mogelijk zijn. Hoe korter de kabel, hoe stabiel het stroomnet is.
- De ondergrondse infrastructuur is ook bepalend: er kan geen elektriciteitshuisje geplaatst worden bovenop leidingen of kabels in de grond.

Naast die criteria houden we ook rekening met

Locatiekeuze

Als we een elektriciteitshuisje aan de rand van een gebied met woningen bouwen in plaats van midden in het gebied, dan zijn er meerdere huisjes nodig. Naast de extra plek die dit inneemt, leidt dit ook tot meer kabels in de grond en extra (maatschappelijke) kosten.

Vloerpeil

Het vloerpeil van een elektriciteitshuisje ligt standaard 10 cm boven het aangrenzende maaiveld.

Is er in een gebied kans is op wateroverlast door bijvoorbeeld (veel) regen of overstromingen?

Dan kunnen we het vloerpeil van een elektriciteitshuisje hierop aanpassen. De gewenste hoogte is de maximaal verwachte waterhoogte op straat volgens de gemeentelijke klimaatstresstesten plus onze standaard 10 cm. Zo voorkomen we dat onze installaties afschakelen in geval van wateroverlast.

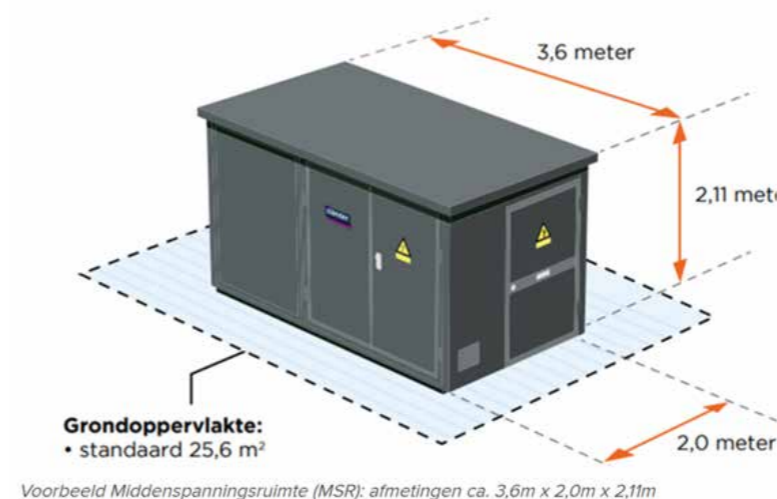
Om deze reden is het ondergronds bouwen van een elektriciteitshuisje geen goed idee. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen én met het in acht nemen van de technische werking in het geval van wateroverlast, kunnen we een dergelijke ondergrondse of deels ondergrondse oplossing overwegen.

Hoe veilig is een elektriciteitshuisje?

Wij hebben oog voor u en uw veiligheid. Daarom laten wij voortdurend onderzoek doen en volgen we de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid.

Elektromagnetische velden

Elektromagnetische velden ontstaan overal waar elektriciteit wordt gebruikt. Deze velden ontstaan wanneer elektrische ladingen in beweging zijn. Bijvoorbeeld wanneer elektriciteit door een stroomkabel of elektriciteitshuisje loopt. Maar ook bij alle elektrische apparaten in en rondom ons huis, denk hierbij aan mobiele telefoons, stofzuigers of magnetrons.

Elektromagnetische velden worden kortweg magneetvelden genoemd. Alleen direct naast een elektriciteitshuisje is er een magneetveld meetbaar. Een paar meter verder niet meer. Al onze elektriciteitshuisjes (en kabels) voldoen aan het geldende voorzorgbeleid van de Rijksoverheid over elektromagnetische velden (EMV), zelfs als de transformator op maximaal vermogen draait.

Meer lezen over elektromagnetische velden? Bekijk de (online) folder van Netbeheer Nederland.

Elektriciteitshuisjes maken geluid. Hoeveel geluid ze maken hangt af van hoe zwaar de transformatoren in het huisje zijn. Een gemiddeld elektriciteitshuisje produceert 43 decibel. Dit is vergelijkbaar wanneer je naast een zwembadpomp staat en valt ruim binnen de normen van de Rijksoverheid.

De huisjes schakelen automatisch uit bij bijvoorbeeld een storing of een brand. Dankzij het ontwerp van het elektriciteitshuisje, beperkt een eventuele calamiteit zich tot het huisje zelf.

Een elektriciteitshuisje buiten

- Is 2 bij 4 meter of 3 bij 3 meter en heeft een hoogte van 2 meter. Regionaal kan dit soms afwijken.
- Moet bereikbaar zijn voor monteurs. Daarom is er ruimte omheen nodig.
- Ziet er overal vaak hetzelfde uit. Makkelijk in het onderhoud, voordeliger om in te kopen en snel leverbaar
- Kan snel geplaatst en aangesloten worden, omdat het huisje in zijn geheel geleverd wordt.
- **Is een vergunningsvrij bouwwerk. We hebben alleen toestemming van de grondeigenaar nodig (dat is vaak de gemeente).**
- Staat op grond die we in ons bezit hebben.

Uiterlijk aanpassen

Ondanks dat de elektriciteitshuisjes er overal zoveel mogelijk hetzelfde uitzien, is het mogelijk om het uiterlijk aan te passen.

Denk hierbij aan de kleur van het huisje of de groenvoorziening eromheen. Uw gemeente bepaalt welke mogelijkheden er zijn.

Staat het huisje er al? Dan kunt u een aanvraag om het huisje aan te passen indienen bij de gemeente.

Komt er een nieuw huisje? Dan geeft de gemeente soms de mogelijkheid om als omwonende mee te denken over mogelijkheden als kleur of groenvoorziening.

Onderhoud

We controleren elk elektriciteitshuisje eens in de 10 jaar en maken hem dan ook van binnen en van buiten schoon. De rest van de tijd hoeven er geen monteurs te werken in of rondom het huisje, behalve als er een storing is of dreigt. Naast het onderhoud gaan we de aankomende jaren ook nog zo'n 4.000 bestaande huisjes moderniseren.

Beschadiging

Ziet u schade aan een elektriciteitshuisje? Bijvoorbeeld graffiti, onkruid, stormschade, lekkende daken of bijvoorbeeld deuren die niet goed sluiten? Dan kunt u dat melden bij Liander.

Foto: WM Le Griep

Daarnaast heeft elke gemeente ook belangrijke criteria voor het plaatsen van objecten in de openbare ruimte. Denk daarbij aan groenvoorziening, bewaken van het beschermd stadsgezicht, verkeersveiligheid en de impact op de omliggende bebouwing. Daarom kiezen we een locatie altijd in overleg en afstemming met de gemeente.

Inspraak bij de locatiekeuze?

In een bebouwde omgeving is er bovengronds én ondergronds weinig ruimte beschikbaar. Met de technische eisen die de netbeheerder stelt aan de locatie voor een elektriciteitshuisje en de eisen die een gemeente stelt aan het plaatsen van objecten in de openbare ruimte, blijven er vaak weinig geschikte locaties over.

Wij begrijpen dat u invloed wilt hebben op de locatie van de elektriciteitshuisjes. Dat kan niet als burger.

Daarom maken netbeheerders en gemeenten steeds vaker afspraken met elkaar, waarbij ze de belangen van omwonenden meenemen bij de keuze van een locatie.

Is er een vergunning nodig voor plaatsing?

Meestal mogen we een elektriciteitshuisje zonder vergunning plaatsen. Er is namelijk geen vergunning nodig voor objecten die lager zijn dan 3 meter en/of een oppervlakte hebben van maximaal 15 m². Doordat er voor een elektriciteitshuisje geen vergunning nodig is, kunt u geen bezwaar maken tegen het plaatsen van het huisje. We spreken af met de gemeente wie u informeert over de plaatsing van een elektriciteitshuisje bij u in de buurt.

Waar houden we nog meer rekening mee?

We overleggen met de gemeente in de zoektocht naar een geschikte locatie voor elektriciteitshuisjes. Hierbij houden we rekening met verschillende criteria. En kijken we naar een locatie die de minste overlast voor de omgeving veroorzaakt.

Personal training voor vrouwen

Startmoment is dé plek voor vitaliteitscoaching, personal training en wandelcoaching in Apeldoorn. Speciaal voor vrouwen van 45+ die willen werken aan een sterkere versie van zichzelf: fysiek én mentaal. Welkom in de wereld van aandacht voor jou!

Mijn aanbod:

- 1-op-1 Personal training in mijn privé-gym
- Wandelcoaching voor meer mentale veerkracht
- Combinaties van personal training en coaching; ideaal voor lichaam en geest

Herken jij je hierin?

- Fysieke klachten zoals die rondom de overgang, incontinentie, chronische ziekten, niet fit voelen, overgewicht;
- Mentale klachten zoals laag zelfbeeld, verminderd zelfvertrouwen, rouw, emoties, niet lekker in je vel zitten;
- Je wilt, ondanks jouw uitdagingen, voluit leven!

Scan dan de QR-code om je gratis proefles inclusief kennismaking te boeken. Of ga naar mijn website: www.startmoment.nl

Startmoment
Vitaliteitscoaching voor vrouwen
Miranda Kalkma
De Moerseik 10, Apeldoorn
info@startmoment.nl
www.startmoment.nl

Even voorstellen: Bas Kemps, creatieve duizendpoot

Van spellen voor de Buitenspeeldag en de Klusklas tot hartjes voor de Tunnel of Love en de Pine Wood Derby Baan: Bas maakt het allemaal.

Tekst en foto's: Wendy Le Griep i.s.m. Bas Kemps en Marijke van den Ven PCBO de Regenboog-Woudhuis

Enkele jaren geleden interviewde ik Bas Kemps; een creatieve duizendpoot die alles wat hij bedenkt kan maken met zijn handen. Bas zit sindsdien niet stil, integendeel; hij blijft actief creatief en hoe! Bas maakt sinds de aanschaf van zijn geweldige laser (alles-snijder) een ontelbare hoeveelheid houtsnijwerken. De kleurrijke hartjes in de Tunnel of Love rond Valentijnsdag zijn een leuk voorbeeld, net zoals ook de ingekleurde kroontjes die basisschool VindingRijk plaatste in de fietstunnel ten tijde van Koningsdag.

Bas: "Ik begon met de spelletjes te bouwen, omdat de te huren spelletjes voor de Buitenspeeldag best duur waren en helaas bleken ze ook niet altijd leuk om te spelen. Juist de competitieve spelletjes die je met 2 spelers speelt, geven het meeste plezier. Als je creatief bent kun je met hergebruikte en goedkope materialen de meeste spelletjes prima zelf maken. Dus reserveren we nu elk jaar een klein bedrag voor het maken van nieuwe spelletjes.

Bekend van Bas zijn ook zijn prachtige houten spellen, die hij zelf -met een beetje inspiratie van pinterest en Youtube bedenkt, ontwerpt en uitwerkt. Deze spellen kunnen naar hartenlust worden gespeeld en bespeeld tijdens de jaarlijkse Buitenspeeldag half juni. Recent ontwierp Bas een 'Pine Wood Derby Baan' en zette hij zich op vrijwillige basis in voor de Klusklas van basisschool De Regenboog-Woudhuis. Tijd om Bas weer eens op te zoeken.

We werken inmiddels samen met een andere vrijwilligersgroep die hun eigen buitenspeeldag in een andere wijk van Apeldoorn organiseert. Ik zie mijzelf niet zozeer als bedenker van nieuwe spellen, eerder als een handige 'samenvoeger' of 'combineerder' van eerder bedachte spelelementen tot iets nieuws."

Buitenspeeldag

De Buitenspeeldag is een jaarlijks terugkerende wijkactiviteit, waarbij kinderen in de basisschoolleeftijd uitgenodigd worden een dag geen tv te kijken, niet (online) te gamen of anderszins met een scherm bezig te zijn. Maar om lekker naar buiten te gaan en buiten (samen) te spelen. Jantje Beton is de grote initiatiefnemer voor dit jaarlijkse event.

In onze wijk organiseren Bas Kemps en Mieke van Pomeran al sinds jaar en dag de Buitenspeeldag op het grasveld tussen de basisschool De Zonnewende en basisschool VindingRijk aan het Ravelijn tot en met de parkeerplaatsen en het volleybalveldje naast Het Opkikkerbosje (Tiny Forest naast station Osseveld) tegenover multifunctioneel centrum Het Bolwerk. Vast onderdeel van de Buitenspeeldag is een keur aan houten spellen die Bas zelf heeft bedacht, ontworpen en gebouwd.

ZWEMSCHOOL KABLAU

Zwemlessen voor Survival ABC
Privé, duo of trio zwemles
Snelcursus (survival ABC)
Zwemmen met een beperking
Zeemeermincursus
Kinderfeestjes

Ervaringen: Beide kinderen hebben met veel plezier gezwommen bij Kablau. We hebben bewust voor Kablau gekozen omdat Jeanette les geeft in kleine groepjes en werkt met garantiepakketten. Zo kan ze bijna individueel / persoonlijk lesgeven. Het is ons zeer goed bevallen.

Maatwerk * Kindvriendelijk * Ervaring * Persoonlijk * Meedenkend * Kwaliteit * Zonlid * Rustige en veilige leeromgeving * Garantiepakketten

Zwemlocatie: Beekbergen: Parc Spelderholt

Contact:
Tel: 055-8441356 of 06-51076480
Mail: zwemschoolkablau@icloud.com

www.zwemschool-kablau.nl

chakradance KIDS Apeldoorn

Chakradance™ Kids
Spelenderwijs groeien!
Beleef magische lessen waarin beweging, muziek, kunst en sprookjes samenkomen. Kinderen ontdekken spelenderwijs wie ze zijn, versterken hun zelfvertrouwen en leren waardevolle vaardigheden zoals mindfulness en zelfexpressie en zelfzorg. Chakradance™ Kids: een unieke manier om plezier te maken én te groeien!

VOOR KINDEREN 3 - 6 JAAR

Chakradance™ Kids Kindy: Voor kinderen van 3 tot 6 jaar
Ontdek "De Magische Verhalenboom!" In 9 betoverende weken beleven kinderen avonturen met Nixie de Regenboogdraak en ontmoeten ze magische personages en dierengidsen. Een speelse reis vol zelfontdekking en fantasie!

Neem contact met mij op als je meer wilt weten of een van mijn introductielessen wilt boeken!

Christa Bruijning
Leslocatie: Het Bolwerk
e-mail: chakradancekids@christabruijning.com
website: christabruijning.com/chakradancekids

PCBO De Regenboog Woudhuis: geeft kleur aan leren!

We zijn een open christelijke basisschool waar plezier voorop staat, voor leerlingen én voor medewerkers. Dat zien wij als een voorwaarde om kennis en vaardigheden op te doen, je talenten te ontdekken en jezelf te ontwikkelen tot een zelfstandig mens dat klaar is voor een uitdagende toekomst.

Neem alvast een digitaal kijkje in onze school

SCAN ME

PCBO De Regenboog Woudhuis

Lage Landenlaan 1
7325 NR Apeldoorn
Tel.: 055 - 366 72 88

✉ regenboogwoudhuis@pcboapeldoorn.nl
📱 @pcbo_de_regenboog_woudhuis

Onderdeel van:

KEN JIJ DE JEUGD- EN BUURTBIBLIOTHEEK BIJ DE REGENBOOG IN OSSEVELD AL?

Openingstijden

Maandag
14.00 - 17.00 uur

Woensdag
10.30 - 17.00 uur

Vrijdag
14.00 - 17.00 uur

Heel veel (voor)leesboeken voor kinderen van alle leeftijden en een mooie collectie romans, thrillers en sprinters voor volwassenen: je leent ze bij CODA De Regenboog, de jeugd- en buurtbibliotheek in Osseveld.

Loop eens binnen en ontdek welke boeken we in de collectie hebben. Natuurlijk kun je hier ook je gereserveerde boeken ophalen en boeken inleveren die je in één van de andere filialen geleend hebt.

Je vindt CODA De Regenboog in het gebouw van basisschool De Regenboog (Keerkring 70).

Nog geen lid van CODA Bibliotheek? Neem dan een kijkje op coda-apeldoorn.nl/lidworden en sluit het abonnement af dat bij jou past. **Goed om te weten:** kinderen tot en met 17 jaar betalen alleen € 2,50 inschrijfgeld.

Bas: "Het mooiste is als we materiaal kunnen hergebruiken dat elders over is, maar dat lukt ons niet altijd. Het hout voor de hartjes heb ik daarom bij de bouwmarkt gehaald. Ik geef de kinderen in de Klusklas mee, dat ze van gebruikte materialen vaak al prima nieuwe dingen kunnen maken. Soms hebben we een mazzeltje, wanneer er een aantal panelen, planken, buizen of ander materiaal gedoneerd wordt.

Een deel van het hout voor de Klusklas kregen wij bijvoorbeeld van een medewerker van Attero bij Wilp." Wanneer de Tunnel of Love wordt geopend, ligt de Wijkkijker bij de drukker. Ga gauw eens kijken, mogelijk hangen ze er nog als deze editie uit komt.

New Tech Park & Pine Wood Derby Baan

Aan de Vlijtseweg in Apeldoorn Noord vind je op het voormalig Zwitsalsterrein het New Tech Park. Bas zet zich hier sinds 2 jaar in als vrijwilliger. Bas: "Mijn spelletjes staan daar als vermaak voor de leerlingen die met hun opdracht klaar zijn. Verder zet ik elk jaar namens het Gelre ziekenhuis - waar ik werk als senior medisch instrumentatie technicus - een 'Wereld van de Zorg en Techniek' op. Gedurende 4 weken komen diverse schoolklassen naar het New Tech Park om de verschillende werelden van techniek te beleven. We eindigen met het New Tech Festival. **Zoek het online maar eens op!**"

"Vanuit mijn functie binnen het Gelre ziekenhuis werk ik samen met mijn collega's aan behoud, onderhoud en verbetering van alle technische instrumenten waarmee artsen en verpleegkundigen werken. Verouderde apparatuur mag ik gebruiken voor onderwijs doeleinden op het New Tech Park. Niets is leuker dan apparaten uit elkaar te mogen halen en te ontdekken wat er in het binnenwerk zoal verborgen zit aan techniek, om vervolgens te ontdekken hoe al die draadjes, voedingen en contactjes werken.

Op het ogenblik zijn we druk bezig om die apparatuur te verwerken in een Medische Escaperoom; het gaat hier meer om de beleving dan om de moeilijkheidsgraad van de puzzels. De puzzels moeten voor een brede leeftijdscategorie geschikt zijn. Ik kom graag in New Tech Park als vrijwilliger, maar ook omdat de sfeer er heel goed is en het een waar walhalla voor techneuten is."

Een nieuw project van Bas is de Pine Wood Derby Baan, overgekomen uit Amerika. In het kort: met kleine zelfgemaakte houten autootjes zo snel mogelijk de baan af racen! Bas bedacht en maakte de baan. De kinderen moeten zelf de autootjes ontwerpen die voldoen aan de richtlijnen voor de baan. Bas: "De constructie groeide eind 2024 mijn garage uit! Daarom heb ik de baan overgebracht naar New Tech Park. Ik verwacht dat we de baan straks ook op New Tech Park gaan gebruiken. Als ze in de Klusklas autootjes zouden gaan maken, dan zou de baan ook tijdelijk naar de school kunnen komen.

Klusklas

In november-december van het afgelopen jaar hielp Bas mee in de Klusklas van basisschool De Regenboog-Woudhuis. Juf Marijke was super enthousiast geraakt bij het zien van Bas zijn houten spellen op de Buitenspeeldag en nodigde hem daarop uit samen met leerlingen uit groepen 6, 7 en 8 soortgelijke spellen te maken.

Dat sprak Bas wel aan: "De kinderen mochten 'stickers' plakken op de spellen die hun voorkeur hadden en zo kwam er een top drie uit: 'Magneetvoetbal', 'Corn Hole' en 'Amazing Show' die wij daarop veelal uit restmaterialen zijn gaan maken." Op deze manier ontdekten de leerlingen dat je met eenvoudige materialen, tweedehands materialen of gekregen materialen én een beetje inzicht de leukste dingen heel goed zelf kunt maken en dat dit ook niet duur hoeft te zijn. "Een houten spel voor een tientje, waar vind je dat nog? Je moet er dan natuurlijk nog wél wat voor doen!"

Het proces van zelf bedenken, ontwerpen én maken leren de Klussers van Bas en juf Marijke.

Lees verder op de volgende pagina...

Met trots vertellen wij over de Klusklas op Regenboog Woudhuis!

Al jaren koesterden we de wens om een Klusklas op te richten en nu is het eindelijk werkelijkheid geworden. In de Klusklas werken leerlingen aan diverse vaardigheden. Het doel is om hen op een praktische en creatieve manier vaardigheden bij te brengen die niet altijd aan bod komen in de reguliere vakken.

Vorig schooljaar zijn we gestart met een proefperiode. We onderzochten welke vaardigheden we wilden aanbieden, welke leerlingen hier baat bij zouden hebben, hoe we de tijd zouden indelen, of we dit financieel konden dragen en wie de lessen in de Klusklas zou verzorgen. Na deze succesvolle proefperiode konden we vol enthousiasme de plannen voor dit schooljaar vormgeven.

De leerlingen leren werken met verschillende materialen, gereedschappen en technieken. Dit bevordert niet alleen hun motorische vaardigheden, maar ook hun probleemoplossend vermogen, creatief denken, samenwerking en doorzettingsvermogen. Ze leren communiceren, te overleggen, en omdat ze trots zijn op hun werk, kunnen leerlingen hun zelfvertrouwen vergroten. In deze praktische leeromgeving staat 'doen' centraal.

Voor veel leerlingen is dit een welkome afwisseling van het traditionele leren in de klas. De aandacht lijkt niet op leren (hoofd) te liggen, maar op het concrete, het tastbare en het al doende ontdekken. Toch leggen ze de link tussen theorie (wat ze leren in andere vakken) en de praktijk. Een maatvoering uit- of omrekenen is zichtbaar als je het doet, en niet meer een antwoord op een som of plaatje in je hoofd. Het biedt vooral kansen voor kinderen die leren door te doen en die praktisch inzicht hebben.

Leerlingen uit verschillende groepen nemen deel aan de klusklas, in overleg met de leerkrachten en Intern Begeleider. De samenstelling wisselt tijdens het schooljaar, waardoor verschillende leerlingen de mogelijkheid hebben om te werken in de klusklas. De projecten van dit jaar; 3D-ontwerpen en printen, houtbewerken, glas graveren/houtbranden en werken in de moestuin. Deze projecten zijn een unieke kans om te leren met hart, hoofd en handen.

Kortom, de klusklas geeft kleur aan leren. Het is een inspirerende plek waar met plezier de combinatie van hoofd, hart, handen bijdraagt aan de brede ontwikkeling van leerlingen, die hen niet alleen nu, maar ook in de toekomst van pas zullen komen.

De gewenste houten onderdelen moesten eerst op maat worden gezaagd en vervolgens splintervrij worden geschuurd. Bas leende de nodige materialen hiervoor uit en begeleidde de leerlingen om veilig en netjes te zagen, te schuren en de balkjes met elkaar te verbinden. Met schuurpapier en schuurmachines werd ijverig gewerkt. Daarna werden de onderdelen in elkaar geschroefd. Het klinkt zo eenvoudig, maar alles wat je een eerste keer doet vraagt extra tijd.

Waar **'Magneetvoetbal'** precies vertelt wat het spel inhoudt, namelijk met magneten onder het speelbord de bal zien te laten rollen in het doel van de tegenstander, vraagt het spel **'Corn Hole'** iets meer toelichting. Leerlingen Stefano en Zoë: "Wij maken een schuin liggende plank met ronde gaten, waarin je dan pittenzakjes moet gooien om punten te verzamelen. De meeste punten verdien je als je je pittenzakje door de openingen aan de rand van het spelbord krijgt, want die zijn het moeilijkst."

Het spel **'Amazing Show'** lijkt hier wel beetje op. Leerlingen Suus en Dilina waren druk met beschilderen van het doek: "Ons spel staat recht op en ook bij ons moet je pittenzakjes door openingen gooien, of je gebruikt een klein balletje." Ondertussen was leerling Kevin druk met het verder glad schuren van de houten constructieonderdelen voor het spel. Veel tijd was er overigens (helaas) niet, want elke week kreeg de Klusklas maar een paar uurtjes tijd om samen te klussen, bovenop het reguliere onderwijsprogramma.

Juf Marijke: "Een vorig project (I Space Robotica) leverde de leerlingen door middel van 3D printing een hebberdingetje op voor henzelf. Deze keer werkte de Klusklas aan spellen waar de hele school hopelijk nog jarenlang plezier van heeft. Vorig jaar januari startten we met een project glas graveren in combinatie met houtbranden en in februari zorgde Bas ervoor dat we genoeg houten hartjes kregen om de 'Tunnel of Love' te versieren voor Valentijnsdag. Zo beden ik elke keer weer een nieuw interessant, leerzaam, leuk en uitdagend project voor de leerlingen."

Tunnel of Love

De 'Tunnel of Love' tussen Het Woudhuis en Osseveld-Oost is een plek waar harten sneller kloppen en waar elke voorbijganger een sprankje romantiek kan voelen. Of je nu hand in hand loopt met je geliefde, een glimlach uitwisselt met een onbekende of gewoon geniet van de liefde voor je buurt—hier begon begin februari jouw eigen "Lang Leve de Liefde-moment".

De basisscholen IKC Vindingrijk, KBS De Zonnewende en PCBO De Regenboog - Woudhuis versierden de Tunnel of Love nog verder. In de komende lente/zomereditie vertellen we er uitgebreid over.

Met dank aan de Gemeente Apeldoorn voor de subsidie vanuit het activiteitenfonds, de creatieve Bas, die de vele hartjes en vlinders heeft gemaakt en natuurlijk Maria voor de prachtige kleurrijke hartjes.

Circusschool Apeldoorn

Tekst: Hans Verbeek
Foto: Rinus Groen

Milou en Pepijn zijn twee wijkbewoners die ooit kozen voor de circusschool. Milou: "Dat deed ik vooral omdat hier leuke mensen komen en omdat er zoveel verschillende mogelijkheden zijn." Pepijn valt haar bij: "Er is heel veel variatie in wat je kan doen. Iedere week beginnen we met een ludieke warming-up. Daarna oefenen we in groepjes met eenwielaars of acrobatiek, diabolos, jongleerkegels, koord, luchtwerk en nog veel meer."

Milou: "We letten ook goed op de veiligheid. Zo staat er altijd iemand klaar om extra steun te geven of te vangen als dat nodig is." Pepijn: "Zo leer je snel om iets te laten zien wat je eerder nog niet kon." Wat er zoal wordt geoefend in een circusles, kun je zien op de foto's.

Reken maar dat het best lastig is om iedereen op hetzelfde moment op de groepsfoto te krijgen. De oefeningen mag je best onder sport scharen. Maar dan een sport zonder wedstrijden! De kinderen van de voorstellingsgroep oefenen ook voor shows. Zo waren ze in november bij het Logeerhuis van de Sint. Als je in december bij het wintercircus bent geweest, dan heb je ze vast in de piste gezien! Als je het leuk lijkt de oefeningen zelf ook eens uit te proberen, ga dan eens kijken, meld je aan!

Tjapko Adams van Circus Apeldoorn vertelt nog dat de circusschool geboren is in Gigant. Het was echt een warm bad daar; ze hebben enorm geholpen met de start. Maar de ruimte (Zaal Walvis) werd te klein voor de steeds groter wordende groep kinderen. Toen begin vorig seizoen gymzaal De Keerkring in Osseveld-Oost vrij kwam bij Accres zijn ze verhuisd; een zaal met veel nieuwe mogelijkheden! De lesgroepen zijn voor kinderen van 4 tot 20 jaar. Er is ook een volwassenengroep. Een paar keer meedoen kan altijd als je nieuwsgierig bent. De circusschool oefent iedere week in gymzaal De Keerkring.

Aanmelden kan via: www.circusapeldoorn.nl

DALTONSCHOOL DE ZONNEWENDE

De ideale plek voor uw kind om te groeien en ontdekken

Op een daltonschool ligt de focus op vijf kernwaarden. Namelijk: zelfstandigheid, samenwerking, reflectie, effectiviteit en vrijheid en verantwoordelijkheid. Met deze waarden werken we bij ons op school ook iedere dag. Wij werken aan de brede vorming van het kind, want ieder kind is namelijk anders en krijgt de kans zich op een eigen manier te ontwikkelen. Daarom is er naast de verplichte lesstof, ruimte voor keuzewerk.

Bij ons op school leert uw kind eigen keuzes maken, reflecteert daarop en leert steeds meer verantwoordelijk te zijn. Hierin ontwikkelt uw kind zich van groep 1 tot en met groep 8.

Daltononderwijs - wat merkt uw kind ervan in de klas?

Bij ons op school is het lange termijn geluk van het kind het belangrijkste. Uw kind leert dat hij tevreden met zichzelf mag zijn. Dat bij groeien ook vallen en weer opstaan hoort. Ook kijken we naar de ander om. Dat zorgt voor een fijne sfeer bij ons op school. De deuren staan open en we weten van elkaar waar we mee bezig zijn op school. Zo leren we van en met elkaar.

Wist u dat?

Bij ons op school leren we niet alleen in de klas, maar ook buiten op het plein, in de hal of op onze leerpleinen. Buiten meten kinderen bijvoorbeeld met een liniaal hoe hoog een struik is. En op onze leerpleinen leren kinderen juist weer zelfstandig werken óf samenwerken.

Groeiplan en leerdoelen

Wij begeleiden kinderen en bereiden ze voor op de samenleving. Daarom leren kinderen zelfstandig te zijn. Ze plannen zelf of met hulp van de leerkracht hun werk in en ook maken zij een eigen groeiplan. Hierin vertelt uw kind welke stappen hij nog wil zetten en welke hulp hij nodig heeft. Dit noemen we leerdoelen. Uw kind leert ook te reflecteren op zijn leerdoelen.

Kinderen ontwikkelen zich iedere dag. Samen met ouders volgen wij de kinderen goed. Met elkaar hebben we regelmatig een gesprek over de vorderingen. Ook kijken we samen hoe het met uw kind gaat en wat voor stappen we kunnen zetten om tot verdere ontwikkeling te kunnen komen.

Check onze website

Egels in de wijk

Je kent ze misschien van geluiden in de schemer en geritsel in afvalhopen: egels. Ook wij hebben achter in de tuin een rommelhoekje tussen de vijver en de haag. Gooien we gewoon oude stengels en bladeren op, groenten die een tikje over datum zijn, takjes en takjes. Zakt allemaal in gedurende het seizoen. En het jaar daarop gaan we gewoon verder, ecologisch verantwoord of niet?

Het geritsel 's avonds maakte me attent op de mogelijkheid dat ons rommelhoekje bezocht en mogelijk bewoond werd door egels. Het zijn leuke beestjes, maar nogal schuw van aard. Sufkezen ook, ze gaan eind oktober in winterslaap en komen daar weer uit als het warmer wordt.

Egels zijn een beschermde diersoort

Dat betekent dat je ze niet mag vangen, doodmaken of treiteren. Daar is ook helemaal geen reden voor: egels zijn de natuurlijke vijanden van allerlei bodemdierpjes zoals rupsen, slakken, torren en maden. Ze helpen een natuurlijk evenwicht in je tuin te krijgen. Het zijn schemerdieren die op zoek gaan naar voedsel als de zon net opkomt of net ondergaat. Ze eten niet erg vegetarisch. Op het menu staan ook kikkers, padden en soms zelfs jonge vogels (mocht je denken dat het aardige beestjes zijn).

Wil je je tuin echt aantrekkelijk maken voor onze gestekelde vrienden, dan heb ik een aantal tips:

- Egels houden niet van schuttingen, om de simpele reden dat ze er niet overheen kunnen klimmen. Daar is een oplossing voor. Zelfs als je tuin helemaal is omgeven door solide schutting. Maar dan moet je wel een aantal "egelpoortjes" onderin de schutting maken (ongeveer 15 x 15 cm groot). Informeer de burens over de mogelijke komst van gestekelde asielzoekers.
- Zorg ook voor een wild stukje tuin waar de egel meer voedsel en rust kan vinden. Leg nestmateriaal op een plek om een nest te bouwen (scheelt ook tuinieren). Egels gaan het liefst op zoek naar voedsel als de zon net opkomt of ondergaat.
- Zet kattenbrokjes en vers water neer (nooit melk, daar kunnen ze niet tegen!). De kans is dan groot dat iedere nacht één of meerdere egels in je tuin te gast zijn.
- Dek je vijver en zwembad goed af zodat de egel er niet in kan vallen. Maak een trapje in de vijver of hang gaas langs de randen.

's Winters heb je geen omkijken naar egels. Ze houden dan een winterslaap. Niets doen dus.

Tekst: Theo Groen
Foto: Natuurmonumenten

Pas op met:

- Slakkenkorrels en insectenverdelgers. Die kunnen dodelijk zijn voor egels.
- Ook kleine hoeveelheden gif kunnen gevaarlijk zijn.
- Laat geen blikjes en bekertjes in je tuin slingeren. Egels kunnen er in vast komen te zitten.
- Honden zijn ook dol op egels. In principe zijn de stekels van een egel een goede afweer, maar sommige honden lukt het toch de egel te pakken of, erger, een egelnest uit te graven. Als je een egelnest hebt dan is het (althans voor de egel) beter om de hond niet alleen los te laten in de tuin.

De relatie tussen een egel en de eigenaar van de tuin is niet heel diep. Het was daarom afgelopen zomer even schrikken toen onze eigen egel zich af en toe 's avonds in de tuin vertoonde. En naarmate onze band inniger werd, kwam hij/zij (lastig vast te stellen...) ook steeds dichter bij het huis.

Hoogtepunt was het bezoek van ons gestekelde zoogdier op het terras achter het huis, waar de viervoeter op 20 cm van mijn voeten kalmpjes voorbij liep. Een bedankje kon er niet af, maar misschien komt dat komende zomer wel: hij/zij voelt zich helemaal thuis!

Weetjes (die ikzelf ook niet wist, maar die ik heb geplukt van het internet):

- Een volwassen egel heeft tussen de zeventuizend en achttuizend stekels. Dat geeft een aardige bescherming. Als een ringslang een egel aanvalt kan dit heel anders aflopen dan je zou denken: egels kunnen de slang doodbijten! Ze zijn ook ongevoelig voor steken van bijen en wespen.
- Egels kunnen zich oprollen tot een stekelbol zodat ze goed beschermd zijn tegen aanvallers. Helaas werkt deze tactiek niet goed bij naderende auto's; de meeste egels overlijden voortijdig omdat ze overreden worden.

Meer weten over egels?

- www.egelbescherming.nl
- www.dierenbescherming.nl
- <https://www.beesies.nl/egel/>
- www.natuurmonumenten.nl/aanvragen/egelpakket

Lopen naar de top van de Alpe d'HuZes

Familie Zeën zamelt geld in voor kankeronderzoek

'Team Ocean' stelt zich voor

Tekst: Hans Verbeek
Familiefoto: Bart van Uitert

Ik spreek de familie Zeën in Het Woudhuis op een dag in december. Reden is hun deelname aan Alpe d'HuZes: een grootschalig Nederlands evenement in Frankrijk om geld in te zamelen voor kankeronderzoek.

Dieke en zoon Remco Zeën gaan begin juni naar de top van de Alpe d'Huez in Frankrijk lopen. Ron (echtgenoot van Dieke) zal meegaan als, -zoals hij zelf zegt,- 'niet-deelnemend teamleider.' De rest van de familie gaat ter ondersteuning mee. Dat alles onder de teamnaam Ocean.

Bijna 10 jaar geleden werd bij Dieke borstkanker vastgesteld. Een heel zwaar jaar volgde met zo ongeveer alle behandelingen en ingrepen die de artsen beschikbaar hebben. Dieke doorstaat het allemaal en heeft het geluk dat de behandeling succesvol is.

Met mijn ervaring kan ik anderen helpen

"Ik was voor de ziekte toesloeg al actief als fysiotherapeut bij Zorggroep Apeldoorn. Ik werkte vooral met oudere mensen. Toen ik na een jaar weer aan het werk kon, kwam het idee op dat ik mensen met mijn ervaring in mijn werk kon gaan helpen. Per slot van rekening krijgen erg veel ouderen op een gegeven moment toch een vorm van kanker. Vaak is er in het behandelproces fysiotherapie nodig.

Met mijn ervaring kon ik mensen die in of aan het eind van hun behandeling waren beter helpen: zij hebben een andere aanpak nodig dan iemand die bijvoorbeeld met een gebroken heup naar de fysiotherapie komt. Gelukkig is het idee opgepakt in de Zorggroep en na wat ervaring te hebben opgedaan zijn we bezig met het opzetten van een revalidatie afdeling voor oncologie cliënten. Ik gebruik zo mijn ervaring, maar ik vertel de patiënten lang niet altijd daarover. Eigenlijk praat ik er nu alleen over, omdat het voor het goede doel is."

Voor het leven

Veel mensen die kanker krijgen herstellen of leven na behandeling nog heel lang. Dat is omdat er veel onderzoek is gedaan. Met kleine stapjes worden behandelingen steeds effectiever en beter te doorstaan als patiënt. Het uiteindelijke doel is om ervoor te zorgen dat er geen mensen meer overlijden aan de gevolgen van kanker; dat het hooguit een chronische ziekte is waarmee je na door kunt leven na behandeling. Zover is het nog niet en daarvoor moet geld worden ingezameld.

Het hele gezin naar de berg

Voor de familie Zeën zijn er meer redenen om mee te doen aan de wandeling van ongeveer 6 uur tegen de berg op. Dieke viert met de deelname dat het al lange tijd goed gaat met haar gezondheid. Remco heeft

voor zijn werk vorig jaar een week op de berg gezeten en heeft daar alle filmpjes over de deelnemers ge-edit die op TV bij SBS 6 komen. Dit was een emotionele ervaring.

Thuis zei Dieke dat ze ook graag een keer de berg op wilde, maar dat is niet eenvoudig. Remco zei gelijk: "Ik ga mee om jou te ondersteunen." Dochter Sanne loopt nu ook mee: zij loopt onder individuele naam, maar hoort gewoon bij het team. Zo gaan we als gezin de berg op. Echtgenoot Ron denkt er net zo over en is ook blij dat ze met het hele gezin iets kunnen doen.

Iedere deelnemer heeft een eigen verhaal

Hoewel deelnemers aan Alpe d'HuZes dat vooral met de (race) fiets doen, wordt de groep lopers ieder jaar groter. Er is sowieso een bijzondere sfeer waar Team Ocean mee in aanraking gaat komen. Iedereen die mee doet aan dit evenement heeft een verhaal. Dat is lang niet altijd fijn om te horen, want er zijn veel mensen die meedoen omdat een familielid of vriend aan kanker is overleden.

De nagedachtenis wordt ook vaak op de berg in beeld gebracht, bijvoorbeeld doordat er kaarsen worden neergezet. Dat betekent dat deelnemen ook confronterend kan zijn. De leden van Team Ocean realiseren zich dat. Voor uw redacteur reden om af te spreken om in de herfsteditie van de Wijkkijker een artikel te maken over hun ervaringen.

Sponsor jij ook Team Ocean?

Je kunt je als team inschrijven om mee te doen aan dit evenement. Team Ocean was daarvoor een half jaar te vroeg, zo enthousiast waren ze. Dieke en zoon Remco waren meteen van plan om mee te gaan doen. De man van Dieke, Ron, lukt dat om gezondheidsredenen niet. Hij regelt alles rond de verzorging en het vervoer en verblijf van het team. Hij is ook teamlid. Ieder teamlid probeert zoveel mogelijk sponsorgeld binnen te halen. Al het opgehaalde sponsorgeld is bestemd voor kankeronderzoek. De kosten voor verblijf en verzorging betaalt de familie zelf.

"We willen minimaal € 7.500.- inzamelen met ons team. Het zou natuurlijk fantastisch zijn als de lezers van de Wijkkijker ook een donatie willen geven!"

Team Ocean is te vinden op de website van Alpe d'HuZes. In de herfsteditie volgt het verslag van hoe de familie het heeft gedaan.

Reactie uit de wijk: planeet aarde als schietschijf?

In de vorige Wijkkijker schreef Theo Groen in zijn vaste rubriek 'Afwijkend' een verhaal over science fiction schrijver Larry Niven. Een zeer korte samenvatting: buitenaardse wezens beschieten onze planeet, waarbij de mensheid erg behulpzaam is door zelf een reusachtige schietschijf te maken. Maar dat was science fiction. Onlangs gebeurde écht iets soortgelijks en wel in onze wijk! Wijkbewoner Edu Mouthaan stuurde onderstaande brief naar de redactie.

Beste redactie,

Graag wilde ik inhaken op het verhaal van Theo Groen: Afwijkend, wedstrijdje planeet schieten. Ook ik ben gek op science fiction en fantasieer er graag over. Ook maakte ik een foto en zette die op Facebook. Alleen om de mensen nieuwsgierig te maken.

Misschien heeft u gehoord dat op de Ravelijnstate ooit een raam van het atrium sneuvelde door een inslag van een meteoriet zo groot als een duivenei? Het woog maar een paar gram en kon alleen met hoge snelheid en vanaf grote hoogte de grote ruit hebben kunnen breken. Het gaf een behoorlijke harde klap op 03-11-2023 in de ochtend.

Het projectiel is opgestuurd naar het KNMI, dat geïnteresseerd is in alles wat uit de ruimte neer komt, om het te onderzoeken. Maar waar het nu is weet niemand, dat is wel jammer om het niet tentoon te stellen.

Nu hangt er 's avonds een ruimteschip boven het gebouw dat op zoek is naar de tracker: waar is die toch gebleven?

Edu Mouthaan

Tekst: Wendy Le Griep
Foto's: Jeannet Bouw en WM Le Griep

Op stap met Jeannet Bouw Voor een schone, fijne wijk

Jeannet Bouw ruimt zwerfafval op

Elke dinsdagmorgen loopt wijkbewoonster Jeannet Bouw samen met een goede buur een rondje door Osseveld-Oost. Bewapend met een afvalgrijper en een vuilniszak van 'Heel Apeldoorn Rein', lopen ze samen in anderhalf uur een ronde van 2 tot 3 kilometer. Wie regelmatig op de Facebook pagina Osseveldwoudhuis055 kijkt, ziet haar berichten: Jeannet doet verslag van haar bijzondere vondsten en inspireert mede-wijkbewoners om te helpen bij het opruimen van zwerfafval. Hoog tijd voor een kennismaking.

Vuilniszak na vuilniszak

We leven middenin de eerste coronacrisis, wanneer Jeannet letterlijk de handen uit de mouwen steekt om haar eigen buurt op te ruimen. "Ik was net als veel andere wijkbewoners veel thuis en ik ergerde mij aan al het zwerfafval dat buiten lag. Ja, ik had kunnen weggijken, maar ik wilde er juist wat aan doen.

Ik begon bij de vijver, hier vlakbij Het Firmament. Er lag zó veel afval in het water en tussen het riet, dat ik gewoon maar ben begonnen met opruimen. Vuilniszak na vuilniszak vulde ik, totdat ik mij afvroeg wat ik moest doen met al dat afval. De gemeente Apeldoorn bood hun hulp aan en doet dat nog steeds.

Grote vondsten meld ik via de 'Buiten Beter App': fiets-wrakken en grof afval worden daags na de melding opgehaald en meldingen over gebreken in de openbare ruimte worden ook altijd netjes opgepakt. Elke woensdagmorgen wordt het door mij verzamelde zwerfafval bij mij thuis opgehaald. Een andere buurvrouw helpt inmiddels ook mee met opruimen. Zij brengt op dinsdagavond haar zak met afval naar mij. Zo houden we samen onze buurt netjes."

Signaalfunctie voor de wijk

Passanten vragen regelmatig aan Jeannet waarom ze dit vrijwilligerswerk doet. Jeannet: "Ik vind het eigenlijk best leuk om te doen! Het opruimen van de buurt geeft mij veel voldoening: ik heb mijn dagelijkse portie buitenlucht en beweging, het biedt ontspanning en ik maak met veel burens regelmatig een praatje.

Het wekelijks opruimen werpt zijn vruchten af: het blijft langer netjes op straat als er minder ligt. Samen met een andere buur loop ik nu elke week een vaste ronde. Wij zijn de ogen en de oren van de buurt. Met andere woorden, we hebben een signaalfunctie. Als er iets bijzonders in de wijk speelt, kunnen wij dat melden.

Bijzondere vondsten doen wij ook. Zo vond ik een grote soeppan in de vijver: zonder inhoud. Ook tassen kom ik regelmatig in de vijver tegen, gevuld met (sport) kleding. De inhoud van deze tassen fotografeer ik en deel ik op de Facebookpagina Osseveldwoudhuis055, in de hoop dat iemand de tas en de kleding herkent en wil ophalen."

Natte voeten

Zwerfafval opruimers zie je steeds meer, ook in onze wijk. Maandelijks wordt er in groepsverband opgeruimd, maar meer wijkbewoners doen dit liever individueel en op een tijdstip dat hen het beste schikt. Samen houden deze wijkbewoners het zwerfafval zo goed mogelijk in de hand. Soms letterlijk: met grijper en afvalzak, soms op wieltjes, in de vorm van een voormalig boodschappenkarretje, golfkarretje of omgebouwde kinderbuggy. Jeannet liep eerst met een zak in de hand, maar dat werd te zwaar: "Inmiddels loop ik met een klein formaat boodschappenwagentje waarmee je ook senioren wel ziet lopen. Reuze handig hoor!"

"Wanneer ik grote dingen vind die ik niet direct kan meenemen, dan kom ik later terug. En soms, heel soms, kan ik het afval ook gewoon niet meenemen, omdat ik er bijvoorbeeld niet bij kan komen, tenzij ik natte voeten haal!"

Het positieve geluid

Kinderen zijn vaak wel nieuwsgierig en willen graag een handje helpen. Jeannet leent haar grijper dan even uit of geeft ze haar reserve grijper even te leen. "Jong geleerd is oud gedaan", zo denkt Jeannet. "Het wordt gelukkig steeds normaler om wijkbewoners met afvalzak en afvalgrijper in de weer te zien. Een buurtbewoner zag mij opruimen en vroeg of ik het leuk zou vinden om hulp te krijgen. Sindsdien lopen we samen. En wanneer het weer een keer niet meezit, dan lopen we op een andere dag. Voor ons allebei heeft het opruimen grote meerwaarde.

Omdat ik dit al zeker 3-4 jaar doe, ken ik mijn buurt goed. Toch is er weinig veranderd in de hoeveelheid zwerfafval of het type zwerfafval. Zo bewaar ik een jaar lang de gevonden blikjes en petflesje. Deze leg ik aan het einde van het jaar netjes naast elkaar. De aantallen kan ik zo goed met elkaar vergelijken. Ook deze foto's en bevindingen deel ik regelmatig op de Facebookpagina Osseveldwoudhuis055."

Naast zwerfafval opruimen is Jeannet in Apeldoorn ook actief om Apeldoorn positiever op de kaart te zetten. Zo deelt zij regelmatig verhalen en foto's van en over Apeldoorn en omgeving op de Facebookpagina 'Wat gebeurt er in Apeldoorn?' Tevens is zij in gesprek over de mogelijkheden om op meer plaatsen te kiezen voor Streetart. Het positieve geluid is wat Jeannet graag wil laten horen. Ongetwijfeld komen we haar nog tegen; online, in de wijk of in de media. **Graag tot ziens Jeannet!**

Opruimers gaan maandelijks met afvalzak en grijper op pad

Op de dag van de intocht van Sinterklaas hebben we met een groep van acht enthousiaste vrijwilligers Osseveld-Woudhuis onder handen genomen. Het resultaat mocht er zijn! Michel: "We hebben maar liefst 11 volle Heel Apeldoorn Rein zakken zwerfafval verzameld, samen met een aparte zak voor blikjes en flesjes én een zak met kleding voor donatie. Dat laatste was de kleding die we konden redden uit de sloot, waar 3 vuilniszakken met kleding gedumpt waren."

Michel: "In de wijk Het Woudhuis verzamelden zich vervolgens in december tien enthousiaste vrijwilligers op een frisse zaterdagochtend om de buurt weer zwerfafvalvrij te maken. Onder hen bevonden zich een vader (Tjitte) met zijn drie kinderen (zoons Kai en Soren en dochter Liz), die gretig met grijpers en Heel Apeldoorn Rein zakken aan de slag gingen. Jong geleerd is zeker oud gedaan! Ook Amer, een bewoner van het AZC die graag zijn steentje wilde bijdragen, was er bij.

Het resultaat mocht er ook deze keer weer zijn: acht volle zakken afval! Bijzonder: verrassend veel statiegeldflessen en -blikjes. Tot ieders verbazing leverde dat statiegeld maar liefst €11,50 op, een bedrag dat ze gezamenlijk besloten te doneren aan Stichting Zero Waste Apeldoorn.

Doe je ook een keer mee? Elke derde zaterdag van de maand tussen 10:00-12:00 uur is er weer een opruimactie. Via de Facebookpagina osseveldwoudhuis055 kondigen we aan waar we verzamelen. Of kijk op zerowasteapeldoorn.nl voor meer informatie.

Je mag je ook opgeven bij Michel Buitenhuis via m.buitenhuis11@gmail.com

Foto: WM Le Griep

Een 'opkomer' in de wijk

Van kolenkit naar aardgas

Tekst: Theo Groen
Foto's: Gasunie, Albert-Jan en Desiré Groenewoud en WM Le Griep

Vroeger, toen ik jong was, moesten mijn ouders de woonkamer verwarmen met steenkool. Ieder najaar kwam de kolenboer, die de kelder volstortte met kolen. Mijn vader bracht die met een "kolenkit" naar de kamer en daar brandde een gezellig (maar milieutechnisch gezien niet optimaal) vuurtje dat de huiskamer min of meer verwarmde. De rest van het huis bleef 's winters koud, met ijsbloemen op de ramen van mijn slaapkamertje. Met de ontdekking van het aardgas onder Groningen in 1959, destijds één van de grootste aardgasvoorraden ter wereld, verdween de steenkool. Na vier jaar werd het eerste aardgas Nederland ingepompt.

Sinds de ontdekking van het aardgas in Groningen is er veel gebeurd. In hoog tempo werd in Nederland een uitgebreid gasnet aangelegd. Er kwamen vertakkingen naar België en Duitsland om ook daar ons aardgas te verkopen. De kolenkachels maakten plaats voor gaskachels en cv-ketels. Niks sjouwen, geen kolenstof. De voorraad gas leek met 2700 miljard kubieke meter oneindig groot.

Dat er bodemdaling kon optreden was al bekend, maar werd lang geheim gehouden. Het tij keerde en afgelopen jaar werd voor het eerst géén aardgas uit Groningen gewonnen. Wij verwarmen onze huizen nu met gas uit andere bronnen en naar verwachting blijft dat zo tot rond 2050.

In gedachten verzonken

In gedachten verzonken loop ik door de wijk richting Osseveld-Oost. Ik sla min of meer per ongeluk, komend vanaf de Lupineweg, vlak voor de spoorwegovergang af naar rechts, naar de weg die langs het afwateringskanaal naast de spoorbaan loopt. Na de huizen en de boerderij kun je nog een stuk verder richting de A50 lopen, hoewel daar op het eerste gezicht niet veel bijzonders is te zien. Maar helemaal op het eind kom ik bij een gebouwtje van de Gasunie.

Dit is wel een heel druk "logistiek knooppunt": de spoorweg, de A50, hoogspanningsmasten en ook een gebouwtje van de Gasunie: hier liggen dikke buizen voor het transport van aardgas.

"Opkomers" in de wijk?

Het gebouwtje is omgeven door een solide hekwerk en verraadt verder weinig over de functie. Maar rechts aan (en lastig genoeg zelfs *binnen* het hekwerk) zie ik een klein, maar intrigerend bordje. Met enige moeite ontcijfer ik de tekst. Het blijkt dat de Gasunie hier "opkomers" heeft. Die term ken ik nog niet en ik besluit even op te zoeken wat deze geheimzinnige onderdelen van het gasnet zijn. Dat valt nog niet mee, want Google weet eigenlijk niet wat een "opkomer" is – maar wil dat niet toegeven.

Kraanmachinist Marco

Al zoekend ontdek ik hoog in het noorden van Nederland, om precies te zijn in het plaatsje Nieuw-Balinge in Drenthe, de redactie van... een wijkkrantje! Het heet "Dorpskrant Kontakt". En Nieuw-Balinge heeft een jaar of vijftien geleden meegemaakt hoe vlak in de buurt van dit plaatsje nieuwe gasleidingen zijn gelegd.

Het verhaal maakt duidelijk dat een gasleiding aanleggen geen simpele klus is. De gasbuizen zijn 17,99 meter lang (raadselachtige maatvoering) en wegen negen ton per stuk, de stalen wand is 15 mm dik.

Kaart leidingen Gasunie (bron: Gasunie). Langs de oostrand van Nederland ligt een indrukwekkende hoeveelheid gasbuizen, waaronder ook onze "eigen" gasbuis.

Op de millimeter nauwkeurig

Met gps-apparatuur wordt de ligging tot op de millimeter nauwkeurig bepaald. Daarna, let op, komt de "zijdeboom" in actie! Nee, dat is geen noordelijke boomsoort, maar een speciaal soort "omgekeerde bulldozer" met ingebouwde hijskraan die zelf 60 ton weegt, gleuven graaft en ook nog eens de gasbuizen één voor één optilt en keurig in de gleuf legt. Op de millimeter nauwkeurig dus. Dit gebeurde in Nieuw-Balinge door de kraanmachinist Marco.

Opperste concentratie

Ik citeer graag onze noordelijke collega's van de Dorpskrant Kontakt over het spannende kritieke moment: "Marco bedient de dragline kraan en moet steeds een buis oppakken en voor de opkomer zetten. Dit is een zeer moeilijke klus, omdat hij de buis er exact voor moet zetten. Er mag geen speling zijn. Op het moment dat de buis voor de opkomer zit wordt deze gelast. Op dit moment heeft Marco ongeveer 1½ uur rust. Hij slaapt dan nog wel eens. Op het moment van hijsen moet er opperste concentratie zijn."

"Opkomer" verklaard

En dan wordt eindelijk duidelijk dat met "opkomer" wordt bedoeld, dat de gasleiding een soort U-bocht maakt om onder een sloot door te kunnen. Mooi woord eigenlijk, "opkomer". Hoe bedenk je zo iets? Of is het een doodgewoon woord in het Gronings? In ieder geval fijn dat er bij ons in de wijk ook zo'n opkomer ligt.

Gas uit Noorwegen en de VS

Je hebt het waarschijnlijk niet gemerkt aan de temperatuur in huis, maar juist de afgelopen winter was de eerste waarin vrijwel géén Gronings gas werd gebruikt om onze woningen te verwarmen.

Dat gas kwam de afgelopen maanden met tankers (in de vorm van lpg) grotendeels uit Noorwegen en uit de Verenigde Staten naar ons land.

De toekomst

Ik kan niet in de toekomst kijken, maar er gaat natuurlijk een eind komen aan het opstoken van aardgas. Dat is in praktische zin, omdat het aardgas simpelweg opraakt. Daarnaast betekent het verbranden van aardgas dat er veel CO₂ in de atmosfeer komt en zo bijdraagt aan het broeikas effect en de klimaatverandering. De toekomst is aan energie uit wind en zon (mogelijk aangevuld met aardwarmte en/of kernenergie). Maar de beoogde overgang naar een duurzame energievoorziening gaat lang duren.

Tot die tijd: loop, liefst op een koude dag, eens naar onze eigen opkomer en denk bij jezelf...

Bootcamp | Hardlooptraining | Personal training
Mheenpark | Bergen Bos | Matenpark | Zuid

**Ontdek de kracht
van buiten sporten!**

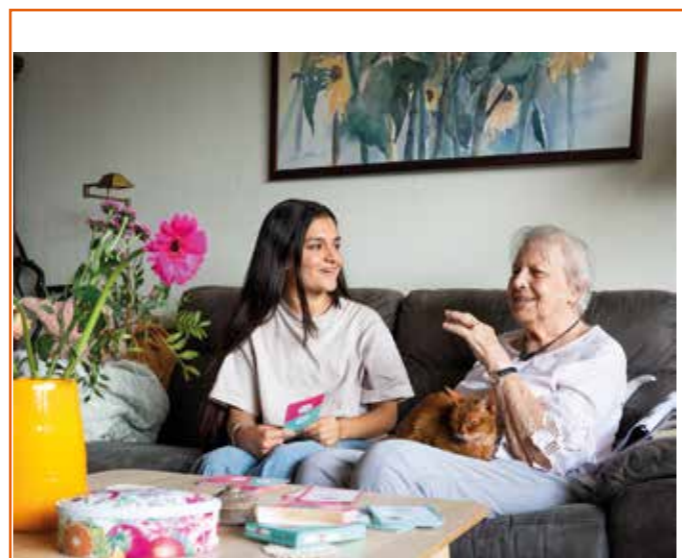
Boek een gratis bootcamp proefles

www.roybootcamp.nl

Roy Bootcamp
De buitensportschool

Tekening van Natasja

**Wil je 2025 een goed jaar maken,
voor jezelf én anderen?"**

De Kap koppelt Apeldoorners die hulp of zorg nodig hebben aan Apeldoorners die graag wat voor een ander willen doen. Een uurtje per maand kan soms al een wereld van verschil maken in het leven van een ander. Kijk wat je zoal kunt doen!

de kap
MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Regentesselaan 2B • 7316 AC Apeldoorn
055 529 55 20 • info@dekap.nl • www.dekap.nl

Bewegmakelaar Apeldoorn

Tekst en foto's: Accres Sportstimulering
Foto's Rob Voss en Sven Scholten

Wil jij meer bewegen of zou je eigenlijk meer moeten bewegen? De Bewegmakelaars van Sportservice Apeldoorn denken graag met je mee over passende mogelijkheden. Een Bewegmakelaar is op de hoogte van al het sport- en beweegaanbod in Apeldoorn en onderzoekt samen met jou wat je wilt, wat je kan en vooral ook wat je leuk vindt. Rick, Kitty en Jisca zijn Bewegmakelaar bij Sportservice Apeldoorn.

Ook zonder doorverwijzing van je huisarts mag je altijd contact opnemen als je moeite hebt om in beweging te komen. We kijken dan samen wat de mogelijkheden voor jou zijn.

Hoe gaat het in zijn werk?

Tijdens een intakegesprek gaan wij met jou op zoek naar wat voor jou passend is. Deze locatie bepalen we gezamenlijk tijdens ons eerste contact. Daarbij is het vooral belangrijk dat we een plek kiezen waar jij je op je gemak voelt. Na deze intake houden we contact, om te kijken hoe het bewegen bevalt en of je nog ergens ondersteuning bij nodig hebt. De gesprekken met een Bewegmakelaar zijn volledig kosteloos.

Wil je je aanmelden of heb je vragen? Mail of bel ons.
bewegmakelaar@accres.nl
Kitty Glazenburg / 06-51393228
algemeen 055-5270530 / sportservice@accres.nl
<https://www.sportserviceapeldoorn.nl/bewegmakelaar-apeldoorn/>

Cursus G.E.N.I.E.T. bij Talma Borgh

Tekst Femke den Outer, Stimenz

Afgelopen najaar heeft de cursus GENIET voor het eerst plaats gevonden in Talma Borgh. Tijdens 8 lessen in de avonden werden de cursisten meegenomen door de docente van Stimenz, Margot Schuurmans, in de verschillende levensfasen en de eigen ontwikkeling daarin. Tijdens elke bijeenkomst stonden één à twee aspecten van de GENIET-cirkel centraal. Op deze wijze ontdekte je als deelnemer wat jij belangrijk vindt en welke keuzes en besluiten jij neemt tot het optimaliseren van je welbevinden in en met je leefomgeving.

Uit de evaluatie onder de deelnemers blijkt dat iedereen erg enthousiast is over de genoten cursus. Dit zorgt ervoor dat wij de cursus met regelmaat laten terugkomen op een ontmoetingsplek. In het voorjaar start deze cursus weer in de Graanhof (wijk de Heeze). Mogelijk starten we in het najaar opnieuw met een groep in Talma Borgh.

Daarnaast geeft deze docente ook de Assertiviteits-training. Deze wordt ieder half jaar aangeboden. In februari start deze weer in Zilverschoon. In het najaar zal deze starten in de Graanhof.

Herman: "Al met al heeft de GENIET cursus zaken duidelijk gemaakt, bevestigd, maar ook voor begrip gezorgd, bij mij als cursus deelnemer voor de situatie van anderen en bij de andere cursisten voor de situatie van iemand anders."

Belangrijk is vooral het geloof in jezelf, in het eigen kunnen, jezelf niet wegcijferen, maar voor jezelf op durven/moeten komen, zonder daarbij je omgeving af te stoten of te kwetsen."

Meer informatie over de cursussen kunt u online terug vinden op de website van Stimenz of neem contact op met Femke den Outer, sociaal werker op basisontmoetingsplekken De Graanhof, Berkenhove en Talma Borgh.

Femke den Outer
06-82062704
f.denouter@stimenz.nl
<http://www.stimenz.nl>

AZC naast de wijk

Tekst: Hans Verbeek / Foto: Wendy Le Griep

Het Asielzoekerscentrum aan de Deventerstraat heeft plannen om uit te breiden van 400 naar 600 bewoners. Belangrijk moment daarin was 14 januari. Toen werd de uitkomst van het leefbaarheidsonderzoek van eind vorig jaar besproken in het omwonendenoverleg.

Locatiemanager Roy van Wijngaeren (Centraal Orgaan Asielzoekers) geeft aan dat het AZC klaar is om 200 mensen extra op te vangen. Roy: "Het laatste woord hierover ligt bij de Apeldoornse politiek. Het COA zit zoals iedereen weet te springen om meer plekken. Maar het is goed dat zorgvuldig is omgegaan met de afspraken die in het verleden zijn gemaakt. De evaluatie gaat nu samen met het advies van de omwonenden en de beheer-groep naar het college van Burgemeester en Wethouders. En daarna valt het uiteindelijke besluit in de gemeenteraad."

Voor de betrokkenen is het prettig dat het leefbaarheidsonderzoek niet noemenswaardige afwijkingen aan gaf. Omwonenden merken dus niet of nauwelijks dat de veiligheid en leefbaarheid in het gebied is veranderd sinds het AZC een jaar geleden in de gebouwen op het terrein trok. Roy: "Wij hebben in dat jaar geen noemenswaardige incidenten gehad. Maar het is natuurlijk ook fijn voor de asielzoekers en het COA dat de plekken straks echt bezet kunnen worden. Dat de opvang hier goed gaat, heeft er mee te maken dat de beheergroep alles wat er gebeurt nauwgezet volgt en actie onderneemt als het nodig is."

In een volgend artikel meer over de uitbreiding.

Nieuwe laagbouw aan de Dennenkamp

Aan de Dennenkamp in Osseveld-West is een project van 17 sociale huurwoningen van Stichting de Woonmensen bijna afgerond. Een gesprek van redacteur Hans Verbeek met bouwprojectleider Inge van de Pol.

Grondruil braakliggende grond

Al heel veel jaren lag dit stuk grond tussen de Dennenkamp en het Eddy Hillesumplantsoen braak. De gemeente Apeldoorn probeerde meerdere keren een plan te maken om het te ontwikkelen, maar dat liep telkens op niets uit. Inge: "In een overleg met de gemeente kwam naar boven dat de gemeente grond van ons nodig had in de Nobelstraat. We hebben die grond uiteindelijk geruild tegen de ondergrond aan de Dennenkamp."

Nu worden daar 17 sociale huurwoningen afgebouwd. Maar voordat het plan uitgewerkt kon worden, is met omwonenden gesproken. "Daarbij vielen een paar dingen op", aldus Inge: "Er kwamen heel veel positieve geluiden op het feit dat er iets gebouwd zou worden, omdat het braakliggende terrein toch wel als vervelend ervaren werd. Ook waren er bewoners die graag wilden dat er gelijkvloerse appartementen zouden komen. Dat waren vooral bewoners die toe zijn aan het verlaten van de huidige eengezinswoning. Deze bewoners zouden graag in dat gebied willen (blijven) wonen."

Toch is het geen gestapelde bouw geworden. Dat komt doordat de gemeente een flat niet passend vindt in dit gebied met alleen laagbouw. Daar komt bij dat huurders die lang in een eengezinswoning wonen, gewend zijn aan een lage(re) huur. Zij kunnen of willen niet naar een appartement verhuizen waarvoor zij meer huur zouden moeten gaan betalen.

Overleg met belanghebbenden

Kortom: het werd laagbouw. Over de inpassing van de woningen op het terrein werd ook nadrukkelijk gesproken met de omwonenden en bezwaarmakers. Belangrijk aandachtspunt

daarbij was dat het gebied een eigen ontsluiting moest krijgen op de bestaande wegen, en dat het nieuwe straatje niet gebruikt zou kunnen worden als sluiproute. Dat is de reden dat de weg tussen de nieuwe woningen door uitkomt op een parkeerplaats.

Inge: "Dankzij deze overleggen konden wij vrij snel starten met de bouw want we konden aan bijna alle wensen tegemoetkomen. Bijna, want de wens om met de bouwblokken te schuiven, dat lukte bijvoorbeeld niet. Dat is niet aan ons, maar aan de gemeente." Volgens Inge is het van essentieel belang om bij nieuwe projecten op tijd in gesprek te gaan met belanghebbenden, ook al is dat niet altijd even gemakkelijk.

Inge van de Pol

Inge van de Pol, geboren Apeldoornse, is bouwkundige en heeft het eerste deel van haar loopbaan bij een architectenbureau gewerkt. Daar kwam ze tot het inzicht dat het leuker zou zijn om te werken in de omgeving die ze kent. Zo kwam ze terecht bij De Woonmensen.

Ter info: Osseveld-West kent drie toegangswegen om met de auto de wijk in of uit te rijden: de Henriëtte van Eyklaan en de Top Naeffstraat worden daar het meest voor gebruikt. De smalle Dennenkamp is ook een optie, maar heeft een onoverzichtelijke aansluiting op de Deventerstraat en wordt om die reden minder gebruikt.

Tekst: Hans Verbeek

Foto's: Pieter Verdoorn en De Woonmensen

Colofon

De Wijkijker wordt mede gefinancierd uit subsidie en de advertentieverkoop. Voor de productie van ons wijkblad is dit echter nog net niet dekkend. Wij vragen daarom sinds drie jaar aan onze wijkbewoners om een vrijwillige bijdrage. Iedere donatie ter ondersteuning van de Wijkijkerproductie is van harte welkom. Maak een bedrag naar keuze over naar de Wijkijker rekening bij de Wijkraad Osseveld-Woudhuis via: **NL10 RABO 0393 2530 07 t.a.v. Vrienden van de Wijkijker 2025 of scan de QR code hiernaast met je smartphone** en kies daarna het bedrag dat je wilt doneren. Zo blijft de Wijkijker zeker in het zadel. Dankjewel!

Vrienden van de Wijkijker

Advertentie tarieven 2025

Formaat	Plaats	Bedrag
A4 (hele pag.) binnenwerk		€ 225
A4 (hele pag.) binnenwerk non profit		€ 200
A4 (hele pag.) cover achter		€ 400
A4 (hele pag.) binnenzijde cover		€ 300
A5 liggend (halve pag.) binnenwerk		€ 155
A5 liggend non-profit binnenwerk		€ 130
A6 staand (kwart pag.) binnenwerk		€ 70
A6 staand non-profit binnenwerk		€ 65

Meer (opmaak-, interview-, advertorial-) tarieven opvraagbaar

De Wijkijker is het wijkblad voor de wijk Osseveld-Woudhuis. De Wijkijker wordt geschreven door en voor bewoners. Bijdragen in de Wijkijker worden op vrijwillige basis geschreven door redactieleden, de wijkraad, wijkbewoners en door relaties van de wijkraad/Wijkijker. Betaalde bijdragen zijn herkenbaar als advertorial of als advertentie. De redactie kan ingezonden kopij inkorten of weigeren.

De Wijkijker wordt in 2025 driemaal uitgegeven in een oplage van 5600 stuks en wordt gratis huis-aan-huis verspreid. Digitaal teruglezen? www.osseveld-woudhuis.nl/wijkijker

Wijkraad Osseveld-Woudhuis

Spreekuur: iedere tweede maandag van de maand in Het Bolwerk, 19.30-20.00 uur. Stuur een mail naar bestuur@osseveld-woudhuis.nl wanneer je naar het inloopspreekuur wenst te komen.

Website www.osseveld-woudhuis.nl / **facebook** [osseveld-woudhuis](https://www.facebook.com/osseveld-woudhuis)
Bestuur: Jelmar Blauw (voorzitter), Durk Tuinier (penningmeester), Rietje Licht (secretaris), Egbert Douma en Gerrit Dalhuisen (openbaar domein), Elly Bosma (sociaal domein), Gerard Link en Bas Barendregt (algemeen).

Wij zoeken nog nieuwe vrijwilligers voor FB/beheer van de website. Wellicht iets voor jou? Mail ons! bestuur@osseveld-woudhuis.nl

Terug-BLIK 2024

Column van Erik Ruesink

Tekt en foto's: Erik Ruesink

Aan het begin van het nieuwe jaar, vaak de drukste periode voor de afvalruimers met al dat vuurwerkafval, is het goed even terug te kijken op het afgelopen jaar: heb ik het afgelopen jaar grote veranderingen opgemerkt in het zwerfafval? Nee, geen positieve (de vuilniszak is na iedere ronde nog steeds goed gevuld), maar gelukkig ook geen negatieve.

We "verliezen" nog overal onze verpakkingen en peuken en met enige regelmaat valt er grof vuil van de aanhanger of uit de kofferbak op straat. Een paar kleine zaken zijn nog wel het vermelden waard.

Laat ik met het blik beginnen. Medio 2023 werd het statiegeld op blikjes ingevoerd. Na enige tijd begonnen mensen door te krijgen dat daar een beetje geld mee te verdienen valt. Gevolg was dat die mensen ook de afvalbakken gingen doorzoeken, maar vaak zonder het andere afval daarna terug te stoppen; extra zwerf afval dus. In veel plaatsen, ook hier in

Apeldoorn, verschenen dus op die afvalbakken allerlei rekjes en dergelijke. Of er (veel) gebruik van wordt gemaakt weet ik niet, maar het idee is goed.

In een eerdere column is het gebruik van wegwerp-koffiebekers al eens ter sprake gekomen. De restricties op het gebruik met ingang van 2024, in met name bedrijfskantines, kantoren en dergelijke werden echter op het laatste moment afgezwakt. Toch nam het aantal kartonnen koffiebekertjes in het zwerfafval begin 2024 af. Men had zich voorbereid op de nieuwe regels. Dat effect is intussen weg en de bekertjes liggen weer volop in de berm, vaak weer gevuld met peuken en snoepverpakkingen.

Vorig jaar werd in een deel van Het Woudhuis (en misschien ook in Osseveld) door Circulus gedurende een aantal weken gecontroleerd op de inhoud van de oranje afvalcontainers. Als de inhoud klopte werd de container voorzien van een groen label met een zakje bloemenzaad. Als iets werd aangetroffen dat niet goed was, werd een oranje label met tekst en uitleg geplaatst. In beide gevallen werd de container wel gewoon geleegd.

U zult het misschien niet verwachten, maar ook mijn container werd een keer voorzien van een oranje label (zie foto). Ik vraag mij alleen af hoe klein een stuk plastic folie moet zijn om in deze bak te mogen. En gelden voor andere artikelen, zoals blik, ook maximale afmetingen? Mag een leeg 5 liter blik er wel in? Afmeting doet er toe dus.

Op de voorzijde lees ik ook nog dat het afval afkomstig moet zijn uit de keuken of badkamer. Ik moet mijn in plastic verpakte internet pakketjes en tijdschriften daar dus uitpakken!? Zo'n actie is prima, maar doe het overal en zorg dat het niet onduidelijker wordt.

Op de valreep kwam in december 2024 nog het bericht dat mogelijk het statiegeld op plastic flessen fors verhoogd zou worden. Uit een onderzoek van de Stichting Verpact zou blijken dat mensen dan meer bereid zijn de flessen in te leveren. Op een grote fles zou 1 euro statiegeld moeten komen en op kleine flesjes 0,50 euro.

Of dit nu echt zoden aan de dijk zet in het kader van terugdringen van het zwerfafval durf ik te betwijfelen. Grote plastic flessen tref ik zelden aan bij mijn zwerfafval rondes. De kleine plastic flesjes maken ongeveer 10% uit van de drankverpakkingen die ik aantref. Nee, dan zet een verhoging van statiegeld op blikjes en bierflesjes, mogelijk meer zoden aan de dijk.

Vol goede moed en met een frisse blik zijn we het nieuwe jaar ingegaan in de hoop dat we het met z'n allen weer ietsje schoner kunnen maken.

In de wijk zie je ze regelmatig: aankondigingsborden van trotse ouders die de komst van hun kindje luidkeels verkondigen. Welkom kleine meid of kleine jongen, wat fijn dat je er bent! Welkom in de wijk! De gefotografeerde borden op deze pagina stonden aan de Anna Bijnsring, de Ontvangst, de Boei, aan de Veenhuizerweg in Osseveld-West én in Osseveld-Oost en aan de Zutphensestraat. Foto's van Rinus Groen en Wendy Le Griep.

Wijkagenda Osseveld-Woudhuis

Maandag

CODA Jeugd- en Buurtbibliotheek

14:00 - 17:00
PCBO De Regenboog
Keerkring 70
www.coda-apeldoorn.nl

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Bewegen voor ouderen

10:00 - 12:15
Houtbewerking 10:30 - 12:00
Buiten bewegen 14:00 - 15:00
Verwenmiddag 14:30 - 15:30
Spelletjesmiddag 14:30 - 16:30
Houtbewerking 14:30 - 16:30
Het fitte Brein 14:30 - 15:30
Kaartavond 19:30 - 21:00

Circus Apeldoorn

Gymzaal de Keerkring
19:00-21:30
training voor volwassenen
info@circusapeldoorn.nl
www.circusapeldoorn.nl

Pop & Rockkoor

20:00 uur repetitie
jennifer@popenrockkoor.nl
www.poprockkoor.nl
0341-432 002

Zumba les voor iedereen

Gymzaal Aristotelesstraat 601
20:00-21:00 uur
Jolandabaila@outlook.com
06-42510313

Foto van Erik Gorter

Dinsdag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Talmawagen 10:00 - 12:00
Bloemschikken 10:30 - 11:30
Creatief tuinkamer 14:30 - 16:30
Borghzangers koor 14:30 - 16:00

Vogelvereniging PJ Helder Kaartclub/kaartavond

Vanaf 19:30 uur, behalve de 4de dinsdag van de maand
www.vogelverenigingpjhelder.nl
A. Bouhof
h.bouhof@hetnet.nl
Samenkomst in Het Bolwerk

Circus Apeldoorn

Gymzaal de Keerkring
15:30-17:00
Training kinderen 7+
info@circusapeldoorn.nl
www.circusapeldoorn.nl

Wijk-ommetje vanaf Talma Borgh 19:30-20:30, gratis, geen aanmelding nodig

Woensdag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Talmawagen 10:00 - 12:00
Denkstudio: 10:00
Houtbewerking 10:30 - 12:00
Soepele senioren 10:30-11:30
Koken/bakken met Trudy 14:30 - 16:30
Duofiets met vrijwilliger 14:30 - 15:30
Huisdienst 15:00 - 16:00

CODA Jeugd- en Buurtbibliotheek

10.30 - 17.00/Keerkring 70
PCBO De Regenboog
www.coda-apeldoorn.nl

Markt

13:30 - 18:00 uur, winkel-centrum 't Fort Osseveld-Oost

Musical groep Colours

19.30- 22.00/Het Bolwerk
bestuur@musicalgroepcolours.nl
coloursbestuur@gmail.com
www.musicalgroepcolours.nl

Hardlooptgroep Woudlopers

Intervaltraining 19.00 uur
Alle leeftijden en looppniveaus
Verzamelen bij de poort aan de Lupineweg-Woudhuizerallee
Rinus Groen rin.groen@planet.nl

Donderdag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Wandelen 10:30-12:00
Speksteen 13:30 - 15:30
Creatief 14:30 - 16:30
Wandelen 14:30 - 16:00
Bibliotheek 15:30 - 16:30
Duofiets met vrijwilliger start 18:30 en om 19:30

Gespreksgroep-studiekring

Oneven weken op donderdag
14:00-16:00 in Het Bolwerk
Henk Aartsen/06-12244714
henkaartsen@gmail.com

Foto van Desiré Rouwenhorst

Vrijdag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Digihuis CODA 10:00-12:00
Schilderen 10:00 - 12:00
Fit 10:30 - 11:30
Schilderen 10:30 - 11:30
Mandala kleuren 10:30 - 11:30
Talmawagen 14:00 - 16:00
Klei je blij 14:30-16:00
Vrije inloop 14:30 - 15:30
Koersbal 14:30 - 16:00

CODA Jeugd- en Buurtbibliotheek

14.00-17.00 / Keerkring 70
PCBO De Regenboog
educatie@coda-apeldoorn.nl
www.coda-apeldoorn.nl

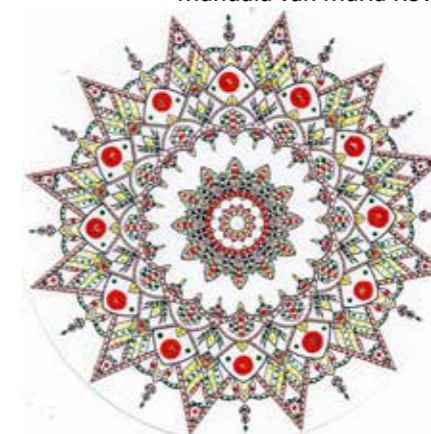
Muziekensemble 'En Suite'

Repetities 19:30-21:30
Het Bolwerk
marion@ensemble-ensuite.nl
www.ensemble-ensuite.nl

Scouting Marca Appoldro

Lupineweg 75
Pro-Scouts (13-15 jaar)
19.00-21.00
Explorers (16-18 jaar)
19.00-21.00
info@scoutinggroep.com
www.scoutinggroep.com

Mandala van Maria Rovers

Zaterdag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683

Wisselende activiteiten
14:30-15:30

Scouting Marca Appoldro

Bever (4-6 jaar) 10.00-12.00
Welpen (7-9 jaar) 10.00-12.00
Scouts (10-12 jaar) 10.00-12.00
Blauwe Vogels* (7-15 jaar)
13.00-16.00 / *1x per 3 weken
www.scoutinggroep.com

Circus Apeldoorn

Gymzaal de Keerkring
09:30-10:30
training voor 4-6 jaar
met ouders erbij
10:30-12:00
kinderen 7-12 jaar
info@circusapeldoorn.nl
www.circusapeldoorn.nl

Zwerfafval opruimacties

ZeroWaste Apeldoorn
Elke derde zaterdag 10:00-12:00
Info via Michel Buitenhuis
m.buitenhuis11@gmail.com

Zondag

Ontmoetingscentrum Talma Borgh

Voor cliënten/wijkbewoners
Fortlaan 47/055-3683683
Koffie-inloop 10:30 - tot 11:30
Broodmaaltijd 12:00 - 13:30
Theedrinken 14:00 - 15:30
Wisselende activiteiten
14:30 - 15:30
Diner 17:00-18:30

Hardlooptgroep Woudlopers

Intervaltraining 09:30
Start aan 'de poort' aan de
Lupineweg/Woudhuizerallee
Rinus Groen rin.groen@planet.nl

VOOR ELKE BLIK HEBBEN WIJ DE JUISTE BRIL!

van Wamelen
ZIEN & HOREN

Linie 385 | 7325 DT Apeldoorn | 055-3010720
info@vanwamelenoptiek.nl | www.vanwamelenoptiek.nl